

accountant

NBA-magazine voor accountants en financials | nr. 1 2026

Lessen uit een
ongemakkelijk dossier

Volgens Peter van der
Zanden moet je gewoon
je verstand gebruiken

Permanente educatie
vanaf 2026: meer houvast,
minder verplichtingen

Accountants moeten de 'groene koers' niet laten varen

YVONNE VLASMAN RAADT IEDEREEN AAN OM EENS OPNIEUW TE BEGINNEN /
TJIBBE BOSMAN TUSSEN THEORIE EN PRAKTIJK / CASH-COMPENSATIEFRAUDE:
OP ZOEK NAAR VALSE FACTUREN

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Private equity domineert in de accountancymarkt

2025: een recordjaar voor overnames in de accountancy

De markt beweegt sneller dan ooit en vraagt om scherpe, strategische keuzes. Al 28 jaar begeleidt BHB Dullemond succesvol fusies en overnames binnen de financiële dienstverlening. Vanuit die ervaring worden wij regelmatig gevraagd om strategisch advies.

Wat betekenen deze ontwikkelingen voor uw accountants- of administratiekantoor? Wij gaan daarover graag met u in gesprek.

Interview

Bas van der Corput en Steven Verkaart
(Hoek en Blok) over groei, structuur en
ondernemerschap.

 Hoek en Blok
accountants | belastingadviseurs | juristen

B43D

BHB Dullemond

Interview

Frank Verleg (Blömer) over de kunst van groeien zonder jezelf te verliezen.

blömer
ruimte voor jou

Download hier onze nieuwste overnamemonitor

Slimmer **controleren** met de kracht van AI

De druk op de auditpraktijk neemt toe. Toenemende regelgeving en maatschappelijke verwachtingen vergroten de complexiteit. Aantoonbare kwaliteit en compliance zijn essentieel.

Met Visionplanner Audit werk je efficiënter, compliant en toekomstgericht.

First-time-right met AI-documentvalidatie

Foutieve of incomplete klantdocumenten kosten onnodig tijd binnen het controleproces. De module Prepared by Client (PBC) controleert de geüploade bestanden automatisch op type, datum en inhoud.. Een verkeerd of incompleet document? Dat wordt directesignaleerd voordat het in het dossier belandt.

Zo voorkom je handmatige controles en correctierondes en bouw je direct aan een kwalitatief dossier. Minder herstelwerk. Meer tijd voor echte controlewerkzaamheden.

Jouw AI-assistent: VAIA

Binnen het hele Visionplanner platform ondersteunt VAIA je bij dagelijkse werkzaamheden:

- ✓ **Slimme analyses:** Direct inzicht in financiële aandachtspunten.
- ✓ **AI-mapping:** Bespaar uren werk en verminder de kans op fouten met automatische koppeling van grootboek-rekeningen.
- ✓ **Automatische mapping:** Koppel grootboek-rekeningen razendsnel en consistent.

Compliance als fundament

Visionplanner Audit is ontwikkeld voor de Nederlandse controlepraktijk. Geïntegreerde COS-standaarden en NBA-guidance, automatisch geüpdatet. Zo werk je volgens actuele regelgeving, borg je kwaliteit en ben je altijd voorbereid op externe toetsing. Houd grip op risico's, bewaak de kwaliteit van je dossier en versnel de doorlooptijd van je controles.

Ervaar het zelf

Vraag een demo aan en ontdek wat Visionplanner Audit voor jouw kantoor kan betekenen.

visionplanner.com/demo

INHOUW

12

22

18

54

Colofon

ACCOUNTANT

NBA-magazine voor accountants en financials

Zestiende jaargang

De in dit tijdschrift voorkomende meningsuitingen mogen niet worden gezien als officiële zienswijzen van de NBA, tenzij zulks uitdrukkelijk is vermeld. Overnemen van de inhoud van dit tijdschrift is mogelijk met bronvermelding. ISSN 2211-5382.

REDACTIE

Marc Schweppe, hoofdredacteur
Marja Brouwer, eindredacteur

REDACTIEADRES

NBA, Postbus 242, 2130 AE Hoofddorp,
telefoon 088-4960368,
e-mail redactie@accountant.nl

WEBSITE

www.accountant.nl

MEDEWERKERS

Lex van Almelo, Erwin Breij, Ronald Bruins,
Wilbert Geijtenbeek, Charlie Groen, Rob Heinsbroek,
Luc Quadackers, Björn Remmerswaal,
Peter Steeman, Elly Stroo Cloeck, Henk Vlaming,
Nart Wielaard en Jan-Willem Wits.

BEELD

De Beeldredacteur, VrhI, Marja Brouwer

ABONNEMENTEN

NBA, Postbus 242, 2130 AE Hoofddorp,
telefoon 088-4960368, prijs € 100 per jaargang,
voor studerende € 50, losse nummers € 25,
prijzen inclusief btw.
Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip
ingaan en lopen automatisch door, tenzij dertig
dagen voor vervaldatum schriftelijk wordt
opgezegd. Adreswijziging mailen naar
boekhandel@nba.nl.

VORMGEVING

VrhI Content en Creatie, Alphen aan den Rijn,
www.vrhI.nl

ADVERTENTIES

Elma Media BV, Postbus 18,
1720 AA Broek op Langendijk
Contactpersoon: Rob Stavenuiter,
telefoon 0226-331638, e-mail r.stavenuiter@elma.nl

DRUKKERIJ

Senefelder Misset, Doetinchem

©2026 NBA

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door
boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere
methode dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de
uitgever. Accountant bevat informatie en wenken, die met
de meeste zorgvuldigheid zijn samengesteld. NBA en de bij
deze uitgave betrokken redactie en medewerkers aanvaar-
den geen aansprakelijkheid voor mogelijke gevolgen die
zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze
uitgave opgenomen informatie en wenken.

-
- 9 **Rolmodellen - Bianca de Jong-Muhren**
-
- 10 **De kwestie**
Lessen uit een ongemakkelijk dossier
-
- 12 **Accountants moeten de 'groene koers' niet laten varen**
Het draagvlak voor klimaatbeleid staat onder spanning. Maar volgens Diederik Samsom is er nog alle reden voor optimisme. Mits Europa, bedrijven én vooral accountants durven door te pakken.
-
- 16 **Tuchtrecht**
Ongehoord misbruik
-
- 18 **'Ik raad iedereen aan om eens helemaal opnieuw te beginnen'**
Veel controlerend accountants liepen een kantoor binnen, stegen op de ladder van assistent tot partner en liepen na een afscheidsreceptie weer naar buiten. Yvonne Vlasman is op die regel een kleurrijke uitzondering.
-
- 22 **Op de stoel: Rowan Buss en Dennis Wagenmakers**
-
- 24 **Cash-compensatiefraude; op zoek naar de valse facturen**
Een populaire vorm van fraude: het cash-compensatiemodel. Onderzoekers van Avans Hogeschool brachten deze witwasmethode in kaart.
-
- 32 **In beeld: Malika Bensellam-Bouhtala**
-
- 35 **Fietsenfuik - Charlie Groen**
-
- 36 **Tussen theorie en praktijk: Tjibbe Bosman**
-
- 38 **FYI**
-
- 44 **'Je moet gewoon je verstand gebruiken'**
Het accountantsberoep gaat Peter van der Zanden nog steeds aan het hart. Hij kan zich vol vuur opwinden over de AFM, regelgeving, aqi's en een overmatige focus op de controletaak.
-
- 50 **Het vak**
Een gewaarschuwd accountant telt voor twee
-
- 52 **Beëdigd**
-
- 54 **Permanente educatie vanaf 2026: meer houvast, minder verplichtingen**
De regels voor de permanente educatie van accountants zijn veranderd. De basis blijft hetzelfde, maar de NBA voerde in de nieuwe verordening een aantal belangrijke wijzigingen door.
-
- 58 **Becijferd**
-
- 60 **Bronnen**
-
- 62 **NBA Nieuws**
-
- 70 **Heerlijke nieuwe wereld - Marc Schweppe**

“Voor mij is de mindset van een co-eigenaar: samen verantwoordelijkheid pakken voor de beste klantbeleving.”

Jeanine Boonman, aankomend accountant bij aaff

Bij aaff geen baas boven baas, maar 2000 co-eigenaren die samen het verschil maken. En dát merk je. In de manier van samenwerken, het nemen van beslissingen en het samen vooruitgaan. Co-eigenaarschap betekent meebouwen aan de toekomst, verbondenheid én dichtbij de klant staan. Geen afstand, maar betrokkenheid om de hoek. Zo ontstaat lokaal iets groots. En dát is werken bij aaff.

aaff is het nieuwe gezicht in accountancy en advies, met 180 jaar ervaring. Met 50 kantoren verspreid over heel Nederland staan we midden in de regio. Dichtbij, herkenbaar en vertrouwd.

**Word co-eigenaar
bij aaff**

Scan de QR-code
of ga naar
werkenbijaaff.nl

Rolmodellen

BIANCA DE JONG-MUHREN

Bianca de Jong-Muhren is voorzitter van de NBA.

Op 5 maart jl. hadden we een prachtig NBA-evenement in het kader van Internationale Vrouwendag, met als thema 'rolmodellen'. Voor het eerst in de geschiedenis van de NBA hebben we zowel een vrouwelijke voorzitter, als een vrouwelijke algemeen directeur en ook nog eens een vrouwelijke voorzitter van de Young Profs. Waarom is dat zo belangrijk?

Ik neem u even mee terug naar de Olympische winterspelen van vorige maand. Daar heeft de wereld twee vrouwen in actie gezien met ieder hun eigen prachtige verhaal. Allereerst Francesca Lollobrigida, die op haar vierde winterspelen goud won op de drieduizend en de vijfduizend meter. Drie jaar eerder werd zij moeder; elk weldenkend mens zou op dat moment haar schaatsen aan de wilgen hebben gehangen, maar niet Lollobrigida. Zij had de droom van een gouden medaille - het hoogste wat ze daarvoor had behaald was zilver - en werkte samen met de Italiaanse schaatsbond aan een trainingsprogramma dat werkte voor haar persoonlijke situatie. En het resultaat was ernaar; op haar 35ste verjaardag reed ze voor een uitzinnig thuispubliek een nieuw Olympisch record en won tweemaal

goud. Lollobrigida toonde aan dat het mogelijk is om zowel moeder als topsporter te zijn, als er door je omgeving maar rekening wordt gehouden met je persoonlijke situatie. Dit voorbeeld reikt natuurlijk veel verder dan alleen de topsport. Want als je Olympisch kampioene kan worden als je moeder bent, kan je toch ook een succesvolle carrière (bijvoorbeeld als accountant) combineren met het moederschap? Mits de organisatie je de ruimte geeft om het samen in te richten op een manier die bij jou past.

Daarnaast onze eigen Jutta Leerdam. Er is vrijwel geen Nederlander die géén mening had over Jutta. "Je kan toch geen topsportcarrière combineren met een jetsetleven? Wat moet je met die Jake Paul? Waarom heb je zoveel make-up op? Doe je nog wat anders dan foto's en filmpjes op Insta zetten?" Maar deze 'diva' legde al die kritiek naast zich neer en geloofde er met heel haar hart in dat deze manier voor háár het beste werkte. Richtte twee jaar voor de spelen haar eigen schaatsteam op, zodat ze de vrijheid had om haar trainingsprogramma volledig af te stemmen op haar eigen behoeftes. Wilde voor dé race geen interviews geven. Zag tijdens die duizendmeterrace twee ritten

voor haar Femke Kok een Olympisch record rijden. En toch reed Jutta met stalen zenuwen de race van haar leven en won die felbegeerde gouden plak.

Er zijn nu in Nederland en ver daarbuiten héél veel jonge meiden die zien: dat kan ik ook. Ik mag gewoon mijn eigen pad volgen, wat iedereen er ook van vindt. Ik mag - hoe on-Nederlands - groots dromen en het hoogst haalbare nastreven. En als een Westlands meisje Olympisch kampioen kan worden, kan ik het ook!

Toen ik dat jonge meisje was, was mijn grote rolmodel de Hongaarse Judit Polgar. Zij deed in de schaakwereld wat niemand voor mogelijk had gehouden: ze kwam in de mondiale top 10 van de mannen en versloeg zelfs de grote Gary Kasparov (die jarenlang had verkondigd dat vrouwen niet op hetzelfde niveau konden schaken als mannen). Ik dacht: als zij het kan, waarom zou ik het dan niet kunnen? Voor de liefhebbers is er op Netflix een film over haar leven verschenen, *The Queen of Chess*.

Ook ons vak kent rolmodellen, jong en oud, man en vrouw. Wie was of is jouw rolmodel? Of ben jij er zelf een? ←

DE KWESTIE

Sinds 2022 worstelde het Nederlandse accountantsberoep met de afwikkeling van een dossier dat bekend werd als 'examenfraude'. In de praktijk ging het vooral over het delen van vragen en antwoorden van interne toetsingen. Inmiddels hebben veel kantoren bericht over de afwikkeling en kijken ze liever vooruit. Is de sector nu van dit lastige dossier af?

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD SHUTTERSTOCK

Lessen uit een ongemakkelijk dossier

De toon was schuld bewust, toen de Amerikaanse toezichthouder *Public Company Accounting Oversight Board* (PCAOB) eind juni 2025 miljoenenboetes oplegde aan de Nederlandse organisaties van PwC, Deloitte en EY. De kantoren erkenden dat jarenlang sprake was geweest van examenfraude bij interne toetsingen. Honderden medewerkers bleken antwoorden te hebben gedeeld, samen toetsen te hebben gemaakt of ongeoorloofde hulp te hebben gebruikt.

Deloitte en PwC kregen elk een boete van \$ 3 miljoen, EY \$ 2,5 miljoen. Voor kantoren die in Nederland honderden miljoenen omzet realiseren was dat geen bedreiging voor de financiële gezondheid. Maar de symboliek was groot. Dat uitgerekend accountants sjoemelden met kennistoetsen die hun vakbekwaamheid moeten garanderen, tastte de integriteit van de sector aan. Eerder kreeg KPMG in ons land al een forse tik van de PCAOB: een boete van \$ 25 miljoen en anderhalf jaar verscherpt toezicht door de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Systeemprobleem

De AFM, die samenwerkte met de PCAOB, sprak van een "systeemprobleem". Het ging niet om incidenten van enkelingen, maar om structurele tekortkomingen in kwaliteitsbeheersing, cultuur en aansturing. Bij verschillende kantoren vond fraude plaats in alle lagen van de organisatie, van junior tot partner. Sinds voorjaar 2025 staan ook PwC, EY en Deloitte onder verscherpt toezicht van de AFM, die het herstelproces en de onderliggende oorzaken nauwgezet volgt.

‘Je zou van een sector als deze mogen verwachten dat dit niet voorkomt.’

Als vervolg op de schuldbevuste reacties meldde PwC in zijn transparantieverslag dat intern onderzoek was gedaan. Betrokken medewerkers kregen schriftelijke waarschuwingen, boetes, degradaties of ontslag. Het kantoor voerde een nieuwe gedragscode in voor leren en toetsing en bouwde extra controlemechanismen in. In een dinerinterview met het FD beschreef vertrekkend bestuursvoorzitter Agnes Koops-Aukes in januari jl. hoe ontwrichtend het interne onderzoek was. Er heerste “enorm wantrouwen”. Mailboxen werden forensisch doorgelicht, medewerkers ondervraagd. “Je moet oppassen dat je niet wordt gegijzeld door het onderzoek”, zei zij.

Blauw oog

De kwestie legde ook spanningen bloot tussen de kantoren en de NBA. Toen de beroepsorganisatie de kantoren opriep om “namen en rugnummers” van betrokken accountants te delen, om die waar nodig voor de tuchtrechter te kunnen brengen, bleef het stil. De kantoren vonden interne maatregelen afdoende. “Wij hadden de mensen die verantwoordelijk waren zelf al sancties opgelegd en dan is het een keer genoeg”, stelde Koops-Aukes tegenover het FD. Vertrekkend NBA-voorzitter Kris Douma sprak begin december 2025 van een “smet” op zijn periode als voorzitter. “Je zou van een sector als deze mogen verwachten dat dit niet voorkomt.” Er is veel van geleerd, aldus Douma, maar hij vond het “jammer dat het zo gelopen is”. Volgens het FD leverde de kwestie de vertrekkend voorzitter “een blauw oog” op.

Ondertussen besloot de NBA om de verplichte tweejaarlijkse online kennistoets voor alle accountants te schrappen. Die toets was eind 2023 al tijdelijk ingetrokken, toen bleek dat ook daarvan antwoorden werden gedeeld. In de toekomst wordt de kennistoets alleen in specifieke situaties ingezet en dan niet langer online afgenomen. Het FD noemde het in een commentaar een “rigoureuze stap” en waarschuwde dat zelfreflectie geen substituut is voor toetsing.

Breder dan de big four

De affaire beperkt zich niet tot de grote vier. Bij top-tienkantoor Moore DRV kwamen ook signalen over het ongeoorloofd delen van antwoorden boven. Het bestuur van het kantoor startte in 2024, mede door een brief van de NBA, een eigen onderzoek. Zwaarder waren de bevindingen bij Forvis Mazars en BDO. De AFM legde de accountantstak van Forvis Mazars in oktober 2025 een boete van € 446.000

op, omdat het stelsel van kwaliteitsbeheersing niet had voorkomen dat bijna honderd professionals tussen 2020 en 2023 fraudeerden bij examens. Specifiek beleid en waarborgen voor integer toetsen ontbraken. Bij BDO bleek uit eigen onderzoek dat tussen 2018 en 2023 enkele honderden medewerkers fraudeerden. De AFM oordeelde dat het kwaliteitsstelsel tekortschoot en legde een boete van € 765.000 op.

Daarmee kwam een einde aan de onderzoeken naar examenfraude bij de oob-accountantsorganisaties. Maar de kantoren met een reguliere vergunning van de AFM zijn nog niet klaar.

Lessen trekken

In analyses wijzen betrokkenen op tijdsdruk, commerciële prikkels en een cultuur waarin het halen van *deadlines* en *targets* prioriteit heeft. Permanente educatie is verplicht, maar levert geen omzet op. In het *busy season* worden toetsen soms gezien als hindernis, in plaats van als wezenlijk onderdeel van de vakontwikkeling.

Forensisch accountant Peter Schimmel noemde het onderzoek naar examenfraude op LinkedIn een *blessing in disguise*. Volgens hem kan zo’n onderzoek zuiverend werken en kwetsbaarheden blootleggen. De AFM, zo suggereerde hij na een bijeenkomst met toezichthouders, ziet de affaire eveneens als kans om cultuur en bewustwording te versterken. Verscherpt toezicht en reputatieschade sorteren waarschijnlijk meer effect dan boetes.

Ondertussen duiken nieuwe risico’s op, omdat de druk op professionals hoog blijft. Dat bleek recent weer in Australië. Na een eerdere uitglijder bij de consultancytak van Deloitte, die AI-tools gretig had laten hallucineren bij de opstelling van een adviesrapport, meldden Australische media begin 2026 dat de lokale tak van KPMG bijna dertig gevallen van mogelijk misbruik van generatieve AI bij interne toetsen had geconstateerd. Medewerkers hadden trainingsmateriaal in AI-tools geüpload om openboekvragen te beantwoorden, ondanks een expliciet verbod. Het kantoor *down under* voerde extra monitoring in en legde sancties op, ook aan een senior partner. Die ging notabene over de schreef bij het volgen van een interne training over... AI, inderdaad.

Heeft de sector zijn lesje geleerd? Dat zal moeten blijken uit de manier waarop kantoren hun kwaliteitsstelsels bewaken, commerciële prikkels heroverwegen en leiderschap tonen. Je mag daarbij hopen dat het accountantsberoep de lessen uit het verleden ook toepast op een nieuwe tijd, waarin digitalisering en AI ook nieuwe verleidingen creëren. ←

Accountants moeten de 'groene koers' niet laten varen

Het draagvlak voor klimaatbeleid staat onder spanning. Maar volgens Diederik Samsom – voormalig kabinetschef van Frans Timmermans en architect achter de Europese Green Deal – is er nog alle reden voor optimisme. Mits Europa, bedrijven én vooral accountants durven door te pakken. “Wie nu niet rapporteert over zijn duurzaamheid, heeft straks minder inzicht en loopt dus grotere risico’s.”

TEKST RONALD BRUINS BEELD DE CORRESPONDENT / VRHL CONTENT & CREATIE

In zijn boek *Groene supermacht* verkent Diederik Samsom de toekomst van Europa als strategische, duurzame speler. *Accountant* sprak hem over het waarom van het boek, de druk op de Europese Green Deal, de verwaterde CSRD-plicht en de rol voor accountants, al dan niet in business.

“Ik houd ervan om tegen de stroom in te zwemmen”, stelt Samsom over de reden voor het schrijven van zijn boek. “De aandacht voor klimaat en duurzaamheid neemt de laatste tijd snel af. Verklaarbaar misschien, maar tegelijk onbegrijpelijk. Ik vond het noodzakelijk om daaraan tegenwicht te bieden. Ook om iets te doen aan dat hardnekkige gevoel dat Europa afhankelijk, zwak en stuurloos zou zijn. Dat is gewoon niet waar. Vandaar de wat mij betreft provocerende titel *Groene supermacht*.”

“Daarnaast wilde ik na vijf jaar Brussel uitleggen hoe Europese politiek nu écht werkt. Voor veel mensen is dat nog steeds een *black box*. Brussel is in hun ogen een regelgevings-machine waarop je moppert, maar waarvan je niet precies weet hoe het werkt. Ik wilde laten zien wat daarachter zit. En ik had zin in een optimistisch boek. Juist in dit tobbende tijdsgewricht.”

U schrijft dat Europa zich anders moet verhouden tot de wereld. Wat bedoelt u daarmee?

“We richten ons historisch te veel op de Verenigde Staten, maar dat kan niet meer. De wereld verandert. Europa moet veel meer kijken naar Afrika als partnercontinent. Daar ligt een enorme potentie: in energie, grondstoffen, demografie en economie. Dat geldt ook voor onze relatie met China.

‘Europa lijkt op een bedrijf dat alle winst uitkeert en niets herinvesteert. Dan gaat op den duur je groeivermogen eraan.’

Neem een voorbeeld aan Canada. Het land ziet zich door de politieke koerswijzigingen in de VS gedwongen om zijn economische belangen breder te spreiden en zoekt daarom actief toenadering tot China. Onder meer via handelsmissies en nieuwe partnerschappen. Die realiteitszin - het besef dat je meerdere internationale ankerpunten nodig hebt - moet Europa zich ook eigen maken. Wij moeten dat leren.”

Is Europa zo welvarend geworden dat het - lui genoeg - niet meer in de toekomst investeert?

“Niet zozeer te welvarend, maar wel te consumerend. We lijken op een bedrijf dat alle winst uitkeert en niets herinvesteert. Dan gaat op den duur je groeivermogen eraan. Europa heeft jarenlang te weinig geïnvesteerd in energie-infrastructuur, industriebeleid en strategische capaciteit. Dat moeten we herstellen.”

Green Deal

Samsom speelde in Brussel een sleutelrol bij de totstandkoming van de Europese Green Deal. Als kabinetschef van Frans Timmermans, destijds uitvoerend vicevoorzitter van de Europese Commissie en verantwoordelijk voor het klimaatbeleid, werkte hij mee aan de strategie, het ontwerp en politieke onderhandelingen die de Green Deal vormgaven. Daarmee geldt Samsom, samen met Timmermans, als een van de architecten van het omvangrijkste Europese klimaatpakket ooit. Samsom beschouwt de Green Deal echter nadrukkelijk niet alleen als een klimaatproject, maar ook als een economische strategie die Europa wereldwijd concurrerender moet maken.

U ziet dat er aan de Green Deal wordt geknabbeld. Baart dat u zorgen?

“Ik erger me eraan, maar ik ben ook realistisch. De klimaaturgentie die we tussen 2020 en 2022 voelden, was niet blijvend. Dat realiseerden we ons al tijdens het maken van de Green Deal. Urgentie beweegt mee met de conjunctuur. Je ziet dat de zwakste delen van de Green Deal als eerste onder vuur komen: biodiversiteit en rapportageverplichtingen zoals de CSRD. Maar de kern, decarbonisering en energie- ➔

‘De bedoeling van de CSRD was nooit om bedrijven hoofdpijn te bezorgen, maar om milieuruimte onderdeel te maken van de bedrijfsvoering.’

onafhankelijkheid, staat als een huis. Europa werd binnen twee jaar vrijwel volledig onafhankelijk van Russisch gas. Dat laat zien waartoe we in staat zijn, wanneer het moet.”

Hoe kijkt u naar het terugschroeven van de CSRD en de scope van de rapportageverplichtingen?

“De bedoeling van de CSRD was nooit om bedrijven hoofdpijn te bezorgen, maar om milieuruimte onderdeel te maken van de bedrijfsvoering. Net zoals je weet hoeveel personeel of grondstoffen je nodig hebt, moet je ook weten hoeveel klimaat- en milieuruimte je gebruikt. Dat de CSRD-verplichting nu is afgeschaald, is jammer. Er zat sowieso al een buffer in het oorspronkelijke voorstel, omdat voorstellen nu eenmaal vaker worden afgeschaald door politieke angst. Maar nu is die buffer er wel af.”

Wat merkt u bij cfo's van bedrijven, zijn die nog steeds enthousiast over de CSRD?

“Tijdens de klimaaturgentie rond 2020-2022 kwamen ceo's en cfo's naar mij toe met de boodschap: we gaan dit sowieso doen, regelgeving of niet. Maar zodra de wind draait, zie je hoe fragiel dat voornemen is. De meeste bedrijven zakken terug naar het minimum dat moet. Dat vind ik teleurstellend. Toch zie ik ook dat sommige cfo's de CSRD juist een waardevol raamwerk vinden, omdat het inzicht geeft in de risico's die bedrijven lopen. Het is vergelijkbaar met diversiteit: bedrijven die de diversiteit goed op orde hebben, functioneren beter en nemen betere beslissingen. Dat geldt ook voor milieu-impact. Je kunt nu denken dat je als klein bedrijf bent gevrijwaard, omdat de CSRD je voorlopig toch niet raakt. Maar grote bedrijven moeten straks hun keten in. Dus vroeg of laat kom je toch aan de beurt. Wie nu niet rapporteert over zijn duurzaamheid, heeft straks minder inzicht en loopt dus grotere risico's.”

Welke rol ziet u voor accountants?

“Ik had gehoopt dat accountantskantoren stevig zouden investeren in kennis, technologie, *remote sensing*, AI en zelfs ecologische expertise. Want een bedrijf kan niet even door de tuin lopen om te tellen hoeveel wormen er in de grond zitten of hoeveel vlinders er vliegen. Je hebt echte

CV

Diederik Samsom (1971) is een Nederlandse kernfysicus, voormalig Greenpeace-campagneleider en oud-fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid.

Hij zat van 2003 tot 2016 in de Tweede Kamer en was van 2012 tot 2016 politiek leider van de PvdA. Tussen 2019 en 2024 was hij kabinetschef van Eurocommissarissen Frans Timmermans en Wopke Hoekstra, een periode waarin hij een sleutelrol speelde bij de totstandkoming van de Europese Green Deal. Sinds juli 2024 is hij voorzitter van de raad van commissarissen van Gasunie.

data nodig. De grote kantoren, zoals PwC, KPMG en EY, hebben de middelen om dit op te zetten. Ik had verwacht dat zij dé partijen zouden worden die bedrijven konden aanbieden: jullie moeten rapporteren, wij hebben hiervoor de methodes en technologieën. Maar dat is onvoldoende gebeurd. Sommige kantoren bouwen hun duurzaamheids-expertise zelfs af. Dat is doodzonde.”

Voor de CSRD is limited assurance benodigd. Wat vindt u daarvan?

“Als kennisniveau en assuranceplicht niet in balans zijn, kun je twee dingen doen: je kunt je kennis omhoog brengen, of de mate van assurance omlaag. Helaas is voor het laatste gekozen. Terwijl een vlucht naar voren - investeren in kennis en de assurance naar *reasonable* brengen - verstandiger was geweest.”

‘Het nieuwe kabinet moet keuzes maken: ruimte creëren, investeringen losmaken en de energietransitie versnellen.’

Veel bedrijven kijken bij duurzaamheid nu de kat uit de boom. Hoe riskant is dat?

“Zeer riskant. De regels kunnen veranderen, maar de vooruitgang stopt niet. Bedrijven moeten niet achteruit in de bramenstruik van regelgeving gaan hangen. Dan doet elke beweging pijn. Je moet de regelgeving voorblijven. Dan pluk je de vruchten.”

Wat raadt u bedrijven aan die bij de CSRD nu kiezen voor alleen doen wat moet?

“Dat is een gemiste kans. Je loopt automatisch achter op bedrijven die hun risico's en milieugebruik wél scherp in beeld hebben. Financiële markten, verzekeraars en investeerders waarderen dat.”

Is het een kans of risico dat andere regio's terugschakelen op duurzaamheid?

“Een kans. Regelgeving in Europa loopt meestal voor op de rest van de wereld. Wie nu investeert in duurzaamheid en rapportage, wordt toekomstbestendig. Ook als de Verenigde Staten even een andere richting kiezen. Ik heb weinig waardering voor bedrijven die bij het eerste zuchtje tegenwind zeggen ‘dan doen we het niet meer’.”

Waar staat Nederland in dit verhaal, met een nieuw minderheidskabinet?

“Nederland heeft vier jaar stilgestaan en zit nu meervoudig op slot. In energie-infrastructuur, bij woningbouw en bij de ontwikkeling van de industrie. Dat is funest als je wilt investeren in de toekomst. De richting - groene industriepolitiek - wordt breed gedeeld, zelfs tot aan de VVD. Maar we missen daadkracht om het daadwerkelijk van de grond te tillen. Het nieuwe kabinet moet dan ook keuzes maken: ruimte creëren, investeringen losmaken en de energietransitie versnellen. Zonder dat bewegen we achteruit.”

MKB Nederland constateert dat de economische motor van het mkb hapert. Herkent u dat?

“Ja, maar dat is geen op zichzelf staand probleem. Het past in het bredere beeld van een land dat op slot zit. Als investeringen, vergunningen en infrastructuur vastlopen,

haperen grote én kleine bedrijven. Het is niet onoverkomelijk, maar er moet snel een inhaalslag komen.”

In uw boek stelt u dat Europa alleen een groene supermacht kan worden met de steun van Afrika en Oekraïne. Waarom?

“Duurzame energie vraagt veel ruimte, meer dan fossiele energie. Europa is klein en rijk, maar we hebben onze burens nodig. Noord-Afrika beschikt over een enorme potentie dankzij ruimte, zon, wind en kansen voor groot-schalige waterstofproductie. Projecten in Mauritanië, Marokko en Egypte laten zien hoe duurzame energie, groene waterstof en zelfs groene ijzerproductie richting Europa kunnen stromen. Oekraïne is een tweede cruciale schakel. Dat kan EU-lid worden. Oekraïne heeft veel land, wind- en biogascapaciteit én strategische grondstoffen. Door economische integratie, energie-infrastructuur en gezamenlijke industrieontwikkeling met beide regio's te versterken, groeit Europa uit tot een groene economische macht. Samen zijn we groot genoeg om een serieuze speler te worden. Maar dat vergt samenwerking, investeringen en het overwinnen van koloniaal wantrouwen. Niet makkelijk, maar wel noodzakelijk.”

Wat wilt u dat accountants van uw boek onthouden?

“Vooruitgang gaat nooit in een rechte lijn. We zitten nu even in een dal, maar over vijftien jaar kijken we terug en denken we: waarom vonden we dit zo ingewikkeld? De technologie schrijdt voort. Satellieten, AI en data-analyse worden steeds beter. De CSRD is nog steeds een stap in de goede richting, al is hij nu vertraagd. En de groene ontwikkeling stopt niet. Bedrijven die nu investeren, lopen straks voorop. Cfo's en accountants hebben de capaciteit om de groene transitie te versnellen. Maar dat vraagt wel om durf.” ←

GROENE SUPERMACHT

Als mede-architect van de Europese Green Deal meent Diederik Samsom dat klimaatverandering nog steeds oplosbaar is.

Europa moet en kan daarin de voortrekker zijn. Via een blik achter de schermen laat hij in zijn boek *Groene supermacht* zien hoe Europa werkt, waar het stokt en wat er nodig is om de wereld te verlossen van het gebruik van fossiele brandstoffen. Het boek (232 pagina's) verscheen in november 2025 bij De Correspondent en is beschikbaar als paperback, e-book en audioboek.

Ongehoord misbruik

Dat de Accountantskamer het indienen van een tuchtklacht eerder kwalificeerde als misbruik van klachtrecht, kan ik mij niet heugen. Op de valreep van 2025 deed de tuchtrechter het.

De klager had in 2023 bij een schikking in een civiele procedure afgesproken de klacht in te trekken en deed dat ook, maar diende de klacht later alsnog in. De klager zegt dat er bij de schikking sprake was van 'dwaling', omdat zijn advocaat hem verkeerd zou hebben ingelicht. De klager voelt zich daarom niet gebonden aan de afspraak om de tuchtklacht in te trekken en de tuchtprocedure te stoppen. Die schikking trof hij met de curator van zijn zorgbureau.

Hoewel de accountant geen directe partij is bij de schikking, vindt de Accountantskamer de doorstart van de klager misbruik, omdat de accountant er na de schikking van uit mocht gaan dat de klager de klacht niet alleen zou intrekken, maar ook echt een punt zou zetten achter de tuchtprocedure. De tuchtrechter behandelt de klacht, met 34 onderdelen, daarom niet inhoudelijk. Dat is jammer, want de zaak leidt tot vragen waarop een antwoord van de tuchtrechter welkom was geweest. Ook vragen waarover niet is geklaagd, trouwens.

Bestuursverbod

De klager is eigenaar van een zorgbureau (BV) in Enschede. Hij haalt als dga zo'n 635.000 euro uit de zaak en koopt daar volgens dagblad Tubantia woonhuizen van, die hij exploiteert door kamers te verhuren aan derden. De curator vermoedt dat het faillissement het gevolg is van de privé-onttrekkingen en schakelt een forensisch register-accountant in voor nader onderzoek. De accountant rapporteert de bevindingen van zijn *quick scan* van de audit files op blanco briefpapier, zonder zijn naam of die van zijn kantoor te noemen. Als de curator hem vraagt het rapport te ondertekenen, antwoordt de accountant dat hij dat niet mag doen,

omdat hij "volgens de RA-beroepsregels eerst hoor en wederhoor etc." moet hebben toegepast met de dga en de huisaccountant, "omdat zij door dit rapport worden geraakt". De forensisch accountant voegt eraan toe dat curatoren zijn rapport ook "altijd" gebruiken als "hun eigen kennis en wetenschap". De curator mag van de forensisch accountant wél zeggen dat hij hem heeft ingeschakeld voor ondersteuning. Om elk misverstand uit de weg te ruimen, wijst de forensisch accountant er nog op dat daarom in de opdrachtbevestiging voor curatoren "altijd" wordt opgenomen dat de werkzaamheden worden uitgevoerd op instructie en onder verantwoordelijkheid van de curator en de documenten die de forensisch accountant opstelt "daarmee een uiting van de curator" zijn. Het kantoor van de onderzoeker "brengt geen eigen (deel)rapportage uit" met de uitkomsten van de werkzaamheden die de onderzoeker heeft uitgevoerd. Die werkzaamheden bestaan onder meer uit het verzamelen, analyseren en het verstrekken van gegevens. Wat de curator met de uitkomsten doet, is diens verantwoordelijkheid. Het is niet duidelijk wat er precies in de rapportage staat, nu de zaak niet inhoudelijk door de Accountantskamer is behandeld. In ieder geval gebruikt de curator het rapport in de civiele procedure tegen de dga en vermeldt daarbij dat de rapportage is opgesteld door de forensisch accountant. In die civiele procedure wordt de dga veroordeeld om alvast anderhalve ton te betalen aan de boedel en de rest van het boedeltekort aan te vullen als de omvang daarvan vaststaat. De rechter legt de dga een bestuursverbod op voor vijf jaar. In hoger beroep tegen dit vonnis treffen de curator en de dga de schikking over de tuchtklacht.

Professionele dienst

Omdat de accountant tot twee keer toe het woord "altijd" gebruikt, krijg ik de indruk dat hij vaker zijn hoedanigheid weglaat als hij rapporteert en de verantwoordelijkheid voor het gebruik van de bevindingen verschuift naar de opdrachtgever. Ik twijfel niet aan de goede trouw van deze en andere

forensisch accountants die deze werkwijze toepassen. De vraag blijft of zo'n 'anonieme' quick scan een persoonsgericht onderzoek is en hoor en wederhoor inderdaad is vereist volgens Handreiking 1112.

Forensisch accountant Dick van Onzenoort, voorzitter van de NBA-werkgroep Fraude, betreurt het dat de Accountantskamer niet is toegekomen aan een antwoord op deze vraag, zo schrijft hij in een reactie op de samenvatting van de uitspraak op Accountant.nl. Dat is te begrijpen. Daarom los ik een schot voor de boeg.

Accountantskamer

Zaaknummer 25/55 Wtra AK

Oordeel: niet-ontvankelijk

ECLI:NL:TACAKN:2025:75

Naar mijn mening voldoet de quick scan van de audit files aan alle elementen van de definitie van persoonsgericht onderzoek uit de handreiking. Het gaat hier om het verzamelen en analyseren van al dan niet financiële gegevens en het rapporteren van de uitkomsten. Ook betreft het hier het functioneren, handelen of nalaten van een (rechts-) persoon. En verifiërend zijn de werkzaamheden toch ook? Want waarom zou een curator (een deel van) de financiële administratie laten onderzoeken door een accountant, als de werkzaamheden en rapportage niet verifiërend zijn? De accountant levert in elk geval een professionele dienst, omdat er accountantsvaardigheden worden aangewend. Dus een deugdelijke grondslag voor de rapportage is nodig. Of daarvoor hoor en wederhoor moeten worden toegepast, hangt af van de omstandigheden. Ik zou zeggen: als het vermoeden bestaat dat iemand te veel geld uit de zaak heeft gehaald, is hoor en wederhoor geboden. Het is immers een ernstige verdenking.

Aanpassen?

Wat nu? Een overleggroep van forensisch accountants heeft in december 2025, vóór het verschijnen van deze tuchtrechtuitspraak, vergaderd over de afbakening met andere disciplines die financieel-forensisch onderzoek doen. De vraag dus waarvoor je staat als forensisch accountant. Maar ook of de accountantsregels wel voldoen, want "een tuchtklacht ligt altijd op de loer". Daarom staat voor een komende bijeenkomst het tuchtrecht op de agenda.

Mijn conclusie: zo lang de beroepsregels en handreiking ongewijzigd blijven, moet je als accountant je titel gebruiken als je een professionele dienst levert en voor oorzakenonderzoeken hoor en wederhoor toepassen. Of je titel inleveren. ←

‘Waarom zou een curator de financiële administratie laten onderzoeken door een accountant, als de werkzaamheden en rapportage niet verifiërend zijn?’

CV

Yvonne Vlasman (1967) werd geboren op de klei-grond van de Haarlemmermeer in een gezin met ouders, een zus en een broer.

Na het behalen van haar vwo-diploma aan het Fioretti College in Lisse, ging ze in 1986 economie studeren aan de Erasmus Universiteit, om een jaar later de accountancyopleiding van het NIVRA te gaan volgen. In hetzelfde jaar kwam ze in dienst bij KPMG Audit. Yvonne stapte in 1998 over naar een interne functie bij KPMG als senior manager human resources, waar ze onder meer verantwoordelijk was voor het partnerprogramma. Vanaf 2007 werkte ze bij de forensische praktijk, eerst als senior manager, daarna als partner. In 2015 werd ze partner bij EY, in eerste instantie als forensisch accountant en later bij vaktechniek. Na een korte periode als freelancer werd Yvonne in 2020 verantwoordelijk voor de forensische praktijk van Grant Thornton. Vanaf september 2025 werkt ze voor het Huis voor Klokkenluiders. Yvonne woont in Lisse en heeft twee volwassen kinderen. Ze houdt van winter- en watersporten, lezen en puzzelen.

Met hart en ziel accountant

‘Ik raad iedereen aan om eens helemaal opnieuw te beginnen’

De meeste controlerend accountants hebben aan een half A4-tje genoeg om hun loopbaan te beschrijven. Ze zijn na (of zelfs vóór) hun studie een kantoor binnengelopen, op de ladder gestegen van assistent tot partner en na een mooie afscheidsreceptie weer naar buiten gewandeld. Yvonne Vlasman is op die regel een kleurrijke uitzondering en was partner bij drie verschillende accountantskantoren, ook in zeer uiteenlopende rollen. “Wanneer ik in de controlepraktijk was blijven hangen, had ik waarschijnlijk het vak al lang verlaten.”

TEKST JAN-WILLEM WITS BEELD MICHEL TER WOLBEEK

“Ik ben opgegroeid in de Haarlemmermeer in een gezin dat geen behoefte had aan grote veranderingen. Mijn vader werd op tweehonderd meter afstand geboren van het huis waar mijn ouders nu wonen en waar ik ook opgroeide. Mijn beide ouders en ook mijn oudere zus en jongere broer zijn praktisch opgeleid. Ik was wat dat betreft anders, met een sterke *drive* om alles eruit te halen dat erin zit, zelfs als mensen mij anders adviseerden. Dus ging ik naar het vwo in Lisse, waarvoor ik dagelijks twee keer tien kilometer moest fietsen. In de vijfde ontdekte ik dat ik iets met cijfers heel leuk vond.”

‘Het nadeel van de *up or out*-cultuur van veel accountantskantoren is dat mensen kopschuw worden om eens horizontaal van baan te veranderen.’

Werelden

“Ik ging economie studeren aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam, wat destijds als de beste opleiding stond aangeschreven. Ik bleef wel thuis wonen en dat was achteraf misschien een vergissing. Met mijn autootje overbrugde ik twee werelden die letterlijk en gevoelsmatig mijlenver uit elkaar lagen. Ik verdronk ook in de grote collegezalen met honderden studenten. De ene na de andere onvoldoende volgde en ik was niet gelukkig. Ik kwam een advertentie tegen van wat toen nog Klijnveld Kraaijenhof & Co heette, met de mogelijkheid om vier dagen werken te combineren met een dag om de accountantsopleiding van het NIVRA te volgen. Mijn oom was ook accountant, dus dat ging het worden. Dat bleek een schot in de roos en veel beter bij mij te passen dan de universitaire route. Ik heb vanaf toen vrijwel alle vakken in één keer gehaald en ben nominaal afgestudeerd.”

Vennoten

“In 1987, vlak nadat ik bij KKC was begonnen, volgde de fusie waaruit KPMG ontstond. Door de combinatie van werk en studie, een heel breed en afwisselend palet aan →

Vragen stellen, nieuwsgierig zijn, de diepte ingaan, puzzelen, elk detail bekijken en analyseren - een forensisch onderzoek bevat het allemaal.'

klanten en klussen én het voorbeeld van echte, klassieke vennoten die het meteen zagen als er een opvallend getal in de jaarrekening stond, heb ik het vak geleerd. Anderhalf jaar na mijn afstuderen werd ik voor het eerst moeder. De partner die HR in portefeuille had, vertelde mij dat ik best parttime mocht werken maar dat ik even productief moest blijven. Dat was voor mij geen haalbare kaart, vooral omdat ik me toen realiseerde dat ik de extra rollen, zoals het begeleiden van jongere collega's en het geven van training, eigenlijk leuker vond dan het echte controlewerk. In deeltijd werken was toen nog niet zo gebruikelijk en sowieso was je als vrouw vaak een uitzondering. De voorzitter van het audit committee van een grote klant zei tegen de partner toen hij zag dat ik erbij was: 'Wat fijn dat u ook eens een vrouw meeneemt'."

Horizon

"Omdat ik het geven van trainingen zo leuk vond, stapte ik na tien jaar in de controle over naar het bureau opleidingen. Ik denk dat als ik in de controlepraktijk was blijven hangen, ik op den duur wel uit het vak was gegaan. Dat het perspectief om partner te worden door de overstap naar een interne functie uit beeld verdween, vond ik niet belangrijk. Het gaat mij altijd om de inhoud, niet om status en mijn positie in de hiërarchie. Het nadeel van de *up or out*-cultuur van veel accountantskantoren is dat mensen kopschuw worden om eens horizontaal van baan te veranderen. Alsof ze in een lift zitten die alleen maar omhoog moet gaan. Stap gewoon eens uit, adviseer ik collega's vaak die niet zo goed in hun vel zitten. Door af en toe een andere rol op te pakken, krijg je een veel bredere horizon. In mijn nieuwe rol kreeg ik veel te maken met het HR-veld. Hoe werken mensen en organisaties op elkaar in? En hoe combineer je persoonlijke groei met de strategische doelen van je bedrijf? Ik heb in die tijd ook een boek geschreven over het organiseren van leerprocessen (*Leren en ontwikkelen van organisatie en individu*, uitgeverij Boom/ Nelissen). Mijn opdracht werd steeds breder, inclusief management development en de zorg voor expats."

Forensisch onderzoek

"Na bijna tien jaar in het HR-veld voelde ik de ambitie om weer iets in de business te gaan doen. Ik had daar ook meer ruimte voor omdat mijn kinderen, twee inmiddels, alweer wat ouder waren. Van de partners van de forensische afdeling van KPMG kreeg ik de kans om als senior manager over te stappen naar Forensic. Daarmee begon de leukste

tijd in mijn carrière. Alles wat ik daarvoor had geleerd, kwam samen: niet alleen hoe zit de financiële administratie in elkaar, maar ook welke processen en systemen hebben invloed op het gedrag van mensen en waarom vliegt iemand soms uit de bocht? Vragen stellen, nieuwsgierig zijn, de diepte ingaan, puzzelen, elk detail bekijken en analyseren - een forensisch onderzoek bevat het allemaal. Bovendien sta je altijd onder hoogspanning. Er zijn alarmbellen afgestaan of een klokkenluider heeft zich gemeld. Soms hebben de media er al lucht van gekregen, of staat het OM op de stoep. Dat maakt forensisch werk niet alleen heel afwisselend, maar ook maatschappelijk relevant. Bij KPMG Forensic ging ik uiteindelijk toch het partnertraject in. Uiteraard moest ik er hard voor werken, maar ik heb alle kansen gehad om mezelf te ontwikkelen.

Met twee senior partners aan de top leek er voor mij weinig ruimte voor verdere groei. Bij EY was die er wel en daarom stapte ik over. Uiteindelijk zijn die twee partners een paar jaar later alsnog weggegaan, dus misschien had ik nog even moeten blijven. Maar spijt heb ik in mijn loopbaan nooit gehad, ook toen niet. Ik ben bovendien KPMG altijd dankbaar gebleven voor de kansen om me zo breed te kunnen ontwikkelen.

Wat ik wel heb onderschat, is hoe lastig het is om als buitenstaander in een hele hechte groep terecht te komen die al jarenlang samen optrekt. In de partnergroep bij EY zaten veel partners die vrijwel allemaal bij EY waren begonnen. Het is best ingewikkeld om dan een plek te veroveren.

Na ruim een jaar stapte ik binnen EY over naar een vak-technische rol. Daarin was ik onder meer betrokken bij de discussies met de AFM over de kwaliteit van de audit."

Lockdown

"Na ruim vier leerzame jaren bij EY en een tijdelijke klus bij de NBA werd ik door Grant Thornton gevraagd om de leiding van de forensische praktijk op me te nemen. Mijn eerste werkdag bij GT was op 1 maart 2020 en twee weken later zat ik weer thuis vanwege de eerste lockdown. Dat schepte wel meteen een band. We vormden een klein maar hardwerkend team. Eigenlijk is het gek dat forensische accountancy vooral bij de grotere kantoren zit die met name in het oob-segment werken. Juist in het mkb zie je veel meer risico's, bijvoorbeeld vanwege een onderontwikkelde administratieve organisatie, terwijl de bedrijfsvoering integriteitsrisico's oplevert. Dan moet je echt wel wat meer *streetwise* zijn dan je op de Zuidas wordt. In bedrijven met een dga aan het roer spelen hiërarchie en macht een andere rol. Dan moet je steeds kijken wat dat met mensen doet, bijvoorbeeld omdat ze weggijken wanneer de baas het niet zo nauw neemt met het verschil tussen zakelijk en privé of grensoverschrijdend gedrag vertoont. Heb je dan de moed om kritische vragen te stellen?"

'In bedrijven met een dga aan het roer spelen hiërarchie en macht een andere rol.'

Energieniveau

"Na vijf jaar heb ik het stokje weer overgegeven. Ik was minder gaan werken en dat liet zich lastig combineren met een positie waarin je eindverantwoordelijk bent voor mensen én business én waarin je met 100 procent focus risicovolle opdrachten doet. Ik heb nog even voor mijzelf gewerkt, maar zonder collega's vond ik toch niet leuk. In september vorig jaar begon ik als senior beleidsmedewerker kennis en preventie bij het Huis voor Klokkenluiders, een zelfstandig bestuursorgaan dat onder de minister van BZK valt. In deze functie kan ik alle kennis en ervaring die ik heb opgedaan in forensische onderzoeken omzetten in adviezen aan organisaties over integriteitsbeleid. Het is een baan waarin ik mijn ervaring in het bedrijfsleven volop kan benutten en veel vrijheid heb. Het was ook een bewuste keuze om drie dagen te gaan werken, zodat ik meer ruimte heb om bijvoorbeeld eens met mijn ouders mee te gaan naar een arts. Ik heb nu minder verantwoordelijkheden en het is minder hectisch, maar deze rol geeft me veel voldoening. Door mijn werk voor het Huis voor Klokkenluiders kan ik vele organisaties ondersteunen bij het voorkomen van misstanden en het creëren van een cultuur waarin werknemers hun zorgen over mogelijke misstanden veilig kunnen uiten. En daar worden organisaties en werknemers beter van."

Rijkspas

"Ik sta nog steeds ingeschreven in het register, omdat ik trots ben op mijn beroep. Ik blijf ook betrokken bij de accountancy, onder meer als referaatbegeleider bij de VU. Formeel val ik nu onder de 'accountants in business' maar dat voelt wat vreemd. Er zou eigenlijk een categorie moeten komen voor accountants met een adviserende of maatschappelijke rol, zoals ik. Want ook als accountant met een Rijkspas (*ID-card van ambtenaren bij de Rijksoverheid, redactie*) kan je maatschappelijk zeer relevant zijn." ←

MET HART EN ZIEL

"Met meer persoonlijke en kwetsbare verhalen kan de sector meer begrip en sympathie verwerven dan met de stoïcijnse opstelling die nu domineert", schreef Jan-Willem Wits ooit in een opiniebijdrage op Accountant.nl. Voor het magazine *Accountant* pakt hij via een reeks interviews zelf de handschoen op. Wits heeft een eigen adviesbureau en werkte als communicatieadviseur eerder onder meer voor KPMG en EY.

‘Je hebt hier
veel vrijheid om je
te ontwikkelen.’

ROWAN BUSS EN DENNIS WAGENMAKERS

Ze zijn leeftijdsgenoten, wonen allebei in Stadskanaal, zijn beide AA-accountant en werken bij hetzelfde accountantskantoor, Afier Accountants en Adviseurs in Tynaarlo. Rowan en Dennis besloten ook allebei om bestuurslid te worden van de afdeling Noord van de NBA.

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Wat is de reden dat jullie allebei in het bestuur van de afdeling Noord zitten?

Rowan: "De afdelingsbijeenkomsten zijn super praktisch, ze hebben het karakter van een cursus. Bovendien is het na de werkdag en betekent het gezelligheid en informeel samen eten. Ik doe het vooral om een netwerk op te bouwen hier in de regio. Je komt ook accountants in business tegen." Dennis: "Wat mij opvalt bij zulke netwerkbijeenkomsten, is dat je de jonge garde bijna niet ziet. Mijn eigen doel is om meer jonge mensen naar zulke afdelingsvergaderingen te krijgen en misschien meer diversiteit in onderwerpen."

Hoe kijken jullie naar de recente discussie over de certificerende bevoegdheid van de AA-accountant en de meerwaarde daarvan in de mkb-praktijk?

Rowan: "Ik snap de discussie, vind het echter wel vreemd dat de oudere generatie AAs die certificering destijds automatisch heeft verkregen en daarmee meer bevoegdheden heeft in het werkveld. Als AA-accountant zijn we bij uitstek goed geschoold in bijzondere opdrachten, maar het is voor het maatschappelijk verkeer vaak onduidelijk wie waarvoor bevoegd is."

Dennis: "In zowel de theorie als de

praktijkopleiding is er veel aandacht besteed aan assurance-opdrachten. Wij vinden dat een AA op grond van de VGBA zelf prima kan inschatten of hij of zij over voldoende kennis en kunde beschikt om de opdracht adequaat te verrichten. Er is arbeidskrapte, dus waarom zou je die rol niet bij de AA neerleggen?"

Wat maakt het leuk om als accountant bij Afier te werken?

Rowan: "Afier is een mooi zelfstandig kantoor, in de hedendaagse hectiek is dat bijna bijzonder. Mensen gaan voor cijfers, is ons motto. We zitten dicht bij de klanten, zijn nuchter en leggen zo min mogelijk urendruk op collega's. Je hebt hier veel vrijheid om je te ontwikkelen."

Dennis: "Je kunt zelf verantwoordelijkheid nemen, in overleg is er veel mogelijk. Het is laagdrempelig, je kunt van elkaar leren en in meerdere disciplines werkzaam zijn. Wij zijn beiden betrokken bij interne projectgroepen die zich richten op slimmer werken, waaronder AI-toepassingen, business intelligence en dashboarding."

Is het tekort aan mensen in de accountancy ook voor Afier een thema en wat doen jullie eraan om mensen aan je te binden?

Dennis: "We hebben net weer vijf nieuwe stagiairs mogen verwel-

komen, we zijn actief bij studieverenigingen en hogescholen om onszelf te promoten. Maar we hebben ook te maken met arbeidskrapte. Studenten kunnen bij Afier meelopen in de IT-audit, de audit- en de mkb-praktijk, waardoor ze uiteindelijk een weloverwogen keus kunnen maken." Rowan: "Het is een uitdaging in de hele sector. Young professionals zijn vaak ambitieus; zij willen ook doorgroeien in hun werk. Als kantoor proberen we daar actief op in te spelen door zelf in te zetten op groei, om mensen aan boord te houden. Maar we hebben hier wel minder een *up or out*-mentaliteit."

Wat doen Rowan en Dennis als ze niet werken?

Rowan: "Ik heb een dochter en zoontje, het gezinsleven is heel leuk en kost tegelijkertijd veel tijd. Na het werk ben ik graag buiten, doe aan sport zoals hardlopen. Misschien ga ik nog eens een marathon lopen, daarna de schoenen aan de wilgen hangen en een andere sport kiezen."

Dennis: "Ik heb drie dochters, het is mooi om ze te zien opgroeien. Afier biedt ruimte om dat mee te maken, door deels thuis te werken. Ik ga graag de deur uit met het gezin, doe ook aan hardlopen. En ik zit in een ledenraad van de Rabobank, gericht op financieel gezond leven voor jongeren." ←

CV

Rowan Buss (33) deed hbo BE en werkt tien jaar in de accountancy, aanvankelijk bij een kleiner kantoor en nu binnen de mkb-afdeling van Afier. Hij is geboren in Stadskanaal en woont daar ook weer, na zijn studie in Groningen. Dennis Wagenmakers (34) deed eveneens hbo BE en werkt ook tien jaar in de accountancy, waarvan nu ruim zeven jaar bij Afier. Hij woont in Stadskanaal.

CASH-COMPENSATIEFRAUDE

Op zoek naar de valse facturen

Het is inmiddels een populaire vorm van fraude: het cash-compensatiemodel. Onderzoekers van Avans Hogeschool brachten deze witwasmethode, waarbij criminelen bankje spelen door contanten aan legitieme ondernemingen te leveren, in kaart. "Kleine, maar ook grote ondernemingen doen eraan mee."

TEKST WILBERT GEIJTENBEEK BEELD VRHL

Zes jaar geleden werd het bedrijf ingeschreven in het Handelsregister: Raxis Trade, gevestigd in een bescheiden appartementje in Den Haag. Eigenaar Z.C., de bestuurder en enig werknemer van het handelsbedrijf voor voedingsmiddelen, huishoudartikelen, gezondheidsproducten en bouwmaterialen, ging voortvarend te werk. In de luttele jaren dat de onderneming bestond, verwerkte het bedrijf € 5,8 miljoen aan cash. Contanten, inderdaad, die werden uitgegeven aan een Zwitserse particuliere school, luxe auto's in Spanje, cryptovaluta en een villa. Ruim vier ton werd doorgesluisd naar een Bunq-rekening van C. Die besteedde C. weer aan derden die hij leningen verstrekke, aan zijn eigen cryptoportefeuille en aan advocaten in Spanje en de Dominicaanse Republiek.

C. was op papier de bestuurder, maar eigenlijk werden de inkomsten verzorgd door R.T., een dame die de touwtjes van de onderneming daadwerkelijk in

handen had. Met haar broer A.T. maakte ze volgens de rechtbank gebruik van het bedrijf als een witwasvehikel. De grote geldstromen - € 4,5 miljoen aan crimineel verworven geld wisten de opsporingsdiensten verspreid over drie jaar te bewijzen - werden via valse facturen geadmistreerd en vervolgens naar buiten doorgesluisd. C. stelde daarvoor zijn bankrekeningen ter beschikking en speelde een faciliterende rol in de structuur. Broer en zus T. werden opgepakt. Bij de aanhouding van broer A.T. werden een vuurwapen, munitie en vijfduizend xtc-pillen gevonden.

Drie tot vijf jaar brommen

Het OM eiste zeven jaar cel tegen de broer en zus voor het medeplegen van witwassen en deelname aan een criminele organisatie. De rechter legde eind 2024 een lagere straf op:

zus R.T. gaat vijf jaar de cel in, broer A.T. vier jaar. Broer en zus kregen ook beroepsverboden opgelegd van respectievelijk vijf en drie jaar. Aan facilitator C. is ruim een jaar cel opgelegd. De rechtbank stelt dat de betrokkenen gebruikmaakten van een spookbedrijf; een onderneming die in werkelijkheid geen echte bedrijfsactiviteiten uitvoerde en als witwasvehikel fungeerde voor grote geldstromen die via valse facturen werden geënceneerd.

Dat laatste staat sinds enige tijd bekend als witwassen via het cash-compensatiemodel (ook wel afgekort als CCM). Een witwastechneek waarbij personen een overschot aan contant crimineel geld ruilen voor giraal geld van ogenschijnlijk legitieme bedrijven. Dit gebeurt door gefingeerde zakelijke transacties, waardoor criminelen een girale inkomstenstroom met →

'De spil is een transactie in contanten, die wordt verhuuld door valse facturen.'

‘Honderden legitieme Nederlandse ondernemingen zijn erbij betrokken.’

een ogenschijnlijk legitieme herkomst krijgen.

‘Witwasmachines’

De FIOD vroeg zich af wat dat model exact is en welke signalen ervan in Nederland bestaan. Met die vraag kwam de opsporingsdienst in 2024 bij het Lectoraat Ondernijning van Avans Hogeschool terecht, waar docent-onderzoeker Sanne Verhoeven-Laurs werkzaam is. De wens om in kaart te brengen hoe de desbetreffende *modus operandi* er in de praktijk uitziet, werd opgepakt door het team dat zij vormt met Thom Snaphaan, Katrien van Bergen en Teun van Ruitenburg. Verhoeven, recent gestart met haar promotieonderzoek naar de poortwachtersrol van de accountant, interviewde samen met haar Avans-collega's medewerkers van de Nederlandse opsporingsdiensten. Ze onderzocht veertien Nederlandse fraudegevallen, waarvan zij er elf identificeerde als cash-compensatiefraude. “De methode is in opkomst”, concludeert zij. “In één van de door ons onderzochte cases tipten de betrokkenen elkaar zelfs om een bepaalde onderneming op te

richten, als middel om wit te wassen. Alsof je met de juiste ‘witwasmachine’ in de juiste branche het beste resultaat kunt bereiken.”

Door steeds strengere regelgeving is contant geld naar de marges van het economisch verkeer gedreven. Banken controleren of weigeren klanten in sectoren waar veel contanten in omgaan. Maar bij cash-compensatie is het juist de vraag naar contanten die het witwassen mogelijk maakt. In de praktijk geldt dit veel voor arbeidsintensieve sectoren als de uitzendbranche, de bouw, of de schoonmaakbranche, waar door schaarste ook de inzet van illegale arbeidskrachten van nut is. Omdat deze arbeidskrachten niet worden aangegeven, hebben hun koppelbazen zwart geld voor de uitbetaling nodig. Die cash wordt besteld bij de crimineel. Om van het contante geld, afkomstig uit misdrijven maar ogenschijnlijk legaal verdiend, giraal geld te maken, is een papieren spoor van facturen nodig. De crimineel kan deze zelf sturen, of via een facilitator, die hiervoor vervolgens in de vorm van provisie ook weer betaald krijgt.

BELGISCHE ‘BRAZILIAANSE NETWERKEN’

De eerste golf van nieuws die de beschreven witwasmethode voortbracht, had plaats in België, waar de fraude afgelopen decennium bekend is komen te staan als de Braziliaanse *filières* (letterlijk: ketens), ook wel ‘Braziliaanse netwerken’.

In de vleesverwerkende sector en de prostitutie werden mensen in contanten uitbetaald voor werk dat zij illegaal verrichtten voor ondernemingen. In een proces dat in 2021 liep, werd een man op heterdaad betrapt, toen hij bij een bankautomaat grote bedragen contant opnam. Dat bleek een patroon: met liefst 75 bankpassen had hij in een periode van nog geen twee maanden opgeteld 1,3 miljoen euro uit de machine getrokken. Met dat geld werden illegale Braziliaanse bouwmedewerkers uitbetaald, namens bouwbedrijven die hun arbeid goed konden gebruiken. Ook in Maleisië zijn gevallen bekend met Pakistaanse illegale arbeiders die werden betaald in contanten, waarvoor criminelen valse facturen stuurden.

De facilitator stuurt vanaf zijn lege huls valse facturen aan de bedrijven die het zwarte geld nodig hebben. Op de nota's die zij van het spookbedrijf ontvangen, staan niet-bestaande en zelden nader gespecificeerde prestaties verantwoord, zoals adviesdiensten.

Volgens Peter Schimmel, die als partner de BDO-afdeling Forensics & technology leidt, is CCM dan ook een prettige manier om wit te wassen. Dat stelt hij in een podcast van het Anti-Money Laundering Centre, waarvoor hij met onderzoeker Verhoeven was uitgenodigd. Schimmel: “In feite is de criminele organisatie de bank zelf. Als ik cash nodig heb, moest ik vroeger naar een bank toe. Nu ga ik naar een criminele organisatie en in plaats van een bankafschrift, krijg ik een factuur. En die factuur kan ik gewoon inboeken in mijn administratie. Dan heb je het eigenlijk gewit. En de criminele organisatie krijgt van mij een betaling via de bank voor die cash. Dus iedereen is happy.”

Zwartgeldcircuit

Toen Verhoeven begon met haar inventarisatie, verwachtte ze “enkele cowboybedrijfjes” te ontdekken als betrokkenen. Maar gaandeweg verbaasde de omvang van het fenomeen haar. “We ontdekten betrokken hostingbedrijven voor ICT-diensten en verhuurders van bedrijfsruimten.” Het komt ook in de zorg veel voor, in de telemarketing, de glastuinbouw en de vleesverwerkende industrie, waar veel buitenlandse werknemers werken. “Honderden legitieme Nederlandse ondernemingen zijn erbij betrokken.” Niet alleen kleine bedrijfjes, maar ook grote ondernemingen, benadrukt Verhoeven. “Criminelen weten welke bedrijven voor zwartgeldtransacties open staan en gaan actief op zoek naar sleutelfiguren binnen ondernemingen, die hieraan willen meewerken.” →

De kracht van professioneel boekhouden met Basecone en Twinfield

Jouw processen slim automatiseren? Met Basecone en Twinfield Boekhouden voer je administratieve taken snel en efficiënt uit:

Veilig en betrouwbaar

- Rijk aan functies
- Naadloos proces van factuur tot boeking
- Koppelen met vele andere pakketten

Kies voor professioneel boekhouden. Kies voor Basecone & Twinfield.

Jubileumactie

Profiteer tijdelijk van extra voordeel op Twinfield-abonnementen — een mooi moment om te upgraden of over te stappen

Wolters Kluwer

the Finance generation

Wat doen wij?

The Finance Generation helpt accountants- en auditkantoren om structureel te groeien door hoogwaardige, internationaal samengestelde teams naadloos te integreren in hun organisatie. Wij combineren talent, technologie en data-gedreven werkprogramma's om werkdruk te verlagen, kwaliteit te verhogen en werkplezier te vergroten.

Onze Missie

Wij bouwen aan duurzame partnerships waarin mensen, prestaties en toekomstbestendigheid centraal staan.

Waarom voor ons kiezen?

Specialisten in effectief werken binnen de accountancy. Van audit tot administratieve dienstverlening.

- Werkprogramma's
- Academy
- Data analyse
- Structurele begeleiding

• Controlerend accountants

Op elk ervaringsniveau

• Administratief medewerkers

Ideaal voor het verlagen van werkdruk in het bestaande team

• Samenstel accountants

Ondersteuning voor uw team

• Data-analyse

Standaardisatie en automatisering leidt tot efficiency

• High Performing Teams

Professionele en constructieve opleidingen en coaching

TRADE-BASED MONEYLAUNDERING

Op de Accountantsdag van 2025 deden de Nationale Politie en het Openbaar Ministerie een boekje open over hun onderzoek naar op handelstromen gebaseerd witwassen.

De casus van parfumbedrijf *Prestige Perfumes* werd door een politieonderzoeker en een officier van justitie uitgebreid toegelicht. Deze parfumhandelaar schikte voor € 199.000 met het Openbaar Ministerie, nadat uit onderzoek bleek dat de onderneming via tientallen bedrijven vermoedelijk crimineel geld gestort kreeg op haar bankrekeningen. De opsporingsdiensten sporen accountants aan om bij hun jaarrekeningcontroles alert te zijn op deze vorm van witwassen, waarmee criminelen hun geld afkomstig uit drugshandel omzetten in waardevolle producten.

Zo kreeg in 2011 een partij met een overschot aan contanten contact met een directielid van T. Breman Installatietechniek. Dat Genemuiden familiebedrijf had volgens de directeur in kwestie juist behoefte aan cash, voor het uitbetalen van overuren en het sponsoren van voetbalclubs. De directeur verantwoordde die bestellingen van stapels contanten door voor ruim € 1 miljoen aan facturen voor tapijtbestellingen in zijn boekhouding goed te keuren. Geen tapijt is ooit geleverd, maar de facturen werden wel betaald door de holding. In ruil daarvoor kreeg de onderneming 90 procent van de gefactureerde waarde in contanten uitgekeerd - de rest betrof de winstmarge van de leveranciers van spooktapijten. De contanten werden door de directeur aan zijn mensen betaald voor overwerk op zaterdag, voor bordeelbezoek en een nieuwe keuken. Meerdere bedrijven in Genemuiden werkten aan de valse factuurhandel mee, zo bleek tijdens de rechtszaken. De directeur in kwestie werd in 2017 ontslagen en in 2024 tot een jaar celstraf veroordeeld voor valsheid in geschrifte en verduistering - niet voor witwassen. In de zaak is ook niet vastgesteld dat de herkomst van de contanten zelf crimineel was, benadrukt Verhoeven.

Maatschappelijke schade

Volgens Verhoeven gaat het cash-compensatiemodel van

witwassen in de praktijk gepaard met andere vormen van fraude. "In België is een casus bekend, waarbij de girale gelden uit valse facturen naar China werden overgeboekt. De goederen werden vervolgens geleverd aan winkels in België, als onderdeel van een *trade-based money laundering scheme*." Die fraudevorm, afgekort als TBML, heet ook wel op handelstromen gebaseerd witwassen, waarbij geld wordt verplaatst door handel te vervalsen.

Bij dergelijke derdenbetalingen wordt een factuur voldaan door een andere partij dan degene aan wie de factuur is geadresseerd. Verhoeven: "Maar in dit Chinees-Belgische geval betaalde de vennootschap van de crimineel de factuur zelf."

Peter Schimmel benadrukt dat de fiscus aan het witwassen meebetaalt. "Als ik een factuur heb die ik kan inboeken, bespaar ik mijn vennootschapsbelasting van 19 tot 25 procent - terwijl de andere partij echt geen belasting zal afdragen." Bovendien, benadrukt hij, wordt er op de vervalste factuur ook btw in rekening gebracht. "Daar kan ik 21 procent van terugkrijgen, terwijl die andere partij echt geen 21 procent gaat afdragen." Over de contante betaling aan zwartwerkers ontloopt de onderneming evenzeer de loonheffingsafdracht. Schimmel: "Dat is nog eens 30 procent. In totaal betaalt de burger voor zo'n 70 tot 80 procent mee aan dit systeem." Schimmel veronderstelt dat er jaarlijks "minstens € 10 miljard" aan witwasgeld met die methode omgaat en benadrukt dat de daadwerkelijke schade vanwege de misgelopen belastingen nog eens € 7 miljard hoger ligt.

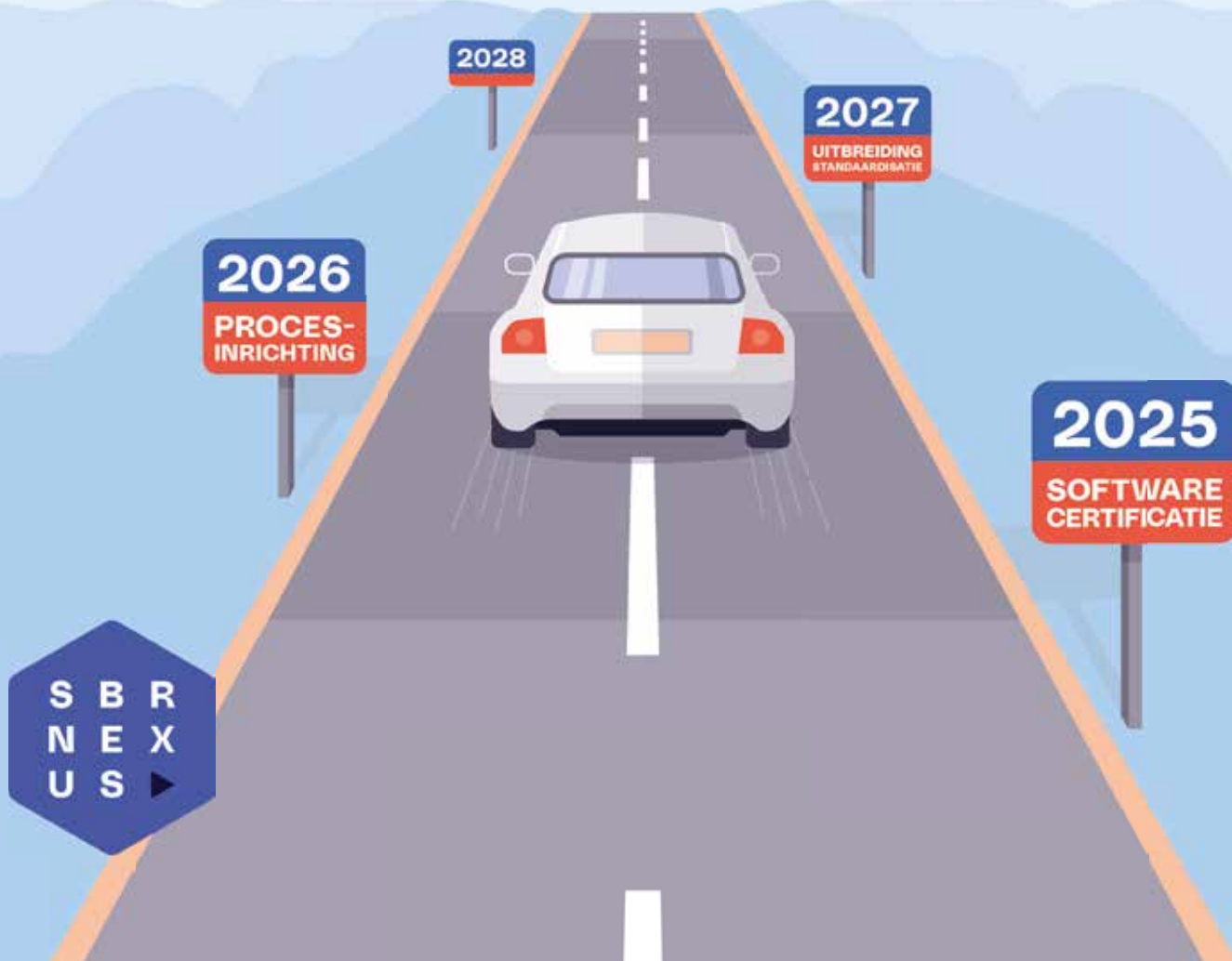
Buiten de bank om

In de praktijk zijn de meeste strafrechtelijke vervolgingen gegrond, op vermoedens van bankieren zonder vergunning en van valsheid in geschrifte. Die overtredingen zijn eenvoudiger vast te stellen dan het is om te bewijzen dat het contante geld van criminele herkomst, zoals drugs-handel, is. De zware criminelen achter het witwassen ontlopen hun straf vaak.

Verhoeven zou dat graag willen veranderen. Een van de motieven om de methode in kaart te brengen, is om de kans op vervolging van die criminelen te vergroten. De *facilitators*, waaronder ook administratiekantoren, hebben geregeld een spilfunctie, soms zelfs als initiator, stelt Verhoeven. "Ze stellen de documentatie op om de fraude administratief mogelijk te maken." Administratiekantoren →

SBR is dé norm. *Heb jij je route al uitgestippeld?*

Navigeer naar de website en ontdek de route voor het aanleveren van de jaarrekening.

‘Heb ik cash nodig, dan ging ik vroeger naar een bank. Nu ga ik naar een criminele organisatie en in plaats van een bankafschrift krijg ik een factuur, die ik gewoon kan inboeken in mijn administratie.’

staan onder een minder streng toezichtsregime dan accountantskantoren en worden door criminelen vaker gezien als veilige facilitator. “Gebruikers van dit model gaan op zoek naar administratiekantoren, omdat ze denken dat ze dan veilig zijn voor het toezicht”, stelt Schimmel. Ten onrechte, benadrukt hij, want ook op administratiekantoren wordt toegezien.

Het grote verschil met andere vormen van witwassen, is dat het contante geld niet direct wordt geplaatst in het financiële stelsel, legt Verhoeven uit. “Normaal wordt witwassen gezien als een proces met vier fasen: plaatsing, versluiering, rechtvaardiging en besteding. Bij CCM wordt de eerste fase, de plaatsing, helemaal overgeslagen.” Immers, de spil is een transactie in contanten, die wordt verhuld door valse facturen.

Dat maakt dat de opsporingsdiensten minder goed kunnen steunen op de miljoenen transactiemeldingen die banken jaarlijks met hun forse compliance-afdelingen aan FIU Nederland doen. Verhoeven: “Er komen wel signalen van banken binnen, maar zolang het lijkt alsof er zakelijke transacties aan de overboekingen ten grondslag liggen, is de verdachtheid moeilijk te constateren.” Daarvoor is de alertheid van andere poortwachters nodig.

Alerte accountants

Zoals van controlerend accountants. Verhoeven werkte jarenlang zelf in de audit- en assurancepraktijken van achtereenvolgens Deloitte en Grant Thornton, waarna ze naar het bedrijfs-

leven overstapte en als financieel controller bij energiemaatschappij Uniper en brouwerij Heineken aan de slag ging. In haar jaren in de auditpraktijk trof ze geen gevallen van cash-compensatiefraude aan. Maar dat betekent niet dat het fenomeen destijds niet bestond, benadrukt ze. “Met de kennis van nu zou ik over sommige facturen die ik destijds zag, meer of andere vragen aan de controlecliënt stellen.” Aan accountants adviseert Verhoeven om de economische rationaliteit van transacties vast te stellen. “Als je daar risico’s ontdekt, vooral bij een bedrijf met marges die onder druk staan en waarvan de activiteiten een hoge arbeidsintensiviteit vergen - dan zou ik verantwoorde kosten controleren. Is er daadwerkelijk een klus uitbesteed aan een onderaannemer en heeft die het werk ook echt uitgevoerd? Is de onderaannemer een bestaand bedrijf? Ligt er een specificatie aan de factuur ten grondslag? Waarom is juist dat werk niet zelf gedaan? Wat is er precies ontvangen voor een betaalde sponsorbijdrage of bemiddelingsfee?”

Verhoeven raadt accountants daarom aan om bij de jaarrekeningcontrole extra stappen te zetten, om witwassen volgens het cash-compensatiemodel uit te sluiten. “Bij je controle lukt het mogelijk om vast te stellen of er iets tegenover bepaalde facturen staat. In meerdere van de door ons onderzochte casussen zijn door onderaannemers ongespecificeerde facturen gestuurd. Er is dan niet duidelijk wat die onderaannemers hebben gedaan. Ook zijn er voor tienduizenden euro’s per maand uren aan zogeheten ‘dienstverlening’

in rekening gebracht. Maar wat er tegenover staat, wordt nooit duidelijk. Daarover kun je als accountant vragen stellen.”

Ook pleit Verhoeven voor intensievere samenwerking tussen de opsporingsdiensten. “In de ideale situatie heeft de FIOD inzage in de valse facturen en betalingen, heeft de politie zicht op de gronddelicten waarmee het contante geld wordt verdiend en op hoe die contanten worden verplaatst. En in de ideale situatie weet de Arbeidsinspectie dat medewerkers zwart worden betaald. Maar niemand overziet de gehele puzzel. Het is daarom zaak dat deze publieke partijen samenwerken. Accountants kunnen hier als private partner aan bijdragen door eventuele signalen actief door te geven aan FIU Nederland.” ←

MEER WETEN OVER CCM?

- Kennisdocument *Cash Compensatie Model* op de website van het AML Centre.
- Thom Snaphaan, Sanne Verhoeven, Katrien van Bergen & Teun van Ruitenburch: *Compensatie als witwastechiek: Het ‘Cash Compensatie Model’ ontrafeld*, op Researchgate.net.
- AMLC Podcast, aflevering #90 van 26 mei 2025 en aflevering #103 van 14 januari 2026.
- De podcast *BusySeasonTalks*, aflevering #254, 29 januari 2026.

‘Overall waar
scheiding moet
zijn tussen geld
en mensen,
is de accountant
nodig.’

IN BEELD

Portret van een opmerkelijke accountant

TEKST HENK VLAMING BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Malika Bensellam-Bouhtala

Begin dit jaar startte Malika Bensellam-Bouhtala haar eigen controlepraktijk bij AccountantZijn, het kantoor dat ze enkele jaren geleden oprichtte. “Ik heb de stap gezet en de Wta-vergunning aangevraagd voor mijn kantoor.” Dat is veertien jaar nadat ze de controlepraktijk van KPMG verliet, om mantelzorger te zijn. Haar werk verlegde ze naar bedrijven en non-profitorganisaties, sinds 2018 als accountant in business. Nu keert ze terug naar de controlepraktijk, omdat ze daar het maatschappelijk belang van de accountant het grootst vindt. “Overal waar scheiding moet zijn tussen geld en mensen, is de accountant nodig. Alleen die kan beoordelen of die scheiding voldoet aan de regels.”

De onafhankelijke oordeelsvorming hierover vindt ze de meest waardevolle, maar ook moeilijkste kwaliteit van de accountant. “Iedereen kan accountant worden, maar niet iedereen kan accountant zijn.” Regels en standaarden, zo stelt ze, geven een accountant weliswaar houvast, maar voor een

oprecht en waarachtig oordeel is meer nodig. “Het is onmogelijk om voor elke situatie een standaard te creëren.”

Ze benadrukt het belang van de eigen waarneming op locatie. “Die is nodig om de economische omgeving van een organisatie te begrijpen. Als we dat niet doen, worden we als de chirurg die operaties leidt, zonder ze zelf uit te voeren. Die verliest het gevoel bij de praktijk. We moeten uit onze betonnen torens komen om zelf te zien wat er gebeurt bij onze klanten. 80 procent van de communicatie is non-verbaal, daarom ga ik kijken bij organisaties waar ik controlewerk doe. Ik wil de mensen van de receptie zien, kijken bij de koffiemachine. De waarheid ligt letterlijk op straat. Die is nodig voor een betrouwbaar oordeel, gebaseerd op deskundigheid en eigen waarnemingen. Dat is de rechte rug voor de waarheid, daarmee dienen accountants de samenleving.”

Lees het hele interview met Malika Bensellam-Bouhtala op Accountant.nl.

BART VAN DEN BELT, DIRECTEUR BUSINESSCOACH NEDERLAND

"BEDRIJFSADVIES IS, NET ALS ACCOUNTANCY, ÓÓK EEN VAK"

Accountants hebben een stevige reputatie: betrouwbaar, nauwkeurig en volledig thuis in cijfers. Maar het vak verandert snel. Ondernemers verwachten steeds vaker dat hun accountant niet alleen achteruit kijkt, maar ook helpt richting te bepalen. "Maar een goede accountant is nog niet automatisch een goede adviseur", zegt Bart van den Belt, oprichter en directeur van BusinessCoach Nederland. "Bedrijfsadvies is een apart vak. En als je relevant wilt blijven, moet je dat vak serieus nemen."

Van den Belt zag de afgelopen jaren een opvallende ontwikkeling. Steeds meer accountants klopten spontaan bij zijn organisatie aan. "Omdat ze voelen dat hun rol verandert. De jaarrekening is gestolde geschiedenis. De ondernemer wil weten: waar gaan we heen? Wat moet ik nu doen om mijn visie te realiseren? Dat vraagt om andere vaardigheden dan alleen de financiële analyse."

LAAT ZIEN WAT ER NODIG IS

Volgens Van den Belt worstelen veel accountants met die omslag. Ze willen wel vooruitkijken, maar missen een methodiek om bedrijfsproblemen en groeikansen syste-

matisch te analyseren. BusinessCoach Nederland ontwikkelde een model met tien resultaatgebieden en vijftig kritieke succesfactoren, ondersteund door een uitgebreide businessscan. "Met zo'n analyse kun je aantoonbaar laten zien wat er nodig is om de organisatie naar een volgend niveau te brengen. En je kunt dat advies koppelen aan de cijfers. Dan ontstaat echte meerwaarde."

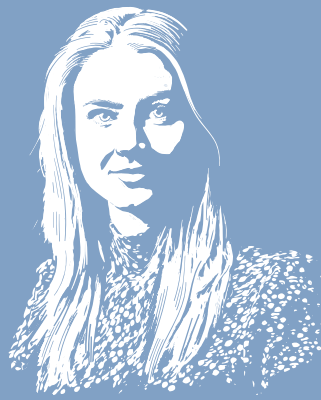
ALS ACCOUNTANT ÉCHT ADVISEREN

Die combinatie van strategie, visie en financiële onderbouwing biedt een mooie meerwaarde. "Een ondernemer heeft niet alleen een solvabiliteitsratio", zegt Van den Belt. "Hij heeft een team, een cultuur, een klantenstroom, ambities en soms twijfel. De accountant kan pas écht adviseren als hij doorvraagt op die lagen. Dat is bedrijfsadvies in de volle breedte. Het is precies de stap die straks het verschil maakt tussen een kantoor dat verdwijnt in een consoliderende markt en een kantoor dat een adviserende rol pakt en zich onderscheidt van de rest."

LAAGDREMPELIGE NULMETING

De businessscan van BusinessCoach Nederland biedt accountants een laagdrempelige nulmeting die cijfers direct verbindt met bredere bedrijfsdynamiek. Dankzij het zogeheten mkb-canvasmodel ontstaat een krachtige combinatie van cijfers en strategie, waarmee adviseurs concreet en toekomstgericht kunnen sturen. Van den Belt: "Terwijl de sector volop investeert in AI, zouden accountants minstens evenveel moeten inzetten op hun rol als strategisch partner van de ondernemer. Het vak heeft soms een stoffig imago, maar juist cijfers vormen de kern van ieder bedrijf. Met deze methodiek wordt die financiële basis vertaald naar helder, praktisch en strategisch advies dat ondernemers echt vooruithelpt."

CHARLIE GROEN

Fietsenfuik

Op weg naar het station kijken mensen om, vanwege het piepen en kraken van mijn fiets. Op een bruggetje trap ik soms door en lig ik bijna in de gracht. Maar het is mijn opa's fiets. Een oude Gazelle. Mijn opa voerde het onderhoud uit met mariniers-discipline; een vaardigheid die de overerving niet heeft overleefd.

Fietsenmaker Frans geeft me op mijn kop. "Je had 'm meer liefde moeten geven." Hij morrelt, draait wat aan. "Ik kan 'm repareren, maar heel eerlijk? Dit frame is doorgerot. Je bent beter af met een nieuwe." Auw. Ga ik flink in de buidel tasten om mijn fiets, of beter *zijn* fiets, in ere te herstellen? Dat klinkt duurzaam, maar het kost meer dan een nieuwe fiets. Plus het risico dat er binnen de kortste keren weer iets aan mankeert. Frank ziet mijn twijfel: "Denk er maar even over na."

Wanneer weet je dat iets niet meer te herstellen is door simpelweg onderdelen te vervangen, maar dat je moet overstappen

op een fundamenteel ander systeem? Systeemdenker en filosoof Nora Bateson waarschuwt bij deze besluiten. Elk probleem was ooit een oplossing, aldus Bateson. Want oplossingen die de context niet veranderen, worden vroeg of laat *zelf* het probleem. Zo werd opa's perfecte oplossing, een fiets die eeuwig meegaat mits goed onderhouden, in mijn handen een probleem.

Bateson maakt onderscheid tussen *first order change* en wat zij *nth-order solutions* noemt. First-order is harder trappen op een kapotte fiets. Nth-order is erkennen dat de context waarin die fiets moet functioneren niet meer past. Die fuik zie je overal. Je koopt een grotere kast omdat je huis rommelig is, maar leert niets weg te doen. Je installeert een app om minder op je telefoon te zitten en besteedt vervolgens uren aan het optimaliseren van die app. Het gaat niet om slechte oplossingen. Het gaat om oplossingen die niet passen in de context waarin ze worden ingevoerd. Ook wel bekend als de *quick fix*.

Ook het accountantsvak kent *first order change*. Na een kwaliteitsbevinding komt er een extra checklist. Na werkdruksignalen een vitaliteitsprogramma, terwijl de declarabiliteitseisen onaangetast blijven. Na examenfraude intensiever toezicht, binnen dezelfde cultuur waarin presteren belangrijker voelt

dan leren. Wat vandaag discipline heet, kan morgen weer een nieuwe vorm van controle worden. De oplossing van vandaag wordt daarmee het probleem van morgen.

Mijn nieuwe fiets is ook een oudje. Een groene Union. Op weg naar huis maak ik plannen. Een schema. Maandelijks onderhoud. Vaker langs bij Frans. Deze keer ga ik het echt goed doen.

Ik hoor het mezelf zeggen: méér discipline, méér controle. De waarheid is: ik trap waarschijnlijk wél weer in de fuik. Ergens over drie maanden sta ik weer bij Frans met een piepende Union. Want nth-order denken is moeilijk. Het voelt ongemakkelijk om te erkennen dat ik geen opa ben, dat ik geen opa ga worden en dat oldtimers daarom niet bij mij passen. Maar misschien is dát al genoeg. Niet de fuik vermijden, maar 'm zien. Niet de perfecte context creëren, maar eerlijk zijn over de context die er is. Eerst zien, dan veranderen. Of accepteren. En een onderhoudsarme stadsfiets kopen. ←

Charlie G. Groen is praktisch filosoof met een specialisatie in inclusiviteit, strategie en verbindend leiderschap. Zij studeerde filosofie aan de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden. Charlie is sinds 1 november 2025 senior consultant in het Forensics & Integrity team van KPMG. Eerder werkte zij bij ABN Amro, PwC en was host van de BusySeasonTalks.

Dr. Tjibbe Bosman is universitair docent accounting en recht aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij is ook registeraccountant en Duits Wirtschaftsprüfer en werkte lange tijd bij PwC. Diverse accountantskantoren, de AFM, de SEC, het ministerie van Financiën en de Europese Commissie toonden interesse in zijn onderzoeken. Bosman bijt de spits af in een nieuwe serie gesprekken over de relatie tussen wetenschap en praktijk in de accountancy. "Ik denk dat we onderzoek veel beter kunnen inzetten."

TEKST LUC QUADACKERS BEELD MICHEL TER WOLBEEK

Tjibbe Bosman wil dat accountants durven te twijfelen

Bosmans grootouders namen hem als jongen ooit mee naar het Nemo Science Museum in Amsterdam. Daar werd toen een handelsvloer nagebootst, waarop je virtueel met 10.000 gulden mocht handelen. "Mijn opa en oma hebben mij toen rond sluitingstijd met veel moeite van de beursvloer afgekregen. Ik was totaal gegrepen. Op de middelbare school keek ik ook elke dag naar het beursnieuws. Onze docent management en organisatie liet ons jaarverslagen zien en de aannames die daarin worden gedaan. En als je die aannames veranderde, dat winst dan ineens verlies kon worden. Ik vond het superinteressant om dat te begrijpen. Hoe en waar geld wordt verdiend, hoe dingen worden verdeeld en hoe je daarover inzicht kunt verschaffen. Dat fascineert mij nog steeds en wetenschap speelt daarbij een belangrijke rol."

Hoe zie je de relatie tussen wetenschap en praktijk op het gebied van accountancy?

"De integratie tussen theorie en praktijk is in het Nederlandse accountantsberoep relatief goed door onze universitaire post master-aanpak, waarin ook wetenschappelijke ideeën en bevindingen aan bod komen. Het lastige is dat wetenschappers zich met hun onderzoek en publicaties richten op een aantal internationale wetenschappelijke tijdschriften, die nog steeds de nadruk leggen op abstracte grote vragen. Niet

alles is daarvan morgen meteen toepasbaar, maar het hoort ook bij academische vorming om daarover als accountant na te kunnen denken, het belang te kunnen inzien van theorie. Ik denk echter dat we onderzoek veel beter kunnen inzetten, bijvoorbeeld rondom wijzigingen in wet- en regelgeving. Het komt best vaak voor dat beleidsmakers de oplossing al bedacht lijken te hebben en er daarna pas bewijs bij proberen te zoeken. Neem de wetenschapstoets van collega's Dennis Veltrop en Anna Gold over de Wijzigingswet accountancysector. Die was heel kritisch, maar daarmee is zo goed als niets gedaan."

Hoe komt dat?

"Misschien is er te weinig aandacht voor. Misschien ligt het ook aan de manier van communiceren. We hebben als wetenschappers weinig prikkels om ons in het maatschappelijke veld te laten zien. Je steekt dan als wetenschapper namelijk je nek uit, maar je wordt er niet per se voor beloond. We proberen wel steeds meer aandacht te hebben voor impact, voor valorisatie, voor wat ons onderzoek betekent voor de maatschappij, maar we worden nog steeds vooral afgerekend op het publiceren van ons onderzoek."

Jij doet zelf geen middle of the road-onderzoek, toch?

"Dat is een bewuste keuze. Met uitzondering van experimenteel en kwalitatief onderzoek zie ik dat veel van mijn onderzoekscollaga's zich nog steeds richten op Amerikaanse data, omdat toegang tot de Nederlandse data niet vanzelfsprekend is. De Foundation for Auditing Research (FAR) was gelukkig een enorme *game changer*. De FAR zette een unieke onderzoeksinfrastructuur op en maakt het mogelijk om ook Nederlandse problemen en data te bestuderen."

'We hebben als wetenschappers weinig prikkels om ons in het maatschappelijke veld te laten zien.'

PROEFSCHRIFT

Eind juni 2024 promoveerde Tjibbe Bosman aan de Universiteit van Amsterdam op een onderzoek naar de impact van maatregelen om de kwaliteit van de jaar-rekeningcontrole te verbeteren.

Uit zijn dissertatie *Three Essays on Institutional Conditions That Enable Audit Quality* bleek onder meer dat tekeningsbevoegde partners die aan een zogenoemde clawback-regeling zijn onderworpen, minder jaar-rekeningcontroles uitvoeren en voorzichtiger zijn met het afgeven van een goedkeurende verklaring. De samenvatting van de dissertatie is online beschikbaar. Accountant.nl publiceerde op 26 juni 2024 een interview met Tjibbe Bosman naar aanleiding van zijn promotie.

We hebben in Nederland veel hervormingen in het beroep, waarvan we niet veel weten. Neem recent nog de verhoging van de controlegrenzen, waartoe de Europese Commissie heeft besloten. We hebben geen goed onderzoek dat onderbouwt waarom die grenzen op die manier zijn vastgesteld en of deze niet hoger of lager zouden moeten liggen. Ik vind het belangrijk dat we goed naar de Nederlandse interventies in regelgeving kijken en wat we daarvan kunnen leren. We zien door toedoen van de FAR gelukkig steeds meer goed onderzoek met hoe- en waarom-vragen over wat er gebeurt in de praktijk."

Kun je wat voorbeelden noemen van jouw onderzoek?

"Ik was voor mijn proefschrift bezig met de gevolgen van de partner clawback-regeling. Ik heb ook gewerkt aan het effect van ondernemingscultuur op de kwaliteit van accountantscontrole en deed onderzoek naar of het uitmaakt welke partij de accountant selecteert. De resultaten laten onder andere zien dat de relatie tussen de gecontroleerde en de accountant ervoor zorgt dat de accountant betere informatie krijgt. En een organisatie die zich niet wil laten controleren, kan door een reguliere controlerend accountant niet goed worden gecontroleerd. Daarom is het opdringen van een accountant aan een gecontroleerde organisatie, zoals het ministerie van Financiën heeft overwogen, een slecht idee. Een andere studie waar we aan werken, is de verplichte pensionering van equitypartners in de maatschapsstructuur. De grootste accountantskantoren vertrouwden hun pensioenregeling aan ons toe. Wij kijken naar de effecten van die verplichte pensionering. De kritiek bestaat namelijk dat

partners die weten dat ze binnenkort zullen vertrekken, zich mogelijk minder inzetten voor een goede controle. We zijn nog in een tussenstadium van de studie, maar het lijkt erop dat men door het anticiperen dat er een opvolger komt, juist strenger wordt tegenover cliënten.

We zijn via een FAR-project ook bezig om de impact te onderzoeken van private equity op de accountantscontrole in Nederland en België. Omdat hier ook niet-beursgenoteerde bedrijven deponeringsplichtig zijn, kunnen effecten breed worden geanalyseerd. Het aantal door private equity overgenomen kantoren groeit snel, wat grote gevolgen kan hebben voor de toegankelijkheid van het beroep, voor het partnermodel, personeel, klanten, innovatie en langetermijnwaardecreatie. Inzicht daarin is waardevol. En we werken aan een onderzoek naar de impact van het accountants-tuchtrecht. We zitten op dit moment midden in de data-verzameling voor dit onderzoek. Maar de eerste resultaten zien er erg interessant uit."

Hoe zouden praktijkmensen het beste onderzoeksresultaten tot zich kunnen nemen?

"Ik zou zeggen: wees nieuwsgierig en sta open voor andere interpretaties. Durf te twijfelen. Accountants zijn heel goed in het stellen van kritische vragen. Doe dat vooral ook op breed academisch gebied, niet per se alleen op het gebied van accountancy. En blijf je als mens en als professional ontwikkelen. Daar word je een betere accountant en leukere collega van. Opleiders moeten beseffen dat we nu mensen voorbereiden op een toekomst die we nog niet kennen en dat academische en persoonlijke vaardigheden daarvoor heel belangrijk zullen zijn. En durf pushback te geven. Accountants hebben veel kritiek te verduren gehad, maar dat betekent niet dat elke interventie die wordt voorgesteld de problemen ook oplost. Er zijn veel problemen waarbij we ons moeten vragen wat we daarover nu echt concreet weten. Op dit gebied is nog genoeg zinvol onderzoekswerk te doen waar het accountantsberoep beter van kan worden." ←

Corporate Governance Code 2025 wettelijk verankerd

Met de publicatie in het Staatsblad van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMVB) is de geactualiseerde Nederlandse corporate governance code op 2 februari 2026 wettelijk verankerd.

De code 2025 is hiermee officieel aangewezenen als nieuwe gedragscode voor beursvennootschappen. Dit betekent dat ondernemingen in hun bestuursverslag moeten rapporteren over de naleving van deze meest recente versie van de code. Een belangrijk onderdeel van de nieuwe code is de verdere

uitwerking van de Verklaring Omtrent Risicobeheersing (VOR). Bestuurders leggen hiermee expliciet verantwoording af over de beheersing van operationele, compliance- en verslaggevingsrisico's. Ook moeten ze berichten over de betrouwbaarheid van duurzaamheidsverslaglegging.

Beursgenoteerde bedrijven in Nederland zijn wettelijk verplicht om de Corporate Governance Code na te leven, volgens de 'pas toe of leg uit-regel'. De aangepaste verslagleggingsplicht geldt voor bestuursverslagen over boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2025. Beursvennootschappen rapporteren daarmee voor het eerst in 2026 over de naleving van de code in boekjaar 2025.

Nederlandse accountants bezorgd over risico's van private equity

Een deel van de Nederlandse accountantskantoren is bezorgd over de opkomst van private equity in de sector, blijkt uit onderzoek van Wolters Kluwer. 33 procent ziet private equity als mogelijke bedreiging voor de organisatie.

Waar één derde private investeringen dus als een bedreiging ziet, beschouwt ruim een kwart het als een onvermijdelijke trend. Ook laat het onderzoek zien dat bijna twee derde van de Nederlandse accountantskantoren openstaat voor private equity-investeringen, waarmee de Nederlandse accountancy tot de meest actieve private equity-markten van Europa behoort.

Onder degenen die private equity als een bedreiging zien, zijn de belangrijkste zorgen onder andere de focus op winst ten koste van kwaliteit, verschuiving naar een kortetermijnstrategie in plaats van duurzame groei, veranderingen in de bedrijfscultuur en mogelijke risico's voor de onafhankelijkheid. Bijna twee derde verwacht dat de organisatiecultuur onder private equity-eigendom verschuift van een familiegericht naar een prestatiegericht omgeving. Respondenten voorzien ook botsende

belangen, vooral tussen aandeelhouderswaarde en klantbelangen, snelle groei en kwaliteit van dienstverlening en winstgevendheid en professionele integriteit.

Voordelen

Uit het onderzoek blijkt ook dat Nederlandse accountantskantoren verschillende strategische voordelen van private equity zien. Eén derde ziet het als een manier om de continuïteit van het bedrijf te waarborgen door opvolging of partner *buy-outs*, terwijl een gelijk aandeel het belang voor het professionaliseren van de bedrijfsvoering benadrukt.

Expats

Ervaringen van Nederlandse accountants in den vreemde.

Dit keer: Ruud Rinkel, cfo van Horizon Brands in Costa Mesa, Californië.

‘Als ik voor de makkelijke weg had gekozen, was ik in Medemblik gebleven’

“Ik heb hier alleen maar goede ervaringen. De eerste kennis-making met de VS was een *summercourse* die ik in 1997 volgde op de universiteit van Berkeley. Wat mij opviel, was hoe internationaal dit deel van Californië is. Iedereen heeft een andere achtergrond. Mensen zijn heel geïnteresseerd in waar je vandaan komt. Toen ik na mijn studie solliciteerde bij Coopers & Lybrand, gaf ik aan dat ik wel in het buitenland wilde werken. Ik had geluk. Het was 2000. Silicon Valley was *booming* en het kantoor in Californië had een Nederlandse partner, wat de overstap vereenvoedigde. Daar leerde ik mijn huidige Amerikaanse vrouw kennen. Volgens plan ging ik na twee jaar terug naar Nederland, maar wel samen. Een leuke tijd brak aan. We woonden in het Museumkwartier in hartje Amsterdam. Mijn vrouw genoot van Nederland. Ze leerde de taal en ik heb haar heel Europa laten zien. Toch bleef de VS trekken. Met een jong gezin, onze dochter was inmiddels geboren, wilde mijn vrouw dicht bij haar familie wonen. Ook ik wilde heel graag naar de westkust. Een aanbod voor een baan in New Jersey sloeg ik af. Het contrast tussen de oost- en westkust is groot. Aan de oostkant zijn mensen stijf. Hier zijn de omgangsvormen relaxter. En het weer is veel mooier. Je leeft veel meer buiten.”

Tegendenken

“Na een aantal finance functies bij verschillende bedrijven ben ik sinds zeven jaar cfo bij Horizon Brands. Het bedrijf heeft drie divisies: *aftermarket* producten voor de automotive sector, verlichting met bewegingssensoren en *health* en *wellness mixers* en *juicers*. We waren aanvankelijk alleen op de Amerikaanse markt actief, maar zeven jaar geleden zijn we een *e-commerce* bedrijf geworden dat wereldwijd opereert. We groeien heel hard. In de afgelopen vijf jaar is de omzet verdrievoudigd. Mijn voornaamste doel is het faciliteren van groei. Natuurlijk zorg je dat de regels in orde zijn en ben je verantwoordelijk voor de financiële rapportage, maar daarnaast ben ik vooral druk met

het bouwen van internationale systemen en de organisatie daaromheen. Daarvoor moet je kunnen samenwerken met uiteenlopende afdelingen als it, marketing en sales. Het is een kwestie van goed luisteren en kritische vragen stellen, zodat je risico's kan nemen zonder verrassingen.”

“Ik ben altijd mijzelf: nuchter en direct. Daaraan moesten mijn collega's wennen. Toen ik nog niet zo lang in Amerika woonde, zat ik bij een vergadering waar de ceo zijn plan presenteerde. Na zijn verhaal reageerde ik met een vraag: ‘Wat nu als we het op een andere manier doen?’ Mijn team keek mij stomverbaasd aan. Ik formuleerde het weliswaar heel respectvol, maar voor Amerikaanse begrippen was mijn gedrag heel uitzonderlijk. Gelukkig was mijn baas een New Yorker en zelf ook heel direct. Hij kon dat tegendenken wel waarderen.”

Buitenbeentje

“Wat zou ik missen als mijn carrière zich in Nederland had afgespeeld? In ieder geval de snelheid waarmee in de VS knopen worden doorgemaakt. Nederlanders zijn bedachtzamer. Amerikanen willen groeien en de beste zijn. Alles draait om innovatie en het vergroten van je slagkracht. Verandering wordt omarmd. Voor een cfo is dat een heel inspirerende omgeving. Wat ik ook zou missen, is het multiculturele aspect. Mensen staan hier open voor andere culturen. Dat wordt niet beïnvloed door het huidige politieke klimaat. Californië is in dat opzicht een buitenbeentje. We vermelden ook gewoon op onze website dat we als organisatie streven naar inclusie en diversiteit. Daar geloof ik in. Ik ben zelf een exponent van die culturele diversiteit. De grootste bonus van werken en wonen in een ander land is de persoonlijke groei. Om je te ontwikkelen in het leven moet je risico's nemen. Als ik voor de makkelijke weg had gekozen, was ik in Medemblik gebleven. Daar ben ik opgegroeid. Ik kan het iedereen aanraden. Waag de sprong. Het verrijkt je carrière.”

Prijswinnende ceo's zorgen voor meer vervuiling bij bedrijven

Financiële prikkels, persoonlijke waarden en sociale erkenning hebben invloed op het duurzaamheidsbeleid van bedrijven. Als ceo's een prestigieuze prijs winnen, is de kans groot dat in de jaren erna de vervuiling door het bedrijf toeneemt.

Sommige bedrijven investeren oprecht in duurzaamheid, terwijl andere vooral symbolische maatregelen nemen, stelt Frederique Bouwman, onderzoeker op het gebied van duurzame bedrijfsfinanciering. In het kader van haar proefschrift bekeek zij de motivatie van ceo's en hun invloed op het maatschappelijk verantwoord ondernemen van een bedrijf. Uit het onderzoek blijkt dat de duurzaamheid van beslissingen wordt gedreven door meerdere motieven. Financiële prikkels spelen een belangrijke rol, maar ook persoonlijke waarden zijn van belang: ceo's met een sterke langetermijnnoriëntatie kiezen vaker voor duurzaamheidsstrategieën die resulteren in meetbare uitkomsten.

Meer vervuiling na prijs

Opvallend is dat sociale erkenning onbedoelde effecten kan hebben, stelt Bouwman. Prestigieuze ceo-prijzen, die vaak worden gezien als tekenen van uitstekend leiderschap, leiden tot een verhoging van vervuilingsniveaus. Na het ontvangen van zo'n prijs is sprake van een toename in de vervuiling met ongeveer 14 procent. De resultaten zijn in lijn met het idee van *moral self-licensing*; de theorie dat je door goed gedrag een positief moreel zelfbeeld 'verdient', wat vervolgens de drempel voor niet-moreel gedrag verlaagt. De onderliggende motivatie voor dit gedrag lijkt financieel, aangezien de verbetering in financiële resultaten voortvloeit uit kostenbesparingen die gepaard gaan met een toename in vervuiling. Bij vrouwelijke ceo's is dit effect zwakker, want over het algemeen hebben vrouwen een sterker moreel besef dan mannen.

Defensie eert KPMG voor steunen van reservisten

KPMG-ceo Stephanie Hottenhuis heeft in februari de Reservistenoorkunde ontvangen, uit handen van staatssecretaris van Defensie Gijs Tuinman. KPMG is de eerste werkgever die het nieuwe eerbewijs ontvangt, als blijk van waardering voor de steun van het kantoor aan medewerkers die naast hun werk reservist zijn.

Reservisten worden als dat nodig is door Defensie ingezet, bijvoorbeeld bij crisis- en noodsituaties. Werkgevers spelen daarbij een belangrijke rol; zij moeten medewerkers de ruimte geven om te trainen of hun taak te vervullen voor Defensie. Ook kunnen zij afspraken maken over verlof en arbeidsvoorwaarden. Staatssecretaris Tuinman reikte de oorkonde uit tijdens een reservisten-event van KPMG in Amstelveen. "Ik ben ontzettend blij dat KPMG een pioniersrol heeft gepakt. Jullie waren de eerste grote werkgever met wie we vorig jaar een convenant sloten", aldus de bewindsman. De nieuwe oorkonde is volgens Tuinman "een keurmerk voor werkgevers die hun nek uitsteken met een eigen reservistenbeleid". Bij de beoordeling kijkt Defensie onder meer naar regelingen, communicatie en praktische ondersteuning.

Nexia DHW is sportiefste accountantskantoor

Het Amsterdamse accountantskantoor Nexia DHW is de winnaar geworden van een vier weken durende 'sportchallenge' voor accountantskantoren, georganiseerd door The Finance Generation.

Via de TFG *Sportchallenge* konden accountantskantoren in januari van dit jaar strijden om de titel *Sportiefste accountantskantoor van Nederland*. Doel van de sportieve competitie was om het werken aan vitaliteit, teamspirit en onderlinge verbinding binnen de sector te stimuleren. Accountantskantoren konden deelnemen met teams van minimaal vijf deelnemers. Gedurende het sportieve programma stonden zowel individu-

ele inzet als teamprestaties centraal. Niet individuele uitschietters, maar gezamenlijke inzet bleek bepalend voor succes. Uiteindelijk kwam Nexia DHW als winnaar uit de bus. Met het hoogste totaal aantal punten en een sterke gemiddelde inzet per deelnemer, liet het team zien "hoe sport kan bijdragen aan teamgevoel en duurzame motivatie", aldus de organisatoren. Er deden in totaal twaalf kantoren mee aan de *challenge*, waarbij er door gemiddeld 325 accountants elke week werd gesport om punten bij elkaar te sparen. ETL Assurance & Overheidsaccountants en The Audit Generation waren nummer 2 en 3 in de ranglijst. De organisatoren denken al na over een volgende editie.

Accountancy Europe brengt controlegrenzen in Europa opnieuw in kaart

Accountancy Europe, de Brusselse lobbyorganisatie voor accountants, heeft een nieuw overzicht gepubliceerd van de grensbedragen voor verplichte accountantscontrole in de verschillende Europese landen.

Op basis van de EU Accounting Directive uit 2013 zijn kleine bedrijven in de Europese Unie niet verplicht tot wettelijke accountantscontrole. Sinds dat jaar waren de grensbedragen voor wettelijke controles echter niet meer aangepast, hoewel de Europese Commissie de ruimte heeft om dat elke vijf jaar te doen. De EC besloot uiteindelijk in

oktober 2023 om de grensbedragen voor verplichte wettelijke jaarrekeningcontroles te verhogen. Dat gebeurde na een consultatie en mede op initiatief van de NBA. De nieuwe richtlijn verhoogde de EU-criteria voor de omvang van bedrijven met 25 procent, mede vanwege de inflatie in de afgelopen jaren.

Update

De publicatie van Accountancy Europe biedt een *update* van een eerdere analyse uit 2021 en presenteert de meest recente controlegrenzen in Europa, sinds de invoering van de Delegated Directive in 2023. Uit het jongste onderzoek blijkt dat tien landen ervoor kozen hun drempelwaarden niet te wijzigen. Twaalf landen pasten de volledige verhoging van 25 procent toe en negen landen verhoogden hun drempelwaarden met meer dan 25 procent. Nederland heeft als één van de aanjagers van de verhoging van de controlegrenzen de verhoogde grensbedragen volledig doorgevoerd. In december 2023 stemde het kabinet in met verhoging van de controlegrenzen voor wettelijke controles vanaf boekjaar 2023.

BusySeasonTalks is na vijf jaar voorbij aflevering 250

De populaire podcast BusySeasonTalks, in het voorjaar van 2021 begonnen in coronatijd, is in januari 2026 de mijlpaal van 250 afleveringen gepasseerd. De 'huiskamer' van en voor accountants blijft onverminderd populair.

Op 3 maart 2021 schreef Accountant.nl voor het eerst over de *busy season talks*: gesprekken voor en door accountants via een toen nieuw medium, de Clubhouse-app. Sinds februari van dat jaar werden de gesprekken wekelijks op dinsdagavond georganiseerd; een initiatief van twee accountants, Arif Dursun en Hakan Koçak. De belangstelling groeide snel, het werd een podium waar je werd gehoord; een 'huiskamer' voor accountants. "Ons doel is inspireren, motiveren, toffer maken van het beroep", stelden de twee initiatiefnemers enkele maanden later in een interview in dit magazine.

Podcast

Inmiddels is BusySeasonTalks vijf jaar verder. De Clubhouse-gesprekken zijn vervangen door een wekelijkse podcast, met een heel team van enthousiaste jonge hosts, technische ondersteuning, een drukbezochte LinkedIn-pagina, regelmatige deelname aan events en live seizoensfinale. Het aantal vaste luisteraars is door de keuze voor een podcast fors gegroeid. Sommige edities halen een bereik van enkele duizenden luisteraars. Ook de maandelijkse actualiteitensessies, waaraan

de redactie van Accountant.nl een bijdrage levert, zijn populair. Begin januari van dit jaar ging de 250ste aflevering live.

De podcasts van BusySeasonTalks zijn te beluisteren via Spotify. Alle informatie over de podcasts en andere activiteiten is te volgen via LinkedIn.

Gouden bergen ~ om van te dromen

De bergen die wij u beloven hebben vele kleuren. Ook goud? De voor de Aboriginals heilige berg Uluru kleurt een heel eind in de gouden richting, als de zon in de goede hoek staat. Maar wij zijn niet zo van het beloven. Wij zijn meer van het waarmaken.

Droomt u van een rondreis door Australië? Om uw droom waar te maken luisteren we graag naar al uw reisdromen tijdens een vrijblijvende, persoonlijke afspraak. Dat kan bij u thuis, bij ons op kantoor of online. Wat u het beste uitkomt.

Met uw droom als uitgangspunt, kiezen we samen uit zo'n 2000 unieke, kleinschalige accommodaties en activiteiten.

Verder hoeft u niets te doen. Wij regelen alles tot in de puntjes, inclusief een fijne huurauto en een slimme route. Zodat u op uw eigen tempo van de ene verbazing naar de andere rijdt.

Dat is rondreizen à la TravelEssence: de ideale manier om van uw droom een unieke, onvergetelijke reiservaring te maken. Daar kunnen geen gouden bergen tegenop. Beloofd.

Klanten waarderen ons met een 9.3/10. Kijk voor hun verhalen of het maken van een afspraak op www.travelessence.nl | 030 272 5335

Travel ~ Essence

Lekker werken

Dingen die de werkdag leuker maken.

Vervoer

Een hybride met een flinke accu

Hybride auto's zijn momenteel heel populair en de Lynk & Co 08 laat zien waarom. Hij haalt tot 200 km elektrisch bereik en daarnaast kun je lange ritten maken dankzij de benzinetank van 60 liter. Opladen van 10 tot 80 procent gaat in een halfuurtje. Hij ziet eruit zoals elke (elektrische) SUV van nu, is ontworpen in Zweden en leent veel techniek van Volvo. Prijs vanaf € 55.995, of € 488 per maand.

lynkco.com/nl

Thuiswerkplek

Zonnestraaltjes achter je laptop

De SunBooster moet thuiswerkers helpen met extra natuurlijk daglicht, vooral in de donkere maanden van het jaar. Het webcam-achtige apparaat werkt met nabij-infrarood (NIR) licht, dus geen felle lamp in je gezicht. Sensoren maken dat hij vanzelf pauzeert als je niet achter de laptop zit, of juist te dichtbij komt. Prijs: € 199.

sunbooster.shop

Mobiel

Budgetvriendelijke tablet

Voor wie een betaalbare Android-tablet zoekt met een flink scherm, is er de OnePlus Pad Go 2. Hij heeft een 12,1 inch lcd-scherm, 8 GB RAM-geheugen en 128 of 256 GB opslag, is er met alleen Wifi of ook met 5G en heeft 8 MP-camera's voor en achter. Een voordelig alternatief, voor wie geen Apple iPad wil. Prijs vanaf € 349.

neplus.com

KRASSE KNARREN

Registeraccountant en jurist Peter van der Zanden wordt dit jaar 79 jaar. Het accountantsberoep gaat hem nog steeds aan het hart. Zo stopte hij onlangs pas als voorzitter van de Raad van Toezicht van de Review-commissie van de SRA. En hij kan zich nog steeds vol vuur opwinden over de AFM, regelgeving, audit quality indicators en een overmatige focus op de controletaak. "Het beroep moet de touwtjes zelf in handen blijven houden!"

TEKST LUC QUADACKERS BEELD BRAM BECKS

‘Je moet gewoon je verstand gebruiken’

Peter van der Zanden groeit op in Helmond. Op de lagere en middelbare school zit het hem lange tijd niet mee. "Mijn schoolcarrière was lastig. Ik had leermoeiijkheden die voort bleken te komen uit dyslexie. Ik bleef meteen zitten in de eerste klas van de lagere school. Gelukkig gingen mijn vooruitstrevende ouders met mij naar een psycholoog en daar werd woordblindheid vastgesteld. Zo'n diagnose was begin jaren vijftig nog redelijk uniek. Ik heb toen speciale bijles gehad en dat hielp wel, al heb ik nu nog steeds moeilijkheden. Bij EY heb ik daarom altijd gedicteerd. En tijdens presentaties gebruikte ik altijd afkortingen, bijvoorbeeld 'mva' in plaats van 'materiële vaste activa'. Met dergelijke trucs en een heel goed team om mij heen kon ik mij prima redden."

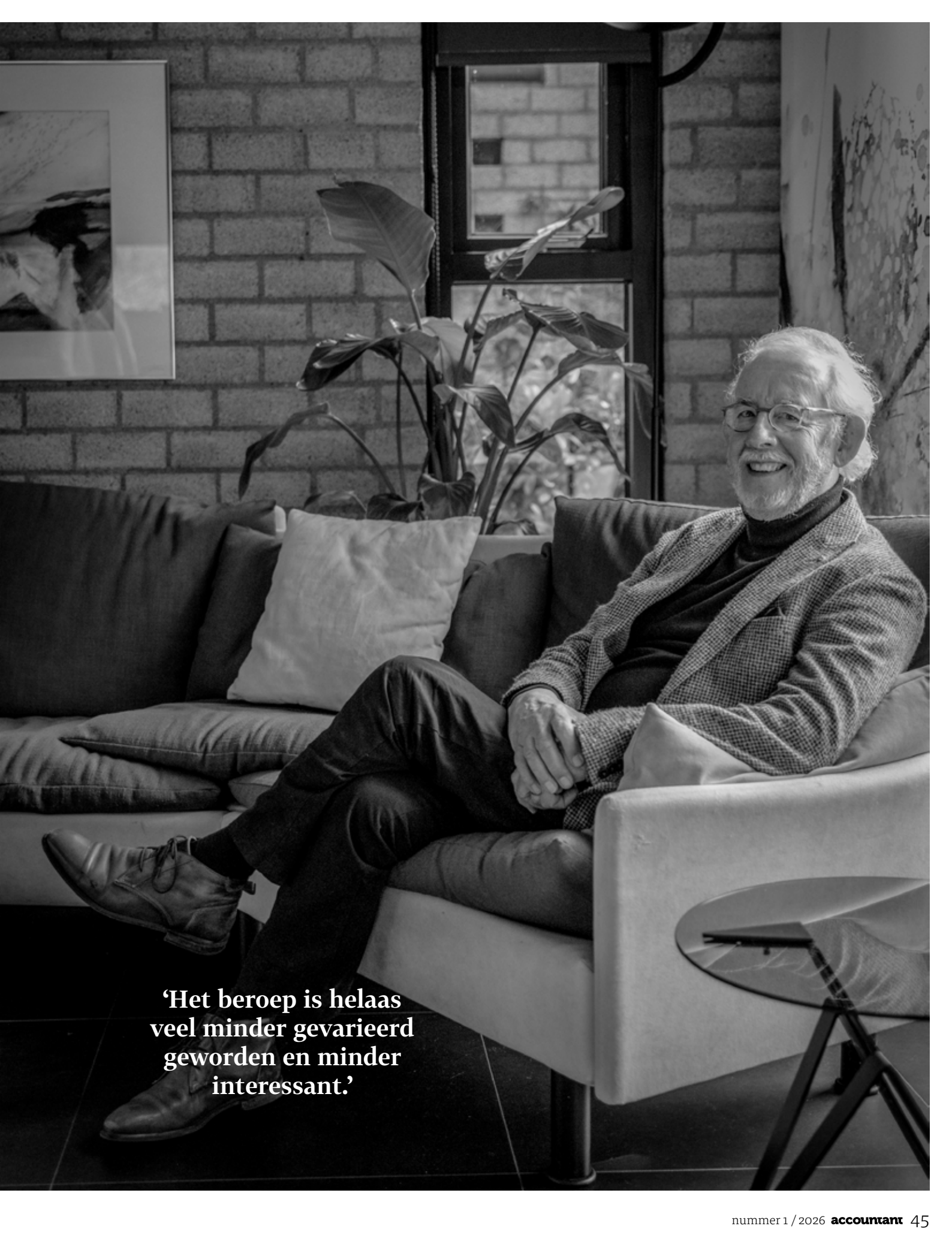
Op de hbs blijft Van der Zanden weer zitten en krijgt zelfs in de derde klas het advies om de school te verlaten. Daar steekt vader Van der Zanden een stokje voor. En daarna gaat het ineens beter. "In de vijfde klas kreeg ik eindelijk door hoe ik stof tot me moest nemen en ik haalde bij het eindexamen de beste cijfers van iedereen. Ik heb daarna nooit meer een examen niet gehaald."

Controle-avonturen

Na de hbs start Van der Zanden met de opleiding tot registeraccountant via NivA en NIVRA. Hij gaat werken bij Limperg Dijker Nijst & Co in Eindhoven, dat later Moret & Limperg

wordt en uiteindelijk EY. Van der Zanden vertelt boeiende verhalen over zijn controle-avonturen en hoe hij langzaam maar zeker waardevolle ervaring en contacten opdoet, die uiteindelijk leiden tot zijn cliëntenportefeuille. Prachtige anekdotes, variërend van sappige fraudecontroles tot *due diligence*-onderzoeken bij overnames. Zo raakt hij bijvoorbeeld tijdens de oliecrisis betrokken bij de controle van een varkensbedrijf. "Ik was de enige die er op de fiets naartoe kon en dat spaarde benzinebonnen uit. Ik moest onder andere op 31 december de voorraad varkens tellen tijdens het voeren aan de brijtrog, wel 15.000 stuks. Dan stonk je daarna een uur in de wind. En ik heb voor die controle zelfs een Teleac-cursus 'varkensmesterij' gevolgd."

Van der Zanden werkt veel voor accountantspartner mr. Piet Wessel RA, een heel serieuze, degelijke accountant, die ooit nog werd aangenomen door de fameuze Limperg zelf. "Via Wessel werkte ik onder andere aan een zaak waarbij ook de vermaarde advocaat Max Moszkowicz betrokken was. Die zaak was mijn eerste ervaring met het recht, in 1974. Ik vond het extreem boeiend. Mijn RA-eindopdracht ging daarom over de beroepsaansprakelijkheid van de accountant. Door Wessel ben ik op het pad van 'beursovervallen' gezet, omdat daarover een intern rapport moest worden geschreven. Dat rapport leidde tot mijn eerste publicatie in het *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie*, in 1977, waarvoor ik de mr. dr. Sinninghe Damsté-prijs ontving." ➔

**‘Het beroep is helaas
veel minder gevarieerd
geworden en minder
interessant.’**

KRASSE KNARREN

Vaktechniek

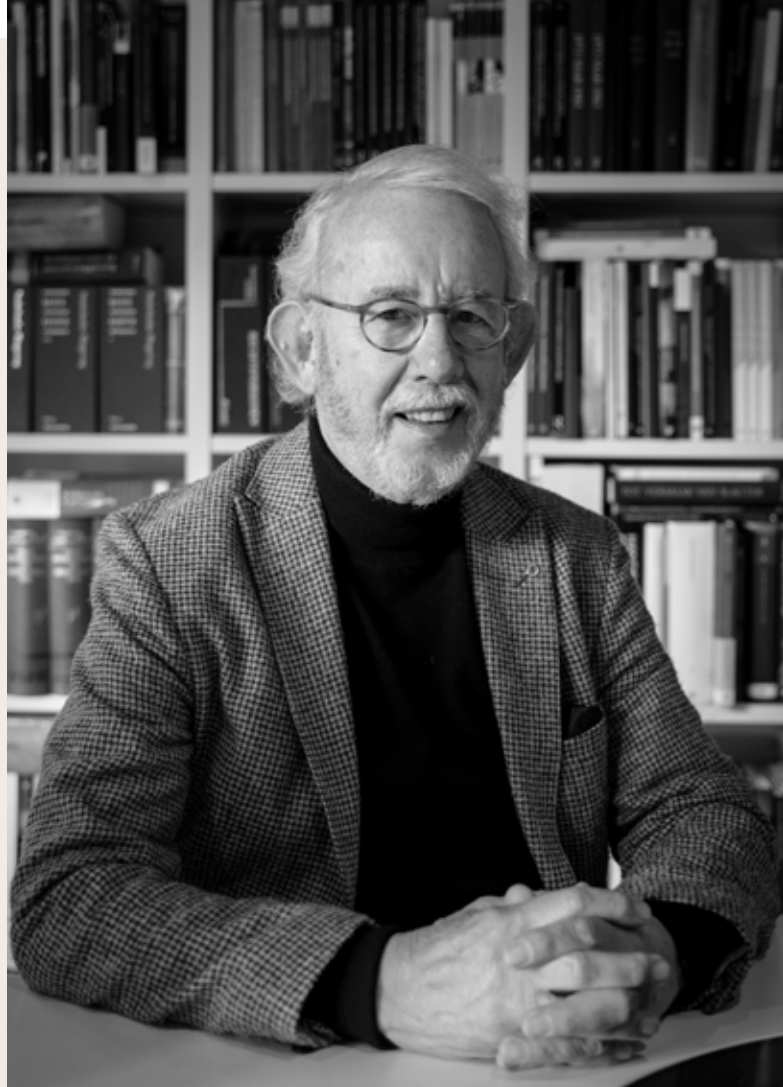
In 1977 begint Van der Zanden aan een rechtenstudie in Tilburg. Hij komt al snel terecht in de commissie Ondernemingsrecht bij het NIVRA. In 1980 wordt Piet Wessel bestuurder van Moret & Limperg en begint daar met een vaktechnisch bureau, als eerste kantoor in Nederland. Van der Zanden vraagt om daaraan 50 procent van zijn tijd te mogen besteden. Dat vaktechnische werk zal hij zijn hele carrière bij EY blijven doen, waarbij hij onder anderen veel samenwerkt met prof. Hans Beckman. Vanuit het vaktechnisch bureau neemt hij ook deel aan veel commissies van de beroepsorganisatie. In 1983 wordt hij partner en in 1984 rondt hij zijn rechtenstudie af. En passant voltooit hij in 1991, buiten kantooruren en gedeeltelijk in het Trappistenklooster van Westmalle, ook nog een proefschrift over de verhouding tussen goedkoopmansgebruik en maatschappelijk aanvaardbare normen. Hij wordt daarna meteen hoogleraar op Nyenrode en in 1993 additioneel aan de Universiteit van Tilburg. Na zijn pensionering bij EY werkt hij nog meer dan twintig jaar door, onder andere als hoogleraar en als rechter- en raadsheer-plaatsvervanger bij meerdere gerechtelijke instanties.

Wat is volgens u het grootste verschil tussen de accountants van nu en die van vijftig jaar geleden?

“Als accountant deed je vroeger alles. Het leuke van mijn vak was dat ik op een doorsneedag in de ochtend overleg had met de zuster die provinciaal econome was van de Zusters van de Goede Herder en in de middag met de raad van bestuur van DAF. Gaandeweg is er echter steeds meer specialisatie in het vak gekomen. Vroeger verrichtte ik ook *due diligence*-onderzoeken, al heette dat toen natuurlijk nog anders, maar dat mag een accountant nu niet meer. Aandelenwaardering deed ik ook. Het beroep is helaas veel minder gevarieerd geworden en minder interessant.”

Wat is een belangrijke kanteling geweest in het beroep?

“Volgens mij ligt een belangrijke cesuur begin jaren negentig, wanneer de EU in Lissabon besluit om het neoliberalisme, de vrije markt, te omhelzen. Je ziet dat vanaf dat moment ook accountantskantoren veel meer als ondernemingen worden aangestuurd. Je kon binnen kantoor de winst per klant zien en je kon ook het tarief per opdracht variëren. Dat was daarvoor niet zo. Maar ik heb dat nooit gedaan. Ik ben Peter van der Zanden en ik ben waard wat ik waard ben. Niet meer en niet minder. Ik ben niet zo van de commercie. Ik was ook tegen het *one-stop-shopping* dat toen opkwam. Ik vond dat dat de bijl was aan de wortels van het beroep. Het begon van een echt beroep te verschuiven richting een bedrijf. Het was een paradigma-shift. Het was ook niet meer Peter van der Zanden die de controle deed, maar EY. Dat is een fundamenteel verschil. En dat speelt nu nog steeds. Ik begrijp uiteraard dat een grote

‘Accountants gaan volstrekt verkeerd om met regelgeving.’

onderneming voor een groot kantoor kiest, maar naar mijn idee is er nooit echt een debat gevoerd over de vraag of de verantwoordelijkheid moet worden belegd bij de tekenend accountant en/of bij de organisatie. Ik snap dat niet.”

Heeft u dat wel gedaan?

“Ik heb daar, ook binnen kantoor, zeker gesprekken over gehad. Ik vind wat ik vind en ik wil mij niet zomaar aanpassen aan de mening van een andere accountant die net zoveel over de materie weet als ik, ook niet als dat voor mijn eigen rekening zou komen. Voor vrije beroepen kun je kwaliteit bijna niet definiëren. Wat is de kwaliteit van een arts? Kun je dat alleen maar afleiden uit het aantal mensen dat hij beter maakt? Wat is een goede rechter of onderwijzer? Als je denkt controle-kwaliteit te kunnen afmeten aan de hoeveelheid correcties die een accountant maakt, dan moet je als accountant liefst heel veel slechte klanten hebben met slechte boekhouders, want dan moet je veel corrigeren. En dan zou je een heel

‘Laat de jongste assistent zeggen wat hij ervan vindt. Dat dwingt je om principieel over zaken na te denken, het brengt ethiek in de zaak.’

goede accountant zijn? Daarom vind ik al dat gedoe met die *audit quality indicators* echt lariekoek.”

Die audit quality indicators bieden valse zekerheid?

“Ja precies. Die manier van denken is ergens in het vak gesloten. Dat is een gevolg van regelgeving. Accountants gaan volstrekt verkeerd om met regelgeving. Als ik tijdens mijn colleges over accounting begon, dan nam ik de bundel met het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van koophandel mee. Daarnaast legde ik dan de IFRS-bundel en de Richtlijnen van de RJ, een veel hogere stapel. Dan kon je zien met welke hoeveelheid regels we onze maatschappij regelen en wat we gebruiken voor onze boekhoudingen. Ik vind dat ziek! Dat komt uit de Angelsaksische juridische cultuur en dat moeten we niet willen. Accountants hebben trouwens vaak geroepen dat de juristen alles zouden overnemen, bijvoorbeeld bij de aanpassing van Boek 2 BW aan de Vierde Richtlijn. En wat doen ze vervolgens: zelf heel veel regels maken, omdat ze denken dat regels duidelijk zijn en zekerheid geven. Maar dat is natuurlijk niet zo. Je kunt teksten bijna altijd verschillend uitleggen en dat geldt ook voor regels. Je kunt beter met principes en weinig regels werken. De ethicus Henk van Luijk zei altijd ‘regels nemen het zicht op de onderliggende norm weg’. En dat ben ik met hem eens. Meerdere filosofen schrijven daarover volgens mij ook zo.”

We moeten dus meer aan de slag met ethiek?

“Ja, maar wel op de goede manier. Tegenwoordig lijkt ethiek te worden gemechaniseerd. Ze maken er programma’s en apps voor. Zo werkt het niet. Je moet ethiek in je business verankeren. Een van de interessante dingen die je als rechter meemaakt, is de gewoonte om in een Meervoudige Kamer de minst ervaren rechter te laten beginnen bij het beargumenteren van de beslissing. Wat vindt die van de zaak? Dat dwingt een goede voorbereiding af en de persoon met het meeste gezag beïnvloedt zo ook niet vooraf de beslissing. Ik heb dat principe ook aanbevolen in verschillende functies die ik binnen accountantsorganisaties heb vervuld, bijvoorbeeld voor de planningsvergaderingen van de auditteams. Laat de jongste assistent zeggen wat hij ervan vindt. Dat dwingt je om principieel over zaken na te denken, het brengt ethiek in de zaak. Ik vind dat we dat nu aan het verliezen zijn.”

U bent heel kritisch over de rol van de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

“De AFM meent de regels van ons vak te kunnen bepalen. Een toezichthouder kan echter alleen maar regels interpreteren die de wetgever en de beroepsorganisatie vaststellen. En dat is per definitie een voorlopige interpretatie. Als een accountant het niet eens kan worden met de AFM, dan moet een rechter zich daarover uitspreken. De AFM legt echter boetes op met een boetebesluit. Dat besluit kan aan de (bestuurs) rechter worden voorgelegd. De beoordeling is dan echter vaak niet primair gericht op het vaktechnische debat, maar op de vraag of het bestuursorgaan in redelijkheid tot het oordeel kon komen. De procedure is daarnaast kostbaar en duurt veelal lang. Er wordt dus over vaktechnische meningsverschillen nauwelijks geprocedeerd. Ik kan me daar echt boos over maken en ik heb daaraan vrij recent nog meerdere artikelen gewijd. Ik kan daar echt op vakantie om half zeven ’s ochtends voor gaan zitten, zozeer raakt mij dat nog steeds. Ik vind dat de toezichthouder een opvoedingsmodel moet hanteren en niet gericht moet zijn op handhaving. Ik vind de invalshoek momenteel fundamenteel verkeerd. De eerste voorzitter van de AFM, Arthur Docters van Leeuwen, zou ooit gezegd hebben ‘wij zijn een bloedhond, geen waakhond’. Dat is niet meer te achterhalen, maar dat is wel de manier waarop de AFM te werk gaat.”

Heeft u een specifiek voorbeeld?

“De AFM wilde bijvoorbeeld iets doen tegen het gebruik van een in hun ogen verouderde controleaanpak. Laat ik dat vergelijken met een tandarts. Als een tandarts in 2012 nog amalgaamvullingen gebruikte in plaats van composietvullingen, was dat dan een beroepsfout? Je kunt hooguit met de tandarts spreken of het niet verstandig zou zijn om over te stappen op composiet. Dat is het soort sturing dat ik verwacht van de AFM. In plaats daarvan hebben ze een nogal arrogante houding. Ze stellen hun opvatting nogal eens voor als de enige juiste en laten blijken dat ze een discussie over vaktechniek niet op prijs stellen, laat staan dat ze daarover willen procederen. Het vak is daardoor volgens mij in een kramp geschoten. De beroepsorganisatie en accountantskantoren gaven wat mij betreft te weinig tegengas. Het beroep moet eigenlijk de norm blijven bepalen. De AFM moet meer de dialoog zoeken en soms hun eigen ongelijk durven toegeven.” →

‘De AFM moet meer de dialoog zoeken en soms hun eigen ongelijk durven toegeven.’

Je carrière dichterbij jou

Altijd dichtbij

Meer dan 20 kantoren en 60 vestigingen, altijd in de buurt.

Alle kennis in huis

Van accountancy, audit en fiscaal advies tot HR, juridisch advies en compliance.

Jij past hier

Lokaal betrokken, ambitieus, ondernemend, persoonlijk en samen sterk als groep.

Kijk op:
piagroup.nl/werken-bij

piagroup
advies dichterbij jou

Waarom is het zo onverstandig om de accountantsbeslissing meer te reguleren?

“Een accountant heeft een *freies Ermessen* om zich heen nodig, een zekere vrije ruimte om een oordeel te kunnen vormen. Dat is bij andere beroepen zoals artsen en rechters ook belangrijk. Een beslissing is nooit een volledig logische deductie. Een accountantsverklaring is een oordeel. Daar zit een ‘sprong’ in. Je moet op basis van een aantal waarnemingen tot de overtuiging komen en het gevoel hebben dat het oordeel goed is. Dat kun je niet volledig concreet maken. Je had ook anders kunnen besluiten. Het is wel eens gebeurd dat ik geen goed gevoel had over de goederenbeweging bij een onderneming. Dat kon ik niet echt hard maken, maar ik gaf wel een oordeelsonthouding die veel weerstand tot gevolg had. Een halfjaar later bleek er sprake te zijn van directiefraude. En dat zat in de goederenbeweging.”

U heeft veel affiniteit met het mkb. Hoe ziet u de rol van de accountant daar?

“De betekenis van de accountant, vooral in het mkb, is dat hij of zij vaak de enige is die van buiten over de schouder van de ondernemer meekijkt. Dat is volgens mij 70 procent van de waarde van de accountant. De controle vormt 30 procent van de waarde. Het is dus onlogisch om maar te blijven focussen op die 30 procent van de controle. Het gaat ook om de 70 procent. Men heeft het dan vaak over de *trusted advisor*. Ik noem dat de ‘balanscommissaris’, zoals ook in België vroeger en Frankrijk nog steeds de term ‘commissaris’ in de functieaanduiding voorkomt. Het maatschappelijk verkeer verwacht naast de controle ook een beetje toezicht. Wij zitten te veel met oogkleppen op in de Angelsaksische lijn, met een grote focus op controle en met heel veel regels. Je moet gewoon je verstand gebruiken! Ik kreeg wel eens bij de evaluatie van door mij gegeven cursussen te horen: ‘Professor Van der Zanden zegt niet hoe het moet.’ Te veel accountants zitten in de modus dat ze willen weten wat ze moeten doen. Men zoekt zekerheid. Dat begrijp ik wel, maar je moet zelf nadenken. Ik zie een wezenlijk verschil tussen accountants en juristen. Accountants leven van zekerheid en juristen van onzekerheid. Ik ben eerst leerstellig als accountant opgevoed over hoe dingen moeten. Toen ik rechten ging studeren, kon ik me zowel goed inleven in de argumenten van een eisende partij als de gedaagde. Daar zit dialectiek in. Dat missen accountants.”

Maar de controle is toch ook van belang?

“Het mkb is een volstrekt andere markt dan de markt voor de controle van beursvennootschappen. Het meekijken over de schouder van de ondernemer is een heel belangrijke functie. Gewoon durven zeggen wat je ziet. En heel veel bedrijven hebben helemaal geen behoefte aan een controle.

De wettelijke controleplicht kunnen we beter afschaffen.

De ondernemingen die er behoefte aan hebben, regelen het zelf wel. Nu is een controlerend accountant vaak een knecht van de *audit committee*. Een balanscommissaris heeft een wezenlijk andere rol. Ik vind dat accountants in het mkb hun licht veel te veel onder de korenmaat zetten. Ze hebben een veel grotere betekenis dan bijvoorbeeld politici in de gaten hebben. Dat is jammer. Als balanscommissaris werken is ook veel leuker. Er is veel voor het vak te verzinnen dat veel belangrijker is dan bijvoorbeeld CSRD. Dat soort discussies wordt onvoldoende gevoerd.”

Heeft u tot slot nog een wijze raad?

“Er moet meer tegenspraak binnen het beroep zijn. Te weinig mensen zijn bereid om dwars te denken. Je moet zaken willen adresseren, ook al heb je niet altijd gelijk. Je moet niet altijd maar overal in *apaiser*, in meegaan. Het beroep moet trots zijn op zichzelf en vooral zelf de touwtjes in handen blijven houden.” ←

Standaard 240 onderkent twee soorten opzettelijke afwijkingen die voor de accountant van belang zijn: afwijkingen als gevolg van frauduleuze financiële verslaggeving en afwijkingen die voortkomen uit de oneigenlijke toe-eigening van bezittingen (activa). Standaard 240 schrijft ook twee verplichte frauderisico's voor: 'het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management' en een frauderisico in de opbrengstverantwoording. Hier wordt stilgestaan bij het eerste risico: managementfraude.

TEKST ALBERT BOSCH* BEELD VRHL CONTENT EN CREATIE

Een gewaarschuwd accountant telt voor twee

In de paragrafen 32 tot en met 34 van Standaard 240 zijn de vereisten omtrent managementfraude opgenomen die de accountant moet invullen in de controle. Ik ga hierna nader in op deze vereisten, aan de hand van een matrixindeling van de mogelijke soorten fraude die management zou kunnen plegen. Ik maak daarbij onderscheid tussen enerzijds of er voor de fraude wel of geen transactie plaatsvindt (x-as) en anderzijds of er wel of geen boeking in de financiële administratie (FA) wordt gemaakt (y-as).

Dan krijg je de volgende fraudematrix, ingevuld met acht voorbeelden, wat uiteraard geen volledig beeld geeft van alle mogelijke fraudes.

Terug naar de vereisten, die het meest concreet zijn in paragraaf 33 van Standaard 240. De eerste vereiste daarin is het toetsen van de in het grootboek vastgelegde journaalposten. Met die werkstap zou je in deze fraudematrix hooguit de bovenste helft afdekken met de voorbeelden 1 tot en met 4. Daarbij zou je zeer goed mogelijk geen indicaties voor de voorbeelden 1 en 2 vinden, omdat daar op het eerste gezicht een normale transactie aan de journaalpost ten grondslag ligt.

De tweede vereiste in paragraaf 33 is, kort gezegd, het beoordelen op (in)schattingen. Daarmee dek je in beginsel de voorbeelden 4 en 7 in bovenstaande fraudematrix af. Wellicht zijn er andere voorbeelden in het linker deel van de fraudematrix te bedenken die ook met deze werkstap worden afgedekt.

Fraudematrix	Wel transactie	Geen transactie
Wel boeking in FA	1 Onrechtmatige betaling	3 Fictieve verkooptransactie boeken
	2 frauduleuze transactie met verbonden partij	4 Onterechte afwaarderingen activa boeken
Geen boeking in FA	5 Verkooptransactie niet boeken	7 Niet doorvoeren van nodige afwaardering activa
	6 Diefstal voorraad of andere niet-monetaire activa	8 Onjuiste of onvolledige toelichting in de jaarrekening

Opvallende transacties

De derde vereiste in paragraaf 33 is het beoordelen van significante transacties die buiten het kader van de normale bedrijfsvoering vallen, of die op basis van verkregen inzichten in de entiteit of andere verkregen informatie ongebruikelijk lijken. Ik noem dit gemakshalve de niet-routinematige of opvallende transacties. Het lijkt dat deze werkstap ziet op het linker deel van de fraudematrix (het gaat om transacties), hier de voorbeelden 1, 2, 5 en 6. Maar mijn ervaring is dat vooral wordt gekeken naar boekingen en niet per se naar transacties, waardoor overlap ontstaat met de eerste vereiste uit paragraaf 33. Invulling geven aan deze derde vereiste vraagt om diepgaand inzicht

Op vrijdag 19 september 2025 legde Winston Limon (40) de beroepseed af. Hij werkt bij Grant Thornton Suriname, waar hij leiding geeft aan zowel de Audit & Assurance-afdeling, als de Business Process Solutions-afdeling. "Voor mij symboliseert de eed het vertrouwen dat de samenleving in ons beroep stelt."

'MIJN DOEL IS OM BIJ TE DRAGEN AAN DE ONTWIKKELING VAN HET ACCOUNTANTSBEROEP IN SURINAME EN DE REGIO'

Wanneer besloot je om accountant te worden?

"Eigenlijk had ik al vanaf de middelbare school een sterke affiniteit met cijfers. Als tiener werkte ik als vrijwilliger bij het Surinaamse Rode Kruis, waar ik een keer accountants over de vloer zag komen. Uit nieuwsgierigheid stelde ik hen vragen om beter te begrijpen wat ze precies deden. Zo ontdekte ik dat accountants binnen elke organisatie een cruciale rol spelen, niet alleen bij het controleren van cijfers, maar ook bij het waarborgen van transparantie en het versterken van vertrouwen. Dat besef was voor mij het moment waarop ik wist, dit is het pad dat ik wil volgen. Wat voor mij ook heel inspirerend was, gebeurde jaren later, in 2010. De Centrale Bank van Suriname voerde toen een onderzoek uit waaruit bleek dat het land behoefte had aan zo'n 350 accountants, terwijl er op dat moment minder dan 35 actief waren. Dat betekende dat mijn land van herkomst kampte met een tekort van bijna 90 procent. Dat gegeven motiveerde mij enorm om registeraccountant te worden en uiteindelijk terug te keren naar Suriname, om als accountant mijn bijdrage te leveren aan de verdere professionalisering van het vak en aan de maatschappij als geheel."

Hoe was het voor jou om de beroepseed af te leggen?

"Voor mij symboliseert de eed het vertrouwen dat de samenleving in ons beroep stelt. Zeker omdat ik afkomstig ben uit een land waar de accountancy zich nog volop ontwikkelt, ervaar ik dit moment als iets heel bijzonders. Een moment waarop ik stilsta bij de weg die ik heb afgelegd en bij de verantwoordelijkheid die ik draag om mijn kennis en ervaring in te zetten voor de maatschappij."

Wat maakt het bijzonder om bij Grant Thornton Suriname te werken?

"Wat het bijzonder maakt, is dat we een relatief jong kantoor zijn met een sterke groeiambitie. De partners zijn gevestigd op Curaçao en reizen regelmatig naar Suriname, waardoor ik als manager een belangrijke leidinggevende

rol heb binnen het lokale kantoor. Dat brengt veel verantwoordelijkheid, maar ook mooie kansen om echt impact te maken. Daarnaast krijg je de kans om klanten in de regio te bedienen en regelmatig te reizen naar eilanden zoals Curaçao, St. Maarten en Aruba. Dat maakt het werk extra dynamisch, je leert nieuwe culturen kennen, werkt in verschillende omgevingen en bouwt een breder perspectief op het vak en de regio."

Zijn er thema's waarin je je bijzonder interesseert?

"Mijn specialisatie ligt vooral op het gebied van governance, risk & compliance en de versterking van interne beheersing binnen organisaties. Het afgelopen jaar heb ik veel gewerkt aan projecten rondom de inrichting van internal control frameworks, de implementatie van het *Three Lines of Defense*-model en de professionalisering van financiële processen bij overheidsinstanties in de regio. Daarnaast zie ik in Suriname een interessante ontwikkeling door de recente olie- en gasvondsten. Ik vind het belangrijk dat ook lokale accountants zich gaan verdiepen in deze specialisatie. Zo kunnen we als

De NBA nam weer bij heel wat nieuwe collega's de beroepseed af.

Op 28 november 2025 legden 27 geslaagden de eed af:

Stef Arres, Jelle Berendsen, Floor Bontenbal, Wessel Braggaar, Joey van den Broek, Michiel Buitelaar, Sandrine Gallay, Mariska Geerdink, Bob Gielen, Jeroen de Groot, Evan de Herder, Wan Hin Ip, Rohan Kapoor, Gerwin Kelder, Furkan Kiliç, Joris de Louw, Nadine Mulder, Nemanja Pejovic, Paul Rongen, Shameela Saboerali, Kelly Sleenhoff, Dimitrios Theocharis, Ari Tuzi, Fleur van Veen, Rijnald Vos, Dille Willemsen en Wibo Ypma.

Op 19 december 2025 legden 28 geslaagden de eed af:

Suleyman Avzaly, Rohan Bezuidenhout, Darla Bhagwandin, Ennio Boonstra, Floris Boxma, Casper van den Broek, Daan Bùthker, Jari van Dinther, Arine van Dronkelaar-Adams, Adam El Haji, Nick Elshof, Folkert Feenstra, Ashvino Frans, Leonard Hammond, Juley Hummelink-Bick, Mahyar Kangarani, Kars Kuijpers, Ramon Peters, Norbert Plugge, Merel Pulles, Paul van Roosmalen, Gyan Sheombarsing, Lonneke van der Sluijs, Amir Taghavi, Friso Venema, Steven Vergouw, Frank Vuijk en Hassnae Zinbi.

Op 16 januari 2026 legden 25 geslaagden de eed af:

Arie Bakker, Mike Duivenvoorden, Jasper van Eck, Martijn van Eeden, Anne Hoefsloot, Stefan de Jong, Joeri de Jong, Niels Jonkers, Maikel Keulen, Harold Kin, Kevin Kootstra, Tara Kortman, Julian Meijer, Loraine Noya van Delzen, Ashley Nuijten-Hellemons, Inthusha Ponnudurai, Masoud Quayomi, Roan Roux, Erik Snippe, Marinka Stegeman, Sidney Tejero Loijens, Peter Thurlings, Hes Vermaas, Jelle Wassink en Daphne Wienholts.

Op 23 januari 2026 legden 23 geslaagden de eed af:

Fazila Amiri, Danylo van den Bos, Bart Cohen, Linda van Dijk, Jeffrey Groot, Joeri Heeres, Rolf Hodel, Anouk Hollemans, Hugo Huizeling, Kim de Jong, Mehmet Karip, Niek van Lieshout,

Ihsane Maazouzi, Mathijs Noij, Thierry Oversier, Tim Pel, Simone Schouten, Anne-Li Schuur, Femke Smits-van der Vliet, Emiel Spaargaren, Xaviera Vishnudatt, GülcanYilmaz en Irina Ianovskaia.

Op 30 januari 2026 legden 26 geslaagden de eed af:

Sjoerd van der Boom, Erik Faber, Bastian Jansen, Klaas Krijgheld, Lola van den Biggelaar, Patrick van Bijsterveldt, Marco Brus, Koen Jansman, Sophie van Schaik Martinet, Perry Warmenhoven, Tim van der Weiden, Florian Wessels, Bobby Zijmers, Rudolf Pütz, Yvet Slenders, Salomon Jansen Pretorius, Elke van Beekum, Vlas Corstanje, Sam Fung, Vera Kessel, Perry van der Meer, Jelmer Pruim, Edwin Sjerps, Ronald van der Veen, Nick Verdouw en Joren Put.

Op 6 februari 2026 legden 26 geslaagden de eed af:

Erik van den Akker, Laura Banken, Dibyo Barua, Ivo Bongers, Rogier Broekhuizen, Ilona van Bugnum, Nadia El Carmouhi, Cebail Çelik, Douae Chahboune, Wessel Dupre, Cas Foppele, Angela Geerdink, Dirk-Jan van Gesink, Tim van de Graaf, Gerben van Harn, Lianne Helleman-van Hien, Sharon Hermsen, Sacha Hoefkens, Klaas Hoefnagel, Dimitri Janse, Dian Jansen, Femme Jorritsma, Terry Karhof, Niek van der Sanden, Stefan Schiebroek en Gabriel Wesenhagen.

Op 13 februari 2026 legden 25 geslaagden de eed af:

Johannes Brands, Ryan Brouwer, Thijs Haasen, Shavony Hoek, Robin van der Hoeven, Victor Houlding, Inez Janse, Jos te Kaat, Fatih Kalin, Laura Kool, Jari Lansbergen, Jennifer van Marrewijk, Daniël Reinders, Varsha Rosiek, Mike Schuit, Wouter Spaans, Anne-Jan van der Steen, Pieter Stroomer, Chantal Teesink, Remco Trijsburg, Corné van Vliet, Ingmar Vos, Joep Wagemakers, Lotte Wilmink en Annelotte Woltinge-Venhorst.

Negen nieuwe collega's hebben online de beroepseed afgelegd.

Serdar Çam (17 december 2025), Jacqueline Ramp-Jacobs (29 december 2025), Daan Egging (5 januari 2026), Colinda van Bentum (4 februari 2026), Jordy Bakker (6 februari 2026), Iris Roijen (6 februari 2026), Pascal Wiekken (6 februari 2026), Ricardo Overeem (11 februari 2026) en Hassnae Zinbi (12 februari 2026).

beroepsgroep beter inspelen op de groei van de sector en bijdragen aan een sterke en transparante financiële infrastructuur in Suriname.”

Wat zie je jezelf over tien jaar doen?

“Over tien jaar zie ik mezelf nog steeds actief binnen de accountancy, maar in een bredere strategische en maat-

schappelijke rol. Mijn doel is om verder bij te dragen aan de ontwikkeling van het accountantsberoep in Suriname en de regio, door jonge professionals te inspireren, kwaliteit te versterken en kennis over te dragen. Ik hoop dan leiding te geven aan een nog sterker Grant Thornton Suriname, met een stevig lokaal team dat regionaal wordt erkend voor kwaliteit en integriteit.” ←

PERMANENTE EDUCATIE VANAF 2026

Meer houvast, minder verplichtingen

De regels voor de permanente educatie van accountants zijn met ingang van 2026 veranderd. De basis blijft hetzelfde, maar de NBA heeft in de nieuwe verordening (NVPE 2026) een aantal belangrijke wijzigingen doorgevoerd. Die geven meer houvast en versterken de autonomie, benadrukken NBA-bestuurslid Jan Rijken en projectleider PE Barry van Brenk. “Wat je leert, bepaal je zelf.”

TEKST PETER STEEMAN BEELD SHUTTERSTOCK

Sinds 2021 werkt de NBA met een outputgericht systeem voor permanente educatie, dat meer vrijheid biedt om het eigen leertraject vorm te geven. Onderdeel van het PE-systeem is een jaarlijks op te stellen PE-portfolio met persoonlijke leerdoelen en activiteiten. Aan het eind van het jaar geven accountants aan wat ze hebben gedaan en geleerd. In 2024 is het systeem geëvalueerd. “Daaruit bleek onder andere dat onvoldoende duidelijk was wanneer het goed genoeg was”, aldus NBA-bestuurslid Jan Rijken. “Waarop word ik getoetst als ik in de steekproef zit? Wanneer is mijn plan en mijn educatie voldoende? Tegelijkertijd was er meer behoefte aan ondersteuning. Daarom faciliteren we het nu meer. De NBA heeft instrumenten ontwikkeld, zodat duidelijk is wat we van ze vragen en hoe we het beoordelen.”

‘We willen niet zozeer een resultaat zien, maar een ontwikkeling die past bij jou als accountant.’

Duidelijke ondergrens

“Leden hadden ook behoefte aan een duidelijke ondergrens”, aldus Barry van Brenk, projectleider PE. “Daarom is de beoordeling veranderd. In plaats van ‘is voor verbetering vatbaar’ is het nu ‘voldoet’ of ‘voldoet niet’. Wanneer het eindresultaat niet voldoet omdat cruciale onderdelen ontbreken, krijg je de kans om een verbeterd portfolio in te leveren. Op zo’n moment gaat een collega-accountant met je in gesprek, om te kijken hoe we je kunnen helpen.” Dat ondersteuningsgesprek is overigens niet verplicht. Er is ook een categorie ‘voldoet met aandachtspunten’ toegevoegd, stelt Van Brenk. “In dat geval krijg je feedback, daarmee kan je doen wat je wil. We bewaken de PE-verplichting, maar we zeggen niet dat je de verkeerde leerdoelen hebt. Het gaat om het bewaken en bevorderen van vakbekwaamheid. Wat je leert, bepaal je zelf.”

“We geven richting, maar we schrijven niet voor”, vult Rijken aan. “Als accountant wil je leren en je blijven ontwikkelen. Die ambitie geef je vorm in je portfolio. Niet ieder plan komt altijd uit en niet ieder leerdoel wordt altijd gehaald. Dat is niet erg, zolang je in de reflectie maar opschrijft wat →

‘Dat is het mooie
van dit plan. Je mag
het invullen op de
manier die voor jou
belangrijk is.’

Aan de slag met de PE-ontwikkelthema's 2026-2028

AI

Beschrijf wat je wilt
leren/ontwikkelen

DNA

Beschrijf wat je wilt
leren/ontwikkelen

Risico

Beschrijf wat je wilt
leren/ontwikkelen

Voor de periode 2026-2028 heeft het NBA-bestuur drie PE-ontwikkelthema's vastgesteld. Deze thema's sluiten aan bij ontwikkelingen die de komende jaren invloed hebben op het werk van accountants.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

De drie ontwikkelthema's:

- AI – maatschappelijke ontwikkeling
- DNA van de accountant – persoonlijke ontwikkeling
- Risico's – vaktechnische kennis en kunde

Bepaal per jaar of je één of meer ontwikkelthema's opneemt in je PE-portfolio aan de hand van een leerdoel en bijbehorende leeractiviteit(en). Bij deze thema's hanteer je het principe 'pas toe of leg uit'. Daarnaast blijf je vrij om eigen leerdoelen en leeractiviteiten te formuleren, los van de ontwikkelthema's.

Hoe vertaal je de ontwikkelthema's naar jouw praktijk?

De NBA ondersteunt je met uitwerkingen per werkveld en ontwikkelmatrixen.

Scan de QR-code of ga naar
www.nba.nl/ontwikkelthemas.

Heb je vragen of suggesties? Neem gerust contact op via: pe@nba.nl

je er van hebt geleerd. We willen niet zozeer een resultaat zien, maar een ontwikkeling die past bij jou als accountant.”

Accountants krijgen extra gereedschap. Een voorbeeld van zo’n instrument is de beoordelingsmatrix. Die wordt op de NBA-website gepubliceerd, zodat iedere accountant zelf kan zien of het eigen portfolio aan alle criteria voldoet. Er is ook een uitgebreide handleiding en checklist die in versimpelde vorm de onderdelen benoemt. Daarnaast wordt in de eerste helft van 2026 een vernieuwde PE-tool geïntroduceerd; een online tool waarmee je trapsgewijs door de fases van je portfolio wordt geleid.

Binnen de aangepaste integrale PE-aanpak krijgt het toetsen van kennis een andere functie. “We gaan het inzetten als een situatie daarom vraagt”, stelt Van Brenk. “Als we signalen opvangen dat het kennisniveau op een bepaald onderwerp of thema binnen een werkveld niet op niveau is, kan het bestuur besluiten dat die groep een kennistoets aflegt. Dat gebeurt dan wel onder passende toetscondities. Een kennistoets is een van de instrumenten - net zoals het verplichte onderwerp - om heel gericht de vakbekwaamheid te vergroten.”

Ontwikkelthema’s

Een andere uitkomst van de evaluatie was dat accountants in de PE-verplichting kaders misten. In die behoefte wordt voorzien met ontwikkelthema’s die voor drie jaar gelden. Aan de hand van input van leden die tijdens de verenigingsconferentie in 2025 is opgehaald, zijn drie ontwikkelthema’s gekozen: AI, het DNA van de accountant en risico’s. Rijken: “Die opzet sluit aan bij het herijkte beroepsprofiel waarin de noodzaak van een leven lang leren wordt onderstreept. Je kiest een ontwikkelthema waarmee je in principe drie jaar aan de slag kan gaan, als je dat zou willen.” Hij geeft een voorbeeld hoe je een ontwikkelthema kunt gebruiken. “Ben je een accountant wiens kantoor per 1 januari 2027 aan de NVKM (Nadere Voorschriften Kwaliteitsmanagement) moet voldoen, dan kan je bijvoorbeeld risico’s als ontwikkelthema kiezen en bedenken wat je daarbij wilt leren. Vervolgens reflecteer je daarop. Misschien wil je het jaar daarop een

NVPE 2026 IN HET KORT

- De verplichting om voor 1 april een plan van aanpak te schrijven verdwijnt.
- De NBA stelt ontwikkelthema’s vast per werkveld, die voor drie jaar gelden.
- Je bepaalt zelf elk jaar of je een of meerdere thema’s opneemt in je portfolio.
- De beoordeling ‘voor verbetering vatbaar’ verdwijnt. De portfolio ‘voldoet’ (eventueel met aandachtspunten), of ‘voldoet niet’. Je krijgt altijd de kans om een verbeterde portfolio in te dienen.

KENNISTOETS

De voorheen verplichte tweejaarlijkse kennis-toets voor accountants wordt binnen de nieuwe inrichting van de permanente educatie alleen nog in bepaalde situaties ingezet.

De toets kan bijvoorbeeld nodig zijn als toezichthouder AFM bepaalde bevindingen over accountantskantoren heeft, of als sprake is van een kennisachterstand bij een specifieke groep accountants. Toetsing vindt in zulke gevallen fysiek plaats, dus niet zoals in het verleden online.

verdiepingsslag maken en zo echt een ontwikkeling door-maken.” Die reflectie is een belangrijk onderdeel, benadrukt hij. “Wat heb ik er aan gehad? Om de leden te inspireren heeft de NBA per thema en werkveld een set van leerdoel-suggesties opgetuigd.”

Hoe je vorm geeft aan je portfolio, is voor een groot deel afhankelijk van je rol binnen de organisatie, legt Rijken uit. “Een ontwikkelthema als AI vult een kantooreigenaar strategischer in dan een accountant die hem als tool gebruikt. In het eerste geval wil je misschien eerst onderzoeken wat het kan betekenen voor je klanten, terwijl een ander al direct AI-tools praktisch wil inzetten voor zijn kantoor. Dan gaat het vooral om: Hoe schrijf je een goede *prompt* voor een advies aan de klant? Doorslaggevend is de vraag wat je aan educatie nodig hebt om verder te komen.”

Autonomie

Wat vraagt deze aanvulling op de PE-verplichting van de leden? Rijken: “Kijk goed naar je zelf. In welk werkveld ben ik bezig? Wat heb ik voor de komende jaren nodig om mij te ontwikkelen? Schrijf daar je plan op. Die ontwikkelthema’s worden aangedragen om je te helpen en omdat de NBA denkt dat ze impact gaan hebben op je werk, maar als ze niet passen bij wat je op dit moment aan het doen bent in je werk, heb je de ruimte om er van af te wijken. Als je bijvoorbeeld een cursus of een postmaster volgt op een ander onderwerp dat beter past bij je persoonlijk ontwikkelpad, dan kan dat.” Zolang accountants maar duidelijk toelichten waarom ze leerdoelen op een ander onderwerp hebben gericht, benadrukt hij. “We proberen zo min mogelijk te verplichten. De autonomie van de professional blijft het uitgangspunt. Dat is het mooie van dit plan. Je mag het invullen op de manier die voor jou belangrijk is.”

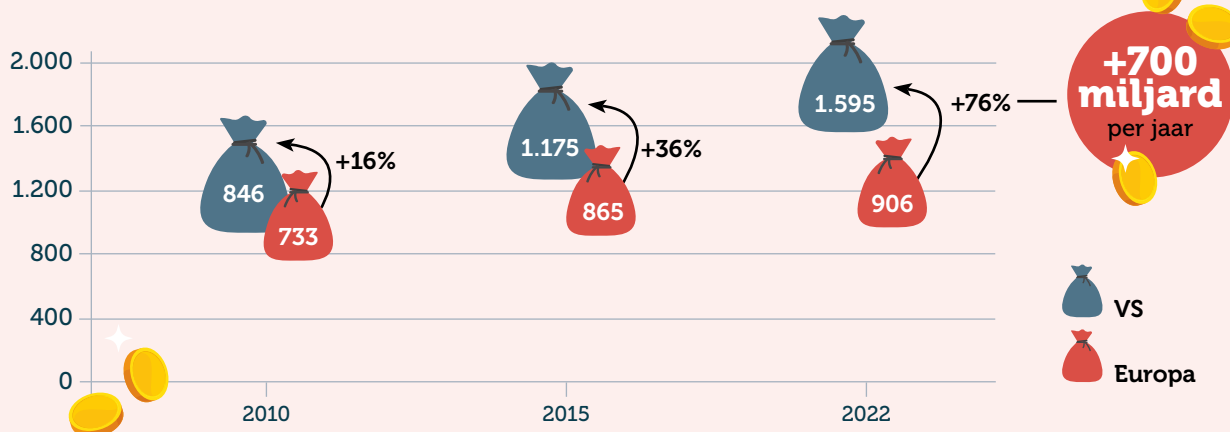
Om die reden is het ook niet meer verplicht om een plan van aanpak op te stellen, aldus Van Brenk: “Accountants zijn prima in staat om dit zelf in hun HR-beleid te integreren en te bepalen hoe en wanneer ze een persoonlijk ontwikkel-plan willen opstellen. Daar past geen deadline bij. Leren is een continu proces.” ←

BECIJFERD: RAPPORT WENNINK

Nederland dreigt in een tijd van geopolitieke spanningen, technologische versnelling en toenemende druk op publieke voorzieningen structureel achterop te raken. Alleen door gericht en tijdig te investeren blijven fundamentele publieke voorzieningen betaalbaar en is welvaart voor toekomstige generaties te garanderen. Dat stelt oud-ASML-topman en voormalig accountant Peter Wennink in het adviesrapport *De route naar toekomstige welvaart – een sterk Nederland in een relevant Europa*. Enkele opvallende cijfers.

Kapitaaluitgaven en R&D-bestedingen van grote Europese en Amerikaanse bedrijven

in miljarden euro's, genormaliseerd naar prijzen van 2022

Bron: Rapport Wennink / McKinsey Global Institute, bewerking redactie

1,5%

economische groei is
minstens nodig voor het
behoud van onze welvaart

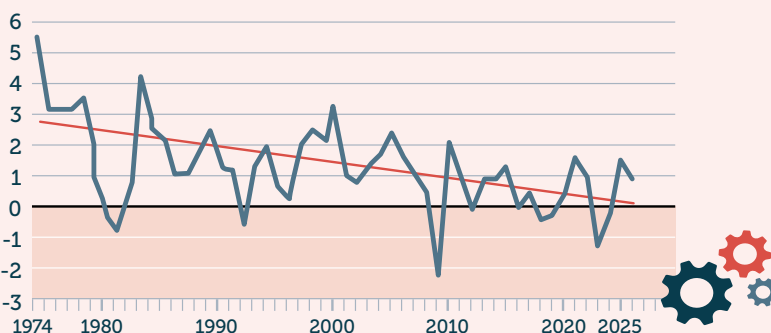
151-187 miljard

aan investeringen
nodig in de komende
10 jaar voor 1,5% groei

Bron: Rapport Wennink

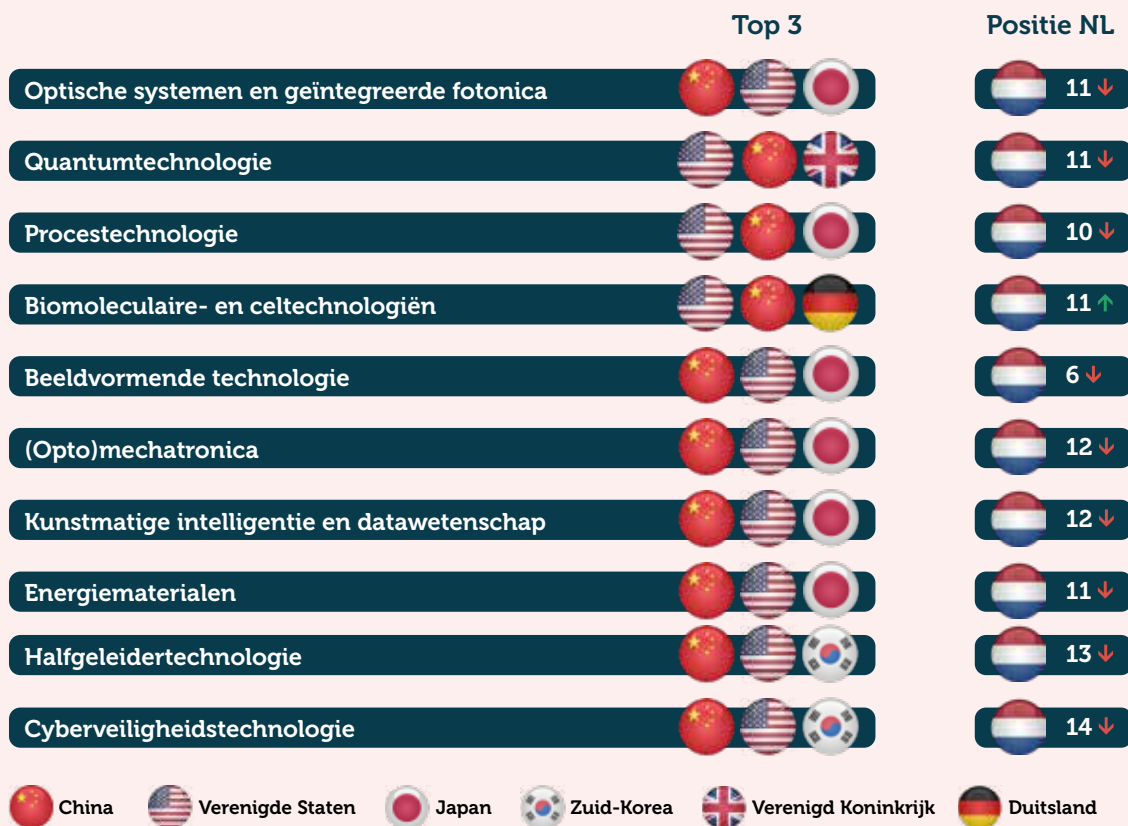
De trend in Nederlandse arbeidsproductiviteitsgroei over de afgelopen 50 jaar

in procenten

Bron: Rapport Wennink / CBS

Ontwikkeling Nederlandse technologiepositie 2015-2025

Bron: Rapport Wennink / TNO Vector

30,7 miljard

Het minimale omzetverlies in de periode 2024-2030 door het stikstofslot

Bron: Rapport Wennink

14.044

bedrijven en organisaties wachten op een elektriciteitsaansluiting

Bron: Rapport Wennink / Netbeheer Nederland

Verwachte tekorten in technische en digitale banen in Nederland

2022 vergeleken met 2030, aantal banen

Technische beroepen

Digitale en techbanen

Bron: Rapport Wennink / McKinsey

De Europese Unie bezit slechts **5%** van de wereldwijde rekencapaciteit, tegenover **74%** in de Verenigde Staten

Bron: Rapport Wennink

BRONNEN

Who's the boss?

Vooruit, weer eens wat boekjes over leiderschap; het favoriete onderwerp van consultants en meerdaagse ontwikkelingstrajecten. De truc is om de krenten uit de pap te vissen en hier hebben we drie boeken die op het eerste gezicht al wat puntjes scoren.

Een boek van de eerste vrouwelijke driesterren-generaal van Nederland, een boek met de titel *Mijn baas is een idioot* wat natuurlijk een voortreffelijke *eyecatcher* is en als derde een boek voor 'bazen die beter willen' met als titel *Lieve leiders*.

Eerst de generaal. Luitenant-generaal van de Koninklijke Luchtmacht Elanor Boekholt-O'Sullivan om precies te zijn. De eerste vrouwelijke dit-en-dat op meerdere functies en dat kun je natuurlijk afdoen als 'nou en'. Goed leiderschap is niet mannelijk of vrouwelijk, maar heeft simpelweg bepaalde kwaliteiten en vermogens. Dus vanuit dat oogpunt is het niet interessant. Maar als vrouwelijke luitenant-generaal heb je simpelweg ook een voorbeeldfunctie, daar is Boekholt-O'Sullivan zich goed van bewust en dat komt ook gedurende het hele boek stevig tot uitdrukking.

Boekholt-O'Sullivan beschrijft haar persoonlijke ervaringen vanaf het moment dat ze bij Defensie binnenkwam. Ervaringen van zowel haar eigen professionele ontwikkeling en carrière als haar ontwakende gevoel dat ze "er toe wil doen". Eerlijk, nuchter en soms confronterend vanwege het nog ingebakken seksisme dat lange tijd de norm was (en waarschijnlijk nog steeds is) bij Defensie. Ze vertelt ook hoe ze daarmee omging; eerst voornamelijk schikken maar ook een beetje - en soms flink - duwen om het te veranderen. Met promotie na promotie zit het met de kwaliteiten van Boekholt-O'Sullivan én erkenning hiervan wel goed, maar het aantal voorbeelden dat ze beschrijft van tenenkrommende situaties waarop een vrouw op carrière-pad bij Defensie stuit, ligt helaas toch wel aan de hoge kant. Daarmee is dit niet alleen een boek over leiderschap, maar ook een pleidooi voor het opnemen van een 'vrouwelijk perspectief' in elke organisatie die wil groeien. En er zijn wel meer organisaties dan Defensie die een vrouwelijk perspectief goed kunnen gebruiken. Tussendoor vertelt ze welke lessen ze heeft geleerd van haar eigen ervaringen. Diverse leiderschapsprincipes komen dan kort en krachtig ter sprake. Duidelijk zijn, niet bang zijn voor een confrontatie, oog hebben voor verschillen, vanuit de achtergrond de boel runnen, buiten de lijntjes kleuren in een organisatie die hecht aan uniformiteit. Het lijken soms niet enkel lessen in leiderschap, maar ook levenslessen te zijn. Eén van de leukste stukjes is getiteld 'borsten en tanks' en dat gaat over sportbeha's. Ja, u leest het goed. Vermakelijk maar welzeker met een serieuze les.

Aldus bevat dit boek geen stoere macho-praatjes vanuit een groen (of donkerblauw) uniform, maar goede tips gebaseerd op echte ervaringen. Wat dat betreft zijn er mooie overeenkomsten met het boek van voormalig generaal Peter van Uhm *Notities van een generaal*,

waarover we een positief stukje schreven in *Accountant* nummer 1 van 2024.

Dan het boekje over de idiote baas. En die hebben we allemaal, toch?

Wellicht valt dat wel mee, maar schrijver Ben Askins omarmt waarschijnlijk het motto 'als je iets duidelijk wilt maken, dan moet je overdrijven'. Ook is hij zo eerlijk om toe te geven dat hij zelf als baas in zijn eerste jaren de meest domme dingen heeft gedaan. Dat levert een leuk boekje op met tips om met slechte managers om te gaan. Hij behandelt onderwerpen als promotie, functie-omschrijvingen (één van de leukste is 'hoofd plezier', daar valt goed om te grinniken), salarisverhoging (met leuke tips om het voor elkaar te krijgen als de baas echt niet wil), werk-privébalans en tot slot ontslag nemen. Bij dit laatste ligt de bal vooral bij jezelf. Hoe idioot je baas ook is, hou het netjes en voer een positief exitgesprek. Een interessant boekje dus, met af en toe bizarre voorbeelden om van te huilen, maar ook om flink bij te lachen en dus een leuke aanrader.

Tot slot de lieve leiders. Marianne Janssen geeft uit eigen ervaring tips om een lieve leider te zijn. Is dit dan een boek voor *softies*? Nee hoor, je mag best streng zijn, zolang je stevig en zacht maar op een goede manier combineert. Neem hierbij als eerste afscheid van het al jaren dominante idee dat een organisatie een 'economische machine' is met rendement, opbrengst en KPI's als belangrijkste factoren. Janssen pleit voor de zienswijze dat een organisatie een sociale gemeenschap is. Verder is zij zo eerlijk om aan te geven dat haar boek geen pasklare oplossingen aanbiedt, maar veeleer stof tot nadenken om uit te proberen. En dat is ook een methode. Dat werkt prima, want Janssen schrijft aanstekelijk, met kennis van zaken en tegelijkertijd op een luchtige toon. Hier kunnen de potentieel nieuwe lieve leiders heel wat van opsteken. Aanrader nummer drie dus.

Elanor Boekholt-O'Sullivan: *Gewapend met gevoel - Mijn generale kijk op leiderschap*, Balans 2015, ISBN 978 94 638 2459 0

Ben Askins: *Mijn baas is een idioot - leer omgaan met slechte managers en overleef elke werkplek*, HarperCollins 2025, ISBN 978 94 027 1875 1

Marianne Janssen: *Lieve leiders - voor bazen die beter willen*, Boom 2025, ISBN 9789024470105

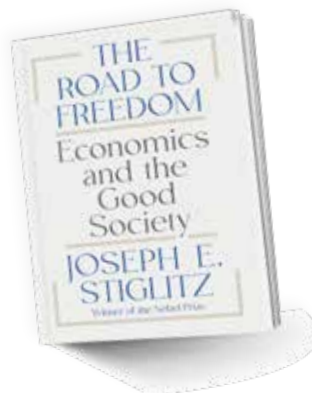
The road to freedom

Een sterk pleidooi voor een actieve overheid en een duidelijk geluid dat tegen het neo-liberalisme in gaat. Als u dat wat lijkt, is dit boek voor u.

Stiglitz levert een flink aantal argumenten voor een vorm van 'progressief kapitalisme'. Hij beargumenteert dat de zogenoemde dereguleringen van de financiële sector uit de jaren tachtig (Reagan, Thatcher etc.) uiteindelijk de kredietcrisis van 2008 hebben veroorzaakt. Als we alles maar 'aan de markt overlaten', levert dat in zijn ogen een economisch systeem op waarin de zo geroemde vrijheid slechts voor enkelen beschikbaar is.

De analyses van Stiglitz richten zich vooral op de Amerikaanse economie en politieke ideologie, maar zijn kernboodschappen zijn breder toepasbaar. In het kort: een duidelijk pleidooi voor goed functionerende politieke en sociale instituties, een actieve overheid, publieke regelgeving en overal graag gezonde en stevige *checks and balances*. Zo is dit niet alleen een boek over economie, maar eigenlijk ook een politiek-filosofisch werk. Geen zins een 'weglezertje' dus, integendeel. Maar een grondige analyse van (neo-)liberale economie, democratische instituties en de onderlinge verhoudingen daartussen.

Joseph Stiglitz: *The road to freedom - economics and the good society*, W.W. Norton & Company 2024, ISBN 978-1-324-07437-3

ELLY'S BOEKBLOG

In voor- en tegenspoed en Een links verhaal

Ik las het geweldige nieuwe boek van corporate antropoloog Danielle Braun: *In voor- en tegenspoed*. Hierin vergelijkt zij fuseren, samenwerken en ontvlechten met trouwen, samenleven en scheiden. Het is prachtig uitgevoerd, met schitterende foto's die het betoog ondersteunen. Met een andere bril naar een zakelijk proces kijken levert nieuwe inzichten op. Haar vergelijkingen met de tradities van andere culturen voegen wat extra's toe: het wordt een caleidoscoop.

En met die caleidoscoop las ik even later *Een links verhaal* van Coen van de Ven, over de fusie tussen GroenLinks en PvdA. In dat fusieproces vinden we bij elke stap de cultuurverschillen, zowel bij de top als binnen de fracties, de afdelingen en de leden. En natuurlijk is de achterban compleet verschillend. Coen omschrijft het gedetailleerd, mét portretten en emoties van de belangrijkste kopstukken. Deze fusie lijkt op een gearrangeerd huwelijk, zoals Danielle die zo mooi beschrijft. De strategie om twee families te verbinden om ruzies te voorkomen, vind je nog steeds bij veel stammen, waarbij de stamoudsten een belangrijke rol spelen. En ook GL en PvdA zijn niet 'vertiefd', ze willen een machtig blok vormen tegen rechts.

Bedrijven lijken makkelijker op het familiemodel te plotten dan politieke partijen. Danielle laat treffend zien hoe de problematiek vergelijkbaar is, tot overspel aan toe. Politieke partijen, met top, bestuur, fractie, afdelingen, leden en die anonieme maar belangrijke groep kiezers, zijn complexer, zo blijkt ook uit het fusieboek. Ik las overigens dat een corporate antropoloog wel heeft bijgedragen aan het proces, met een voorbeeld uit de tradities van de Inuit. Intrigerend...

Danielle Braun, *In voor- en tegenspoed*, Boom, ISBN 9789024473540

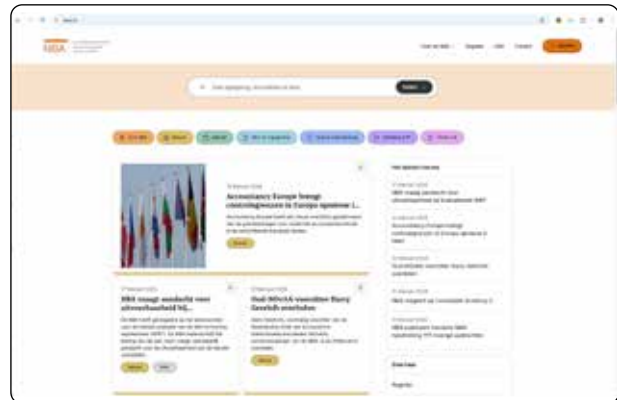
Coen van de Ven, *Een links verhaal*, DasMag, ISBN 9789493399440

Elly Stroo Cloeck schrijft recensies en samenvattingen van 1001 non-fictie boeken, kijk op <https://escia.nl/>.

Aangepaste NBA-website: meer overzicht en betere zoekfunctie

De NBA heeft de website NBA.nl op diverse punten aangepast. Verbeteringen zijn met name doorgevoerd op de homepage, diverse overzichtspagina's en in de zoekfunctie.

De release met aanpassingen was voorzien na de lancering van de geheel vernieuwde NBA-website in 2024 en is gebaseerd op *feedback* van leden en andere gebruikers. De nieuwe opzet zorgt voor meer rust en overzicht op de homepage, waardoor bezoekers makkelijker kunnen zien wat nieuw is. In de vernieuwde opzet kan er door gebruikers gerichter worden gezocht, onder andere binnen de HRA en de pagina's over permanente educatie, waarbij de zoekresultaten overzichtelijker worden gepresenteerd.

Publieke managementletter van NBA, NOREA en IIA Nederland over kwetsbaarheden in de keten

Organisaties opereren in toenemende mate in digitale en uitbestede ketens. Cloudplatforms, datadiensten en leveranciers zijn sterk met elkaar verweven. Dat biedt kansen, maar vergroot ook de kwetsbaarheid, stelt de NBA-Signaleringsraad in een nieuwe publieke managementletter (PML), uitgebracht samen met NOREA, beroepsorganisatie van IT-auditors, en IIA Nederland, beroepsvereniging van internal auditors.

De publicatie geeft aan dat traditionele governance-instrumenten en assurance-vormen onvoldoende houvast bieden voor de huidige ketenrealiteit. Nieuwe Europese wetgeving, zoals de *Digital Operational Resilience Act* (DORA) en de *Network and Information Systems Directive* (NIS2), onderstreept dat bestuur en toezicht eindverantwoordelijk

blijven voor digitale weerbaarheid, ook wanneer processen zijn uitbesteed.

Signalen

De publieke managementletter *Vertrouwen in de kwetsbare keten* bevat zes signalen. Een deel daarvan is expliciet gericht op bestuurders en toezichthouders en roept die op om ketenrisico's bestuurlijk te adresseren. Eén van de signalen richt zich nadrukkelijk op accountants, IT-auditors en internal auditors zelf. Dit signaal benadrukt het belang van samenwerking tussen disciplines en het expliciet maken van de reikwijdte en begrenzing van assurance, zodat bestuur en toezicht een realistisch en samenhangend risicobeeld krijgen.

De signalen zijn vertaald naar concrete acties, zoals het structureel in kaart brengen van kritieke afhankelijkheden, het kritisch duiden van assurancerapportages en het uitvoeren van realistische ketenoefeningen met strategische leveranciers.

PML's

De NBA brengt al sinds 2010 publieke managementletters (PML's) uit, gericht op het geven van signalen en aanbevelingen over een bepaalde sector of thema. Hierbij gaat het primair om risico's op het gebied van bestuur, bedrijfsvoering, verslaggeving en controle. De Signaleringsraad van de NBA zorgt voor maatschappelijke toetsing van de uitgaven en selecteert jaarlijks onderwerpen hiervoor.

Minister komt met reparatie-clausule voor implementatie CSRD

Minister Heinen van Financiën wil bij de Nederlandse implementatie van de Europese duurzaamheidsrichtlijn CSRD een 'reparatieclausule' opnemen. Dat moet de onzekerheid over terugwerkende kracht van de CSRD voor de verslagjaren 2024 en 2025 verkleinen.

Dit stelt de minister in een brief aan de Tweede Kamer van begin februari. Ondernemingen en accountants die al vóór inwerkingtreding van de Nederlandse CSRD-implementatieregels zoveel mogelijk conform de richtlijn rapporteerden, hebben volgens de reparatieclausule daarmee aan verplichtingen voldaan die door implementatie met terugwerkende kracht gaan gelden.

Het gaat daarbij om duurzaamheidsrapportering over boekjaar 2024 en 2025, opgesteld en openbaar gemaakt volgens de Europese ESRS-verslaggevingsstandaarden. Ook moet een extern accountant hierover een assurance-onderzoek hebben verricht volgens de NBA-standaarden. De minister geeft ook aan dat, als de implementatieregelgeving niet uiterlijk op 1 oktober 2026 in werking is getreden, het kabinet de reparatieclausule ook op boekjaar 2026 wil toepassen.

Gezamenlijke inzet

De NBA vroeg, samen met belangenorganisaties VEUO, VNO-NCW en Eumedion, herhaaldelijk aandacht voor de risico's die ontstaan wanneer duurzaamheidsrapportering en assurance met terugwerkende kracht verplicht worden. 'Wij zijn verheugd met deze aankondiging door de minister en ik ben blij dat het kabinet ontvankelijk is gebleken voor de zorgen die wij, samen met de VEUO, VNO-NCW en Eumedion, voor het voetlicht hebben gebracht', stelt NBA-voorzitter Bianca de Jong-Muhren. 'De aangekondigde reparatieclausule gaat meer zekerheid bieden aan ondernemingen en accountants.'

Het kabinet wil de reparatieclausule en eventuele andere aanpassingen via een nota van wijziging verwerken. De NBA steunt dat voorstel en volgt de verdere behandeling in de Tweede Kamer en de concrete juridische uitwerking van de reparatieclausule nauwgezet. De beroepsorganisatie blijft in gesprek met leden en stakeholders, met het oog op uitvoerbaarheid, rechtszekerheid en een werkbare assurancepraktijk.

NBA helpt bij kiezen van juiste accountantsproduct

De NBA heeft nieuwe webpagina's gepubliceerd, waarmee wordt verduidelijkt wat een accountant doet en welke accountantsproducten er zijn.

Gebruikers en opdrachtgevers van accountantsdiensten grijpen vaak standaard naar een controleverklaring, terwijl dat niet in alle gevallen noodzakelijk is. Ook wordt in de praktijk regelmatig gevraagd om een accountant met certificeringsbevoegdheid, terwijl voor veel accountantsproducten ook accountants zonder certificeringsbevoegdheid bevoegd en vakbekwaam zijn om het werk te doen. Dit leidt tot een vraag naar accountantsinzet die niet altijd passend is bij de aard en omvang van de organisatie.

Keuzehulp

Het bestuur van de NBA wil bijdragen aan meer proportionaliteit in de vraag naar accountantsproducten en komt daarom met een keuzehulp. Daarin wordt uitgelegd wat een accountant doet, welke accountantsproducten er zijn, welke mate van zekerheid daarbij hoort, welke typen accountants deze producten mogen uitvoeren en in welke situaties een controleverklaring wel of juist niet passend is.

De pagina *Welk accountantsproduct heb ik nodig?* ondersteunt gebruikers en opdrachtgevers bij het maken van een bewuste keuze en biedt handvatten om een accountantsproduct te kiezen dat aansluit bij de omvang en aard van hun organisatie.

Oproep aan leden

In 2026 gaat de beroepsorganisatie in gesprek met gebruikers en opdrachtgevers over de toepassing van accountantsproducten in de praktijk, met bijzondere aandacht voor situaties waarin standaard wordt gevraagd om een controleverklaring of een accountant met certificeringsbevoegdheid. Hiervoor wordt ook de hulp van leden gevraagd. Komen die in de praktijk protocollen, voorwaarden of standaarddocumenten tegen waarin niet het juiste accountantsproduct of type accountant wordt gevraagd, dan kunnen zij dat melden via het online helpdeskformulier.

De NBA nodigt leden uit om de nieuwe webpagina's te gebruiken bij het contact met cliënten en relaties; bijvoorbeeld bij gesprekken over de opdrachtvorm, of vragen over de rol en toegevoegde waarde van de accountant. Meer informatie is te vinden via [NBA.nl](https://nba.nl).

NBA publiceert herziene handreiking voor overige opdrachten

De NBA heeft in februari jl. een herziene versie van NBA-handreiking 1111 *Overige opdrachten* gepubliceerd.

Accountants zijn verplicht om de standaarden uit de ANV COS toe te passen bij de uitvoering van opdrachten. *Overige opdrachten* zijn transactiegerelateerde adviesdiensten (Standaard 5500N) maar ook andere opdrachten waarvoor geen specifieke standaarden zijn. Ook als geen standaarden beschikbaar zijn, moeten accountants zich bij de opdrachtuitvoering houden aan de VGBA. De handreiking gaat in op vragen als hoe te bepalen om wat voor

soort opdracht het gaat, of een standaard van toepassing is en hoe een opdracht aan te pakken en te voorzien van een deugdelijke grondslag.

De herziene handreiking kent een andere opzet en is praktischer ingestoken dan de vervangen handreiking uit 2010. Hij is relevant voor openbaar accountants, met name in het mkb, maar ook voor accountants in business en voor interne- en overheidsaccountants. De herziening maakt deel uit van de mkb-agenda 2025 van de Commissie MKB van de NBA. De nieuwe handreiking is beschikbaar via [NBA.nl](https://nba.nl).

Jaarverslag Raad voor Toezicht: meer kantoren scoren voldoende

De Raad voor Toezicht van de NBA heeft in het toetsingsjaar 2024, samen met de SRA, in totaal 183 accountantskantoren getoetst. Daarvan voldeed 76 procent aan de gestelde eisen, een duidelijke stijging ten opzichte van 2023 (64 procent).

Het verslag van de Raad voor Toezicht bevat de resultaten van het toetsingsjaar 2024 (1 april 2024 / 31 maart 2025). De raad richt zich met haar toetsingen op vrijwillige controle-opdrachten, overige assurance-opdrachten, beoordelings-opdrachten en aan assurance verwante opdrachten. De SRA is door de raad geaccrediteerd om toetsingen in het NBA-domein uit te voeren. Van 69 door de raad en de SRA uitgevoerde hertoetsingen werd 86 procent afgerond met een voldoende, ook duidelijk meer dan vorig jaar (74 procent). Bij tien van de uitgevoerde hertoetsingen voldeed het betreffende kantoor nog niet aan de eisen.

Ontwikkelingsgesprekken

In het vorige verslagjaar hield de raad voor het eerst ontwikkelingsgesprekken bij accountantspraktijken. De opgedane ervaringen zijn, voorafgaand aan de ontwikkelingsgesprekken in dit verslagjaar, tijdens rondetafelbijeenkomsten besproken. De inzichten daaruit zijn gebundeld als *best practices* en gedeeld met de teamleiders. Ook is aandacht besteed aan het toezicht op accountantsafdelingen en zijn daarvoor ontwikkelingsgesprekken gestart.

Eerder uitte de raad zijn zorgen over het mogelijke effect van *private equity* op de kwaliteit van de beroepsuitoefening. De raad had dit verslagjaar diverse dossiers onder handen waar dit thema speelt, met name als het gaat om het stemrecht

binnen kantoren. Het blijkt soms lastig om te achterhalen hoe de stemrechten zijn geregeld, in gevallen waarbij private equity is betrokken. Dit heeft ervoor gezorgd dat de raad enkele eindoordelen heeft aangehouden. De raad vraagt in 2026 opnieuw aandacht voor private equity, onder meer in de monitoringvragenlijst.

Tuchtklachten

In het verslagjaar diende het NBA-bestuur op advies van de raad tien tuchtklachten in, waarvan acht omdat de betrokken accountant het kwaliteitssysteem van de accountantspraktijk structureel niet op orde had. Twee tuchtklachten kwamen voort uit een weigering van medewerking aan (her)toetsing door de raad. De Accountantskamer deed uitspraak in zeven zaken, waarvan er zes gegrond werden verklaard. In één zaak werd de klacht deels gegrond en deels ongegrond verklaard. De opgelegde maatregelen liepen uiteen van berispingen tot tijdelijke doorhaling in het register. Vier accountants hebben tegen de uitspraak van de Accountantskamer beroep ingediend bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb).

Ledenvergadering kiest Bianca de Jong-Muhren als nieuwe NBA-voorzitter

Tijdens de ledenvergadering van de NBA, op 15 december 2025 in Nieuwegein, is Bianca de Jong-Muhren met grote meerderheid van stemmen gekozen tot nieuwe voorzitter van de beroepsorganisatie. Ruim 99 procent van de aanwezigen stemde in met haar voordracht.

Bianca de Jong-Muhren, de eerste vrouwelijke NBA-voorzitter, nam de voorzittershamer over van Kris Douma, die aangaf de voorzittersrol vier jaar lang "met heel veel plezier" te hebben vervuld. Vertrouwen in het accountants-

beroep was gedurende die jaren zijn belangrijkste leidraad en dat is volgens hem nog altijd *work in progress*.

Verordeningen

De aanwezige NBA-leden stemden in met twee verordeningen; een wijziging van de Verordening inzake onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en een verordening over de kosten voor het aanvragen van verklaringen van vakbekwaamheid voor buitenlandse accountants. Ook stemden de leden in met de begroting voor 2026 en met de benoeming van de nieuwe controlerend accountant en plaatsvervangend accountant voor de NBA.

De volgende ledenvergadering van de NBA wordt, samen met de derde editie van de verenigingsconferentie, gehouden op 15 juni 2026.

Twee oud-NOvAA-voorzitters overleden

In de afgelopen maanden zijn twee oud-voorzitters van de NOvAA, één van de rechtsvoorgangers van de NBA, overleden. **Albert Harmsen overleed op 15 december 2025 en Harry Geerlofs overleed op 9 februari van dit jaar.**

Albert Harmsen AA (1940) was jarenlang binnen de voormalige beroepsorganisatie van AA-accountants actief als bestuurslid en was in de jaren 2000-2001 voorzitter van de NOvAA. Ook was hij lid en voorzitter van de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's. In die rollen was hij actief betrokken bij de bevordering van de kwaliteit en integriteit van het beroep van accountant-administratieconsulent en bij het toezicht daarop.

In zijn werkzame leven was Albert Harmsen vennoot van het accountantskantoor Harmsen & Van Kesteren, gevestigd in Maarssen. Voor zijn maatschappelijke verdiensten werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Hij stond tot eind 2024 nog ingeschreven als accountant in het register van de NBA.

Harry Geerlofs

Harry Geerlofs AA (1949) was in zijn werkzame leven als vennoot verbonden aan Lekx, Kok & Geerlofs Accountants in Woerden, het huidige Lekx Accountants. Geerlofs was binnen de NOvAA onder meer (interim) hoofd Beroep en Beleid, voorzitter van de Commissie Vaktechniek en bestuurslid van de afdeling Zuid-Holland. Van 1989 tot en met 1997 was hij bestuurslid van de NOvAA, waarbij hij in de jaren 1995-1997 het voorzitterschap vervulde.

Daarna werd Geerlofs lid en vervolgens adviseur van de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's van de beroepsorganisatie. Ook werd hij benoemd tot erelid van de NOvAA. Na de fusie van NOvAA en NIVRA zorgde Geerlofs voor de stem van de mkb-accountant binnen de NBA Signaleringsraad. Bovendien was hij als mkb-accountant lid van de Accountantskamer in Zwolle en stond hij nog altijd ingeschreven in het register van de NBA. Ook Geerlofs werd voor zijn maatschappelijke verdiensten benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

NBA en BFT vernieuwen samenwerking

De NBA en het Bureau Financieel Toezicht (BFT) hebben in januari 2026 hun samenwerking in het kader van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) vernieuwd.

Dankzij de afspraken kan de Raad voor Toezicht van de NBA de Wwft-toetsingen onderdeel maken van de periodieke kwaliteitsbeoordeling bij accountantskantoren en accountants-afdelingen. Zo worden toezicht en kwaliteitsborging op een samenhangende en efficiënte manier met elkaar verbonden, aldus beide organisaties. De samenwerking tussen BFT en NBA loopt inmiddels drie jaar. Daarbij is ervaren dat, dankzij

goede afstemming, wederzijds vertrouwen en oog voor de praktijk, stappen zijn gezet in het bevorderen van de naleving en bewustwording binnen het accountantsberoep.

Belang van samenwerking

"De samenwerking met BFT past bij de rol van de accountant als poortwachter en de rol van de accountant in het maatschappelijk verkeer", aldus Liane Vlaskamp, algemeen directeur van de NBA. "Het is goed dat we met deze voortzetting en vernieuwing van de samenwerking het toezicht efficiënt kunnen blijven vormgeven." BFT en NBA kijken uit naar voortzetting van de samenwerking.

Opvolging aanbevelingen kwartiermakers

Minister Eelco Heinen van Financiën heeft de Tweede Kamer bijgepraat over de opvolging van de belangrijkste aanbevelingen uit de slotrapportage van de Kwartiermakers toekomst accountancysector.

De minister benadrukt in een brief dat elke accountant "maatschappelijk belangrijk werk" doet en dat er dus "geen twijfel mag zijn over de kwaliteit" van het werk van accountants. Hij gaat in op de evaluatie van het stelsel van

beroepsreglementering, de herziening van de beroepsprofielen, het toezicht door de AFM, kwaliteitsindicatoren, structuurmaatregelen en het belang van een kwaliteitsgerichte cultuur binnen het accountantsberoep. Ook reageert de minister op twee Kamermoties, die tijdens de behandeling van het wetsvoorstel Wijzigingswet accountancysector zijn aangenomen. Op Accountant.nl is uitgebreid bericht over de inhoud van de brief van minister Heinen aan de Tweede Kamer.

Advertentie

Masterclass 'De Fundamenten van Soft Controls'

De kwaliteit van besluiten en audits wordt door meer bepaald dan cijfers alleen. Juist culturele en gedragsbeïnvloedende factoren – soft controls – maken het verschil. Zij versterken de menselijke maat én vergroten de professionele verantwoordelijkheid, en vormen daarmee de sleutel tot duurzaam organisatiesucces. In deze Masterclass 'De Fundamenten van Soft Controls' delen we zeven verschillende perspectieven op soft controls. Je krijgt concrete handvatten van top-experts die elk een uniek perspectief bieden. Naast inzicht krijg je toepasbare methoden waarmee je aan de slag kunt. Heb je een vraag, wil je de brochure downloaden of je meteen aanmelden? Scan de QR-code!

Wat je ontvangt:

- Zeven perspectieven op soft controls
- Bijdragen van hoogleraren en onderzoekers aan de Erasmus Universiteit
- Praktische communicatiehandvatten
- Mogelijkheid tot inbreng eigen casus

Beoordeling
door alumni:
8.6

Erasmus University Rotterdam
Making Minds Matter

Dagvoorzitter:
prof. dr. Muel
Kaptein

Erasmus

Waar zit jouw blinde vlek?

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Moreel scherp blijven als accountant

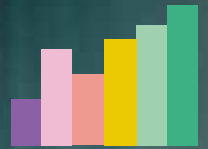
Werken met handreiking 1130 VGBA en het Moreel besluitvormingsmodel

Een nieuwe NBA E-learning

Meteen aan de slag? Kijk dan op www.nba.nl/moreelscherp of scan de QR-code

In sync zijn met je accountant begint met Yuki.

Start de samenwerking vandaag.
Ontdek hoe op yuki.nl/insync

yuki
bright accounting

IN HERINNERING HANS GORTEMAKER

(28 augustus 1948 – 10 januari 2026)

Hans Gortemaker begint na zijn gymnasium B met een studie scheikunde, maar stapt al snel over naar de accountancy, om zo werken en studeren te combineren. Hij gaat in 1970 aan de slag bij het toenmalige kantoor Dijker en Doornbos, een rechtsvoorganger van PwC. Na het behalen van het praktijkdiploma boekhouden rondt Gortemaker zijn opleiding tot registeraccountant af bij het NIVRA. In 1986 wordt hij partner bij zijn kantoor en tegelijk is hij ook actief als docent. In 1990 wordt hij hoogleraar aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam.

Vanaf medio jaren negentig geeft Gortemaker zeven jaar leiding aan de accountantstak van PwC Nederland en is hij lid van de raad van bestuur. Van 2001 tot 2005 geeft hij leiding aan de Europese accountantspraktijk van het kantoor en is hij lid van de global assurance board. Tegelijk bedient hij als accountant nog altijd zijn cliënten en doceert hij aan de universiteit.

In 2005, op 57-jarige leeftijd, treedt Gortemaker als partner uit bij PwC, maar hij stort zich nog vol enthousiasme op zijn hoogleraarschap aan de Erasmus School Accounting & Assurance, dat duurt tot eind 2024. Daarnaast vervult hij een fors aantal nevenfuncties, waaronder die van bestuurslid bij het Limperg Instituut, bestuurslid van het Bureau Financieel Toezicht, voorzitter van de kerkenraad van de PKN in Driebergen en voorzitter van de commissie normstelling goede doelen. Ook is hij betrokken bij NEMACC, het mkb-kenniscentrum van de NBA en de Erasmus Universiteit Rotterdam samen.

In december 2024 keek Hans Gortemaker in een interview voor dit magazine terug op zijn loopbaan en noemde het vak van accountant daarbij "een prachtberoep ten

behoefte van het maatschappelijk verkeer". Hij toonde zich voorstander van een multidisciplinair kantoor, "dus geen audit only, maar wel met de publieke functie als beeld in de etalage", zo stelde hij destijds. Als het om de opleiding tot accountant ging, stond Gortemaker open voor een brede instroom. "Je wilt mensen met andere achtergronden hebben: ook dominees en psychologen zijn welkom. Die moeten wat 'vlekjes' wegwerken, maar kunnen daarna prima een master auditing doen." Hans Gortemaker woonde in Driebergen-Rijsenburg en was al enige tijd ziek. Hij overleed op 10 januari 2026, op 77-jarige leeftijd.

IN MEMORIAM

Met leedwezen maakt het bestuur van de NBA melding van het overlijden van 15 collega's.

- **Marten Alkema** RA, Leerdam, overleden 24 januari 2025, 83 jaar
- **Petrus Hermanus Maria van Beek** AA, Abcoude, overleden 17 september 2025, 87 jaar
- **Robin Danyel Brinksma** AA, Almere, overleden 27 juli 2025, 54 jaar
- **Willem Bruinzeel** RA, Rijswijk, overleden 18 oktober 2025, 73 jaar
- **Hendrik Geerlofs** AA, Alphen aan den Rijn, overleden 9 februari 2026, 76 jaar
- **Johannes Cornelis Adriaan Gortemaker** RA, Driebergen-Rijsenburg, overleden 10 januari 2026, 77 jaar
- **Sietske Laan** RA, Wijdewormer, overleden 10 oktober 2025, 69 jaar
- **Hang Hua Lee** RA, Uithoorn, overleden 2 augustus 2025, 51 jaar
- **José Carlos Neves Cordeiro** RA, Monnickendam, overleden 2 maart 2025, 55 jaar
- **Cornelis Ouwehand** RA, Rhon, overleden 21 augustus 2025, 84 jaar
- **Cornelis Maria Peerenboom** RA, Maassluis, overleden 7 augustus 2025, 75 jaar
- **Frederik Josef Pranata** RA, Amstelveen, overleden 29 september 2025, 55 jaar
- **Peter Camillus Désiré Seghers** AA, Hulst, overleden 19 september 2025, 60 jaar
- **Johannes Gerardus Marinus van Stijn** RA, Almere, overleden 23 december 2025, 93 jaar
- **Leonard Willem Verhoef** RA, Wijk bij Duurstede, overleden 21 januari 2026, 78 jaar

Per saldo

MARC SCHWEPPE

Marc Schweppe is hoofdredacteur van Accountant en Accountant.nl.

Heerlijke nieuwe wereld

Ik bereikte in de eerste maand van dit jaar een zekere leeftijd, die jarenlang als mijlpaal gold om het werkbieltje er bij neer te kunnen gooien. Voor mij is het nog niet zover, ik mag met veel plezier nog een paar jaar door.

Mijn vier dochters hielden me bij die bereikte mijlpaal een spiegel voor, in de vorm van een magazine vol met lieve en ook soms confronterende foto's en zinnen over ondergetekende. Passend, "want jij maakt toch ook een tijdschrift, pap". Het terugzien van de eigen babyfoto's deed me mijmeren over de afgelopen decennia. Ik werd geboren in het jaar waarin de Berlijnse Muur werd neergezet, groeide op in de jaren van de Koude Oorlog, de moord op Kennedy, de oorlog in Vietnam. Maar vervolgens ook de jaren van studentenprotesten, Flower Power, van Ban de Bom, het afbreken van diezelfde muur, de akkoorden van Camp David en ga zo maar door. De wereld leek veiliger dan voorheen, al was er altijd wel ergens spanning of een conflict. Liefhebbers van spionagethrillers zoals ik zagen de boze tegenstanders in de loop der jaren meeveranderen. Want de Russen waren niet zo gevaarlijk meer.

Maar de pendule is inmiddels een andere kant opgeslingerd. Je kunt als koningin of prinses met trots jezelf laten filmen als reservist bij Defensie, het uniform wordt weer populair. KPMG kreeg recent een prijs voor de opzet van een eigen reservistenprogramma. Europa moet immers zijn eigen muren optrekken, de vijand komt weer uit het Kremlin en in Washington zitten geen echte vrienden meer. Ook bij mij in de berging staat nu een noodpakket. De veroordeelde vastgoedhandelaar in het Witte Huis heeft de verhoudingen met Europa op scherp gezet en is volgens journalist Rob Wijnberg zelfs "het grootste gevaar voor de wereld sinds Adolf Hitler". Het rijtje dat Wijnberg opsomt om zijn Godwin te rechtvaardigen, is zorgwekkend. Inderdaad, Trump laat willekeurig migranten arresteren en naar kampen deporteren, met inzet van een paramilitaire knokploeg, hij censureert media en universiteiten en vervolgt politieke tegenstanders die hij bestempelt als binnenlandse terroristen. Je mag hopen dat de democratie in de VS sterk genoeg is om dit najaar de tussentijdse verkiezingen volgens de spelregels te laten plaatsvinden. Voor accountants

betekent het beleid in Washington dat de teugels van het toezicht minder strak worden aangehaald en dat regelgeving verzwakt. De Europese Commissie stapte pardoes in een Omnibus, als antwoord op de niet meer zo duurzame strategie uit het Westen. In het Verenigd Koninkrijk zijn hervormingsplannen voor het accountantsberoep geschrapt, ondanks een jarenlang voortraject. Ook in ons land is vermindering van regeldruk een thema voor ondernemingen en daar is het nodige voor te zeggen. Maar dat moeten we niet laten afhangen van de bewoner van het Witte Huis.

Het accountantsberoep heeft het afgelopen decennium hard gewerkt aan herstel van vertrouwen en een betere kwaliteit. Nu komt het erop aan als sector de rug recht te houden, ook te midden van private investeerders, de invloed van AI en onder druk staande opleidingseisen. Al lijkt de Britse schrijver Aldous Huxley met zijn dystopische sciencefictionroman uit 1932 steeds meer de waarheid te naderen, ook in een Heerlijke Nieuwe Wereld rekent Nederland op zijn accountants. ←

Werken in de audit bij Flynth

Wij zijn Flynth een toonaangevende speler op het gebied van accountancy en advies. Voor het mkb zijn we zelfs de grootste van Nederland. Hier profiteer je van de persoonlijke en informele sfeer van een lokaal kantoor maar dan met alle kennis, kunde én slagkracht van een landelijke organisatie.

In de audit praktijk bij Flynth werk je aan complexe vraagstukken die verder gaan dan cijfers, controles of rapportages. Worden vraagstukken net even te specialistisch? Dan zijn er altijd collega's die hun kennis of inzichten met je willen delen. We werken hier namelijk graag samen. En we profiteren samen. Omdat we geen partnerstructuur hebben, gaat een groot deel van ons resultaat namelijk direct terug de organisatie in. In de vorm van een aantrekkelijk aanbod van voorwaarden, opleidingen en luisteren we graag naar je persoonlijke wensen.

Heb je bijvoorbeeld een sterke affiniteit met een bepaalde sector?
Of wil je meebeslissen over je klantenpakket? Wij denken met je mee!

Scan om te kijken hoe
onze collega's het werken
bij Flynth ervaren

ZEKERHEID BIJ HET NIEUWE PE-BELEID

Vroege Aanpakkers Deal:

20% korting

op alle abonnementen*

Een sterk PE-portfolio regel je bij PE-Academy

Geef jezelf rust in een tijd van verandering. Met PE-Academy geef je doordacht en professioneel invulling aan je PE-portfolio. Je kiest uit ruim 85 on-demand cursussen en stelt zo een PE-portfolio op dat aansluit bij de ontwikkelingsthema's. Begin vandaag nog met je nascholing en ontvang **20% vroege-aanpakkerskorting** op een abonnement naar keuze.

Claim nu je korting en start met nascholen: pe-academy.nl/acc-actie

*De actie is geldig van 10 maart t/m 23 april 2026 en geldt voor de cursuspakketten voor accountants. Actievoorwaarden van toepassing.